

SUOMENMAAN VIRALLINEN TILASTO.

XVIII.

TEOLLISUUS-TILASTOA.

7.

VUODELTA 1890.

Jälkimmäinen osa.

Tehtaita ja Käsityölaitoksia.

HELSINKI,
SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJAPAINOSSA,
1892.

Sisällys:

	Siv.
Johdanto	I.
Vuoriviljelys, Tehdas- ja Käsityö-teollisuus luokittain järjestettyinä erityisesti Suomen oloihin katsoen	XIII.
Classification de l'exploitation industrielle des mines, des fabriques et des métiers	XVIII.
I. Yleinen katsaus Tehdas- ja Käsityöteollisuuteen Suomessa	1.
II. " " " " jokaisessa Suomen läänissä	5.
III. " " " " Suomen kaupungeissa ja kaupaloissa	6.
IV. " " " " Suomen kihlakunnissa	8.
V. Katsaus Suomen Tehdas- ja Käsityöteollisuuteen	11.
VI. Luettelo 1889 vuoden kuluessa perustetuista teollisuuslaitoksista	94.
VII. Luettelo 1890 vuoden kuluessa perustetuista teollisuuslaitoksista	95.
VIII. Höyrykoneitten luku sekä niiden voima, jaettuna joka läänille	96.
IX. " " " " " eri teollisuuksille	96.
X. Taulu, näyttävä ulkomaalaisten ammattilaisten ja työntekijäin lukumäärää maamme kaupungeissa	97.
XI. Taulu, näyttävä ulkomaalaisten ammattilaisten ja työntekijäin lukumäärää maamme kihlakunnissa	99.
XII. Kertomus tapahtuneista tapaturmista	100.
XIII. Kertomus apurahastoista ja muista hyväntekeväisyyslaitoksista	102.

Teollisuustuotanto vuonna 1890 osoittaa edellisiin vuosiin verrattuna jatkuvaa enenemistä, vaikka tuo enentyminen ei olekaan niin suuri kuin lähinnä edellisenä vuonna 1889. Esillä oleva osa teollisuustilastoa käsittää nim. kaikkiaan 5,551 työpaikkaa, joissa työntekijöitä oli 49,137 ja joiden tuotantoarvo nousi 141,748,290 markkaan; vastaavat numerot edellisenä vuonna olivat 5,348 työpaikkaa, 44,729 työmiestä ja 133,902,033 markkaa tuotantoarvoa. Lisäys tuotantoarvossa on siis 7,846,257 markkaa eli noin 6 %; edellisenä vuonna oli sitä 24,424,959 markkaa eli 23 %. Viisivuotiskautena 1886—1890 on teollisuustoiminta ollut keskeytymättömän ja, lukuun-ottamatta vuotta 1889, jotenkin tasaisen kehityksen tilassa. Vuonna 1886 nousi työpaikkojen luku 4,625:een, niissä 34,872 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 94,779,580 markkaa. Lisäys työpaikkain luvussa on siis koko ajanjaksolle 926 eli 20 % sekä keskimäärin vuotta kohti 231. Työntekijäin luku on samaan aikaan lisääntynyt 14,265 eli 41 %, joka keskimäärin vuotta kohti on 3,566. Lisäystä vuotuisessa tuotantoarvossa vihdoin osoittaa yhteensä summa 46,968,700 markkaa eli 50 % sekä keskimäärin 11,742,178 markkaa vuotta kohti.

Ylennys teollisuustuotannossa vuodesta 1889 vuoteen 1890 ei kuitenkaan suinkaan koske kaikkia teollisuuden haaroja, vaan on olemassa sellaisia, joissa melkoinenkin vähennys on huomattavana. Lähinnä koskee tämä sahateollisuutta, jonka tuotantoarvo vuoden kuluessa syntyneiden huonompien olosuhteiden vuoksi on alennut 37,035,465 markasta 33,913,429 markkaan eli siis 3,122,036 markkaa. Jauhomyllyjen tuotantoarvo on 3,297,621 markasta vuonna 1889 laskeutunut 1,527,364 markkaan vuonna 1890, joka 1,770,257 markan vähennys riippuu siitä tulipalosta, joka Waasan höyrymyllyssä on ollut, ja jonka johdosta tämä maan suurin mylly vuoden kuluessa on ollut toimetonna. Samallinen satunnainen seikka, Turpan ruutitehtaassa tapahtunut räjähdys, joka suuremmaksi osaksi hävitti tämän laitoksen, on syynä siihen että ruutitehtaiden tuotantoarvo 344,000:sta vuonna 1889 on alennut 34,450:een vuonna 1890. Myös muutamissa muissakin teollisuusryhmissä on vähennystä, vaikka ei kovin suurta: mainituissa kolmessa ryhmässä on vähennyssumma yhteensä 5,201,843 markkaa, joten lisäys tuotantoarvossa muissa teollisuushaaroissa nousee yhteensä 13,048,100 markkaan.

IV:nnessä, *kiviteollisuuden* ryhmässä, astuvat ensi sijaan tiiliruukit, kaakeli-, fajanssi- ja posliinitehtaat sekä lasiruukit.

Tiiliruukkien luku oli vuoden kuluessa 96, niissä 2,788 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 2,058,982 markkaa; edellisenä vuonna oli ruukkien luku 87, työntekijäin 2,326 ja tuotantoarvo 1,478,982 markkaa. Tämä teollisuus on viisivuotiskautena 1886—1890 ollut keskeytymättömän ja hyvin nopean kehityksen tilassa. V. 1886 oli nimittäin 83 tiilitehdasta, niissä 1,658 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 996,350 markkaa. Lisäys on siis 13 ruukkia eli 15 %, 1,130 työntekijää eli 67 %

ja 1,062,632 markkaa eli 107 % tuotantoarvossa. Yleneminen riippuu pääasiassa lisääntyneestä rakennustoimesta Helsingissä.

Kaakeli-, fajanssi ja postiliinitehtaita oli v. 1890 9, niissä 607 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 1,404,817 markkaa; edellisenä vuonna oli tehtaita 10, niissä 565 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 1,289,171 markkaa. Myös tämä teollisuus osoittaa viisivuotiskautena ylenemistä, joka keskeytyi ainoastaan vuodesta 1887 vuoteen 1888, jolloin noin 30,000 markan vähentyminen tuotantoarvossa tapahtui. V. 1886 oli mainittujen tehtaiden luku 8, niissä 499 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 964,410 markkaa. Lisäys on siis 1 tehdas, 108 työntekijää eli 22 % ja 440,407 markkaa eli 45 % tuotantoarvossa.

V. 1890 oli 15 *lasiruukkia*, niissä 918 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 1,958,955 markkaa, vastaten edellisenä vuonna niitä 16 tehdasta, 943 työntekijää ja 2,034,636 markkaa tuotantoarvoa. Vähennys johtuu pääasiallisesti siitä että *Utran* pullo-lasitehdas Joensuun kaupungin luona vuoden kuluessa pantiin seisoamaan. Tätä yhtä vuotta lukuun-ottamatta ovat lasiruukit, mitä tuotantoarvoon tulee, olleet yhtä tasaisesti nousemassa, kun sitä vastoin niiden luku ja työntekijäin luku on milloin lisääntynyt, milloin vähentynyt. Vuonna 1886 oli 15 lasiruukkia, niissä 666 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 1,291,280 markkaa. Lisäys on siis 252 työntekijää eli 38 % ja tuotantoarvo 667,675 markkaa eli 52 %. Mainittava on kuitenkin että v. 1886 oli huomattava melkoisesta vähennyksestä lasitehtaiden toiminnassa, johon todennäköisesti olivat suureksi osaksi vaikuttamassa sinä vuonna voimaan astuneet tullimääräykset Venäjälle Suomesta tuodessa. V. 1885 oli nimittäin maassa 18 lasiruukkia, niissä 653 työmiestä ja niiden tuotantoarvo 1,503,820 markkaa.

Muiden teollisuuksien joukossa tässä ryhmässä voi vielä mainita *kivenhakkuulaitokset*, joiden luku oli 23, työntekijöitä 508 ja tuotantoarvo 570,874 markkaa. Se kehitys, mitä tämä teollisuus kysymyksessä olevana viisivuotiskautena osoittaa, kun vuonna 1886 oli 16 kivenhakkuulaitosta, niissä 420 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 234,415 markkaa, riippuu suurimmaksi osaksi sille aikaa perustetun osakeyhtiö „Granit'in“ toiminnasta tällä alalla.

V:s, *kemiallisen teollisuuden* ryhmä, on yhä maamme teollisuudessa aivan syrjäisijalla.

Ensi sijaan tulevat *tehtaat saippuan, hajuvesien y. m. kemiallisten valmisteiden laittamista varten*. Sellaisia on vuoden kuluessa ollut 11, niissä 59 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 792,872 markkaa; edellisenä vuotena oli niitä 14, niissä 58 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 674,952 markkaa. Valmistusarvo tässä teollisuushaarassa ja siinä käytettyjen työntekijäin luku on viisivuotisjakson kuluessa ollut yhä nousemassa. V. 1886 oli 9 sellaista tehdasta, niissä 36 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 342,065 markkaa. Lisäys on siis 22 työntekijää eli 61 % ja 450,807 markan tuotantoarvo eli 132 %. Nouseminen riippuu pääasiallisesti lisääntyneestä saippuantuotannosta; siihen etupäässä on auttanut vuonna 1886 perustettu Waasan saippuatehdas, jolla nykyään on suurin valmistus maassa, nim. v. 1890 1,764,675 ₧ pesusaippuaa, arvoltaan 381,000 markkaa; tehtaassa työskentelee 10 henkeä.

Tulitikkutehtaita oli vuonna 1890 13, niissä 573 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 538,583 markkaa; edellisenä vuonna 13, niissä 585 työntekijää ja valmistusarvo 511,126 markkaa. Tällä teollisuudella ei ole puheen-alaisena viisivuotis-

kautena osoitettavana mitään kehitystä, vaan pikemmin jonkunlainen alentuminen. Tosin mainitaan 1886 vuoden teollisuustilastossa paljo alempia numeroita kuin seuraavana vuonna, mutta tämä riippuu siitä että mainittuna ja edellisenä vuonna kaksi suuremmista tulitikkutehtaista ei huolinut antaa tietoja. V. 1887 nousi tulitikkutehtaiden luku 14:ään, niissä 589 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 554,325 markkaa.

Luumujahotehtaat, joista useampia käytetään hyvin pienessä koossa kotiteollisuutena maaseudulla, edustavat edelleenkin vähemmän huomattavia määriä, mutta ansaitsevat mainitsemista tasaisesti nousevan valmistussumman vuoksi. Sellaisia oli v. 1890 16, niissä 101 työmiestä ja niiden tuotantoarvo 368,516 markkaa; edellisenä vuonna oli 15 luumyllyä, niissä 102 työmiestä ja niiden tuotantoarvo 356,913 markkaa. Vuonna 1886 oli niiden luku 18, niissä 64 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 136,350 markkaa. Lisäys on siis 35 työntekijää eli 55 % ja 232,166 markkaa eli 170 % tuotantoarvossa. Samalla kertaa vähentyminen luumyllyjen luvussa osoittaa että tämä valmistus yhä on muuttumassa kotiteollisuudesta tehdasteollisuudeksi.

VI:s, *nahkateollisuuden* ryhmä kuuluu tärkeämpien joukkoon, nahanvalmistusta ja nahkurin-ammattia kun maassa suuressa määrässä harjoitetaan.

Nahkatehtaita ja nahkurin-työpajoja oli v. 1890 588, niissä 1,977 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 9,875,283 markkaa; edellisenä vuonna oli niitä 576, työntekijöitä 1,857 ja tuotantoarvo 8,471,676 markkaa. Mainituista laitoksista ovat lähinnä 3, joissa on 322 työntekijää ja joiden tuotantoarvo on 3,693,400 markkaa, katsottavat tehtaiksi, kun toisissa työtä harjoitetaan enemmän käsityön tavalla. V. 1886 nousi nahkurin-työpajain luku 485:een, niissä 1,530 työmiestä ja niiden tuotantoarvo 7,052,360 markkaa. Lisäys on siis 103 eli 21 %, työntekijöitä 444 eli 29 % ja 2,822,923 markkaa eli 40 % tuotantoarvossa. Joksikin pienemmäksi osaksi on tämä lisääntyminen tosin ainoastaan näennäinen, riippuen siitä että viisivuotiskauden alussa tietoja maaseudulta ei oltu saatu kyllin täydellisiä, kun nykyään mitään tärkeämpää vajavuuksia tuskin lienee. Että tämä seikka kuitenkin ei mainittavasti vaikuta lopputulokseen, käy siitä selville että lisäys maaseudulla on 331 työntekijää ja 1,158,965 markkaa, kun se kaupungeissa on 113 työntekijää ja 1,663,958 markkaa tuotantoarvossa. Lisäys kaupungeissa riippuu taas pääasiallisesti siitä melkoisesta laajennuksesta, joka Åström-veljesten nahkatehtaassa Oulussa on tämän ajan kuluessa tapahtunut. V. 1886 oli tässä tehtaassa 168 työntekijää ja siinä valmistettiin 1,166,000 ₧ pohja- ja hihnanahkaa, arvoltaan 1,868,000 markkaa, kun vuonna 1890 työntekijäin luku nousi 257:ään sekä valmistus 2,191,285 ₧:aan, arvoltaan 3,323,400 markkaa.

Satulasepän-pajoja ja hihmatehtaita oli v. 1890 85, niissä 550 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 1,069,097 markkaa; edellisenä vuonna 84, niissä 381 työntekijää ja tuotantoarvo 675,781 markkaa. Vuonna 1886 oli maassa 79 satulasepän-pajaa, niissä 185 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 278,990 markkaa. Lisäys on siis 6 työpaikkaa, 365 työntekijää eli 198 % ja 790,037 markkaa eli 271 % tuotantoarvossa. Tämä merkillinen lisäys saa selityksensä vuonna 1887 perustetusta Åström-veljesten hihna- ja satulasepän tehtaasta Oulussa, joka vuonna 1890 piti työssä 333 työntekijää ja valmisti tavaraa 708,000 markan arvosta. Että tämä tehdas menestyksellä on ruvennut kilpailemaan varsinkin tähän saakka maahan tuotujen tavarain kanssa, käy selville sekä tehtaan ripeästä kehityksestä että myös

siitä, että samaan aikaan käsityön-omainen satulasepän-teollisuus maassa on mennyt jonkun verran eteenpäin, näiden työpaikkain luku kun v. 1890 oli 84, niissä 217 työntekijää ja niiden tuotanto 361,027 markkaa, osoittaen siten lisäyksenä 5 työpaikkaa sekä 32 työntekijää eli 17 % ja 82,037 markkaa eli 29 % tuotantoarvoa.

VII:s, *kutomateollisuuden* ryhmä on tuotantoarvon puolesta heti puutavara- sekä ravinto- ja nautintoaine-teollisuuden jälkeen, sekä työntekijäin luvun puolesta lähinnä ensinmainitun jälkeen tärkein ryhmä maamme teollisuudessa.

Etusijassa ovat täällä *pumpulitehtaat*. Niiden luku oli v. 1890 6, ollen niissä 4,231 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 14,517,926 markkaa; edellisenä vuonna tehtaita yhtä monta, niissä 3,883 työntekijää ja tuotantoarvo 12,633,010 markkaa. Tämä teollisuus osoittaa viisivuotiskautena tasaisesti jatkuvaa ylenemistä. V. 1886 oli tehtaiden luku samoin 6, mutta työntekijäin luku nousi ainoastaan 3,170:een sekä tuotantoarvo 10,294,670 markkaan. Lisäys on siis 1,061 työntekijää eli 33 % ja 4,223,256 markkaa eli 41 % tuotantoarvossa. Yllä mainittuun lukuun on otettuna myöskin eräs pieni käsinkutoma-laitos, joten varsinaisten tehtaiden luku on 5, niistä yksi myöhemmältä ajalta, nim. v. 1890 perustettu Waasan verkko- ja kertaamistehdas, jossa tähän saakka on ollut ainoastaan kertaamiskoneita käynnissä. Eräs Oravaisten pitäjässä toimessa ollut käsinkutoma-laitos erityisten täysija puolivillaisten sekä pumpulitavarain valmistamista varten, joka ennen on mainittu pumpulitehtaiden joukossa, on sittemmin muutettu ja sen vuoksi siirretty villatavara-tehtaiden joukkoon. Kehitys puheen-alaisessa teollisuudessa riippuu siis pääasiallisesti jo olemassa-olevien laitoksien melkoisesta laajentamisesta. V. 1886 käytettiin niissä 1,635 hevosv. vesivoima sekä 17 höyrykonetta, voimaltaan 1,337 hevosv. V. 1890 käytettiin vesivoimaa 1,900 hevosv. ja oli höyrykoneiden luku 25, voimaltaan 2,549 hevosv.

Villakutomot sekä villatavara-, verka- ja shoddytehtaat näyttävät vähitellen nousevan yhä tärkeämpään sijaan maamme teollisuudessa. Niiden luku oli v. 1890 16, joissa työntekijöitä oli 829 ja joiden tuotantoarvo teki 3,093,269 markkaa; edellisenä vuonna tehtaita 13, työntekijöitä 643 ja tuotantoarvo 2,145,738 markkaa. Myöskin täällä on keskeytymätöntä ylenemistä kestänyt koko viisivuotis-kauden. V. 1886 oli 12 tehdasta, niissä 555 työntekijää ja tuotantoarvo 1,524,735 markkaa. Lisäys on siis 4, työntekijäin 274 eli 49 % ja tuotantoarvon 1,568,534 markkaa eli 103 %. Lisäys riippuu pääasiallisesti vanhempien tehtaiden laajennuksesta; erittäinkin on asianlaita ollut tämä Tampereen verkatehtaiden suhteen. Hiljemmin perustetut ovat kaikki verraten vähemmän tärkeitä; suurin niistä on Virtain villankutomo Waasan läänissä.

Liimatehtaita edustaa edelleenkin maassa yksi ainoa tehdas, jossa oli 1,070 työntekijää ja jonka tuotantoarvo oli 2,900,000 markkaa; edellisenä vuonna 998 työntekijää ja tuotantoarvo 2,750,000 markkaa. Tuotanto on viisivuotiskauden kuluessa mennyt keskeytymättä eteenpäin. V. 1886 oli tehtaassa 984 työntekijää ja nousi valmistusarvo 2,200,000 markkaan. Lisäys on siis 86 työntekijää eli 9 % ja 700,000 markkaa eli 32 % tuotantoarvossa. Vuonna 1886 valmistettiin 1,772,798 ₰ lankaa ja 33,771 kpl. kudoksia sekä käytettiin 510 hevosv:n vesivoima. V. 1890 oli valmistus 2,411,891 ₰ lankaa ja 47,072 kpl. kudoksia. Käytetty vesivoima ei ollut muuttunut, sitä vastoin oli tullut lisää 1 300 hevosv:n höyrykone.

Trikootavara- ja sukkatehtaita oli v. 1890 5, niissä 228 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 646,497 markkaa; edellisenä vuonna oli tehtaita yhtä monta, niissä

205 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 481,420 markkaa. Lisäys viisivuotiskauden kuluessa on sekä keskeytymätön että koko melkoinen. V. 1886 oli kaksi tehdasta, niissä 140 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 278,045 markkaa; lisäys on siis 3 tehdasta, 88 työntekijää eli 63 % ja 368,457 markkaa eli 132 % tuotantoarvossa. Sill'aikaa perustetuista laitoksista on Tampereen trikootehdas verraten suurenpuolinen; molemmat toiset sitä vastoin vähemmin laajoja. Valtavassa määrässä riippuu tuotannon yleneminen kuitenkin ennen-olleiden tehtaiden laajentamisesta.

Kaikkiaan nousee yleneminen vasta mainituissa neljässä pääryhmässä kutomateollisuutta 1,509 työntekijään ja 6,860,242 markkaan tuotantoarvossa, eli edellisessä 10 % ja jälkimäisessä 15 %:iin vastaavista luvuista maan teollisuudesta ylipäänsä.

VIII:nnessa, *paperiteollisuuden* ryhmässä esiintyy 16 *puunhiomoa*, joissa oli 1,085 työntekijää ja joiden valmistusarvo oli 20,866,812 kiloa puupahvia ja puumassaa, arvoltaan 3,519,174 markkaa; ed. vuonna yhtä monta tehdasta, 929 työnt., 25,832,267 kiloa ja 3,508,373 m. valmistusarvossa. Että työntekijäin luku ja tuotannon arvo ovat hiukkasen suuremmat mutta tuotannon määrä pienempi kuin edellisinä vuosina, voi mahdollisesti, vaikka se ei varmasti tule näkyviin lähetetyistä ilmoituksista, riippua siitä että vuonna 1890 valmistettiin verraten suurempi määrä kalliimpaa pahvia.

Selluloosatehtaiden luku oli 6, niissä 269 työntekijää ja niiden valmistus 5,334,868 kiloa selluloosaa, arvoltaan 1,451,545 markkaa; edellisenä vuonna oli 5 tehdasta, niissä 249 työntekijää ja valmistus niissä 4,073,952 kiloa, arvoltaan 1,129,546 markkaa.

Paperiruuukkia oli luvultaan 9, niissä 1,740 työntekijää ja niiden valmistus 13,241,132 kiloa erilajista paperia, arvoltaan 6,831,156 markkaa; v. 1889 oli tehtaita 10, niissä 1,695 työntekijää ja niiden valmistus 14,469,423 kiloa, arvoltaan 6,998,396 markkaa. Tuotannon vähentyminen riippuu siitä että Kyröskosken paperiruuuki siinä tapahtuneen tulipalon vuoksi suuremman osan vuotta on seisonut.

Edellisen vuoden suhteen osoittaa siis paperiteollisuus, jota edustavat yllämainitut kolme pääryhmää, ainoastaan vähäpätöistä työntekijäin luvun ja tuotantoarvon lisäystä. Verrattaessa edellisiin vuosiin ovat mainitut kolme ryhmää otettavat yhdessä sekä yhteisestä valmistusarvosta vähennettävä sen puumassan ja selluloosan arvo, mikä suoranaisesti on kulunut paperin valmistukseen, kun aikuisemmin niitä puunhiomoja ja selluloosatehtaita, jotka ovat perustetut paperiruuukien välittömään yhteyteen, ei erittäin ole otettu laskuun. Tämän laskun tehtyä on v. 1890 puunhiomojen, selluloosatehtaiden ja paperiruuukien yhteinen työntekijäluku 3,094 ja tuotantoarvo 10,576,875 markkaa; v. 1886 oli työntekijöitä 2,194 ja tuotantoarvo 7,661,860 markkaa. Lisäys, jota 5-vuotiskautena on yhä kestänyt, on siis 900 työntekijää eli 41 % ja 2,815,015 markkaa eli 37 % tuotantoarvossa. Tämä paperiteollisuuden kehitys ansaitsee sitä enemmän huomiota, kun paperitehtaat v. 1886 määrättyjen tullien vuoksi Suomesta Venäjälle viedystä paperista kärsivät kovaa haittaa, jolle tämän teollisuuden on pitänyt hankkia korvausta etsimällä kauppapaikkoja muissa maissa. Puunhiomojen luku oli v. 1886 12; lisäksi tulleita viisivuotiskautena ovat Enson, Karhulan, Verlan ja Myllykosken, jonka lisäksi useimmissa muissakin on tehty melkoisia laajennuksia. Selluloosatehtaat ovat kaikki nyt kysymyksessä olevan ajanjakson kuluessa syntyneet. Paperiruuukien luku on tämän ajan kuluessa vähentynyt 11:stä 9:ksi sen johdosta että Kuu-

sankosken paperiruukki on palon jälkeen uudestaan rakennettu ainoastaan puunhiomoksi ja selluloosatehtaaksi sekä Juvankosken vähäliikkeinen tehdas on ollut toimetonna.

Pahvi- ja asfalttihuopa-tehtaita on ollut luvultaan 11, niissä 206 työntekijää ja tuotantoarvo 1,081,113 markkaa; edellisenä vuonna oli niitä 10, työntekijöitä 173 ja tuotantoarvo 878,922 markkaa. Viisivuotiskautena on tämäkin teollisuus mennyt lakkaamatta eteenpäin. V. 1886 oli 6 tehdasta, niissä 128 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 590,125 markkaa; lisäys siis 5 tehdasta, 78 työntekijää eli 61 % ja 490,988 markkaa eli 83 % tuotantoarvossa.

IX:s, *puuteollisuuden* ryhmä on tärkein Suomen teollisuudessa.

Ensi sijassa ovat täällä *sahalaitokset*, joita vuonna 1890 oli luvultaan 341, niissä 10,578 työntekijää ja niiden valmistus 312,506 standertia sahattua tavaraa 33,911,429 markan arvosta, johon vastasi edellisenä vuonna 303 sahaa, niissä 10,149 työntekijää sekä valmistus 322,299 standertia*), arvoltaan 37,035,465 markkaa. Tässä esiintyy se merkillinen seikka, että sahalaistosten ja sahantymiesten luvun ollessa vuonna 1890 suurempi kuin ennen, sekä tuotantomäärä että sen arvo kuitenkin ovat alemmat. Tähän lienee selvityksenä se, että vuosien 1888 ja 1889 suotuisat puukaupan-suhteet johtivat sekä rakentamaan joukon uusia pienempiä sahalaistoksia että panemaan kuntoon vanhempia, joita sahalaistoksia kuitenkin vuonna 1890 huonontuneiden puukaupan-suhteiden vuoksi pidettiin käynnissä ainoastaan jonkun osan vuotta, suurten sahain samaan aikaan vähentäessä tuotantoaan. Siten perustettiin vuonna 1889 kokonaista 32 sahalaistosta, suurimmaksi osaksi pieniä höyrysahoja. Vuonna 1890 oli käynnissä kaikkiaan 166 vesisahaa sekä 174 höyrysahaa, joissa oli 191 höyrykonetta, kaikkiaan 4,505 1/2 hevosv.; v. 1889 oli 150 vesisahaa ja 153 höyrysahaa, niissä 161 höyrykonetta, voimaltaan 3,881 hevosv.

Paitsi tätä viime vuotta on sahaliike viisivuotiskautena muuten ollut yhä nousemassa. V. 1886 oli toimessa 245 sahalaistosta, niistä 139 vesisahaa ja 106 höyrysahaa, joissa 124 höyrykonetta ja 3,002 hevosv.; näissä oli työssä 7,369 työntekijää ja näiden valmistus oli 221,266 strtia, arvoltaan 23,393,375 markkaa. Lisäys on siis 96 sahaa — joista 78 on vast'alkuja ja muut vanhoja sahoja, enimäkseen pienempiä vesisahoja, jotka ovat olleet seisoksissa mutta jotka ovat uudestaan asetetut käyntiin — 3,209 työntekijää eli 43 % sekä valmistuksessa 91,240 strtia eli 41 %, vastaten arvossa 10,520,054 markkaa eli 45 %. Vilkastuminen sahalaistosteollisuudessa on siis noin 1/4 à 1/5 vilkastumisesta maan koko teollisuustuotannossa ja työväenluvussa, kun taas suhteellinen vilkastuminen prosenttiluvussa tämän teollisuuden alalla on lähes yhtä suuri kuin teollisuuden kokonaisuudessaan.

Onko maan sahateollisuuden ripeä kehitys oikeassa suhteessa luonnolliseen kasvamiseen maamme metsissä, on kysymys, johon teollisuustilasto ei voi antaa mitään vastausta. Ettei niin, ainakaan paikoittain, ole ollut laita, vaan että toisinkin hyvinkin tuntuva metsäin harventamista on tapahtunut, lienee kumminkin kieltämätöntä. Tunnettu asia, jonka myöskin tilasto vahvistaa, on että viime aikoina sahateollisuus yleensä on raaka-aineinaan käyttänyt pienempikokoisia puita kuin ennen. V. 1890 sahattiin nimittäin kaikkiaan 11,344,517 pölkyä, joka on

*) Tässä korjataan ikävä virhe v:n 1889 tilastossa, jossa Turun läänin maaseudun sahajen tuotantomäärä ilmoitetaan 60,000 Strtia alhaisemmaksi kuin se oli.

noin 36 pölkkyä standertille, kun pölkkylukku v. 1886 nousi ainoastaan 6,949,415:een eli 31:een standertia kohti.

Uusi erityisala on viisivuotiskautena sahateollisuudessa tullut lisää, nimittäin koivuskvaresien valmistaminen. Toistaiseksi on tämä teollisuus kuitenkin vaan vähemmästä tärkeydestä. V:n 1890 valmistusmäärään kuuluu nimittäin 4,385 standerttia koivuskvaresiä, eli ainoastaan tuskin $1\frac{1}{2}\%$ koko valmistusmäärästä.

Ansainnee tässä mainita, että maan sahateollisuus on nyt kysymyksessä olevana aikakautena jonkun verran muuttunut. Edellisinä aikoina, ennen vuotta 1860, kun melkein yksinomaan vesisahoja maassa löytyi, olivat nämä luonnollisesti laitettavat sellaisille paikoille missä vesivoimaa löytyi. Sahateollisuuden tunnusmerkkinä on sen vuoksi tähän aikaan joukko pieniä, maan sisäosiin rakennettuja sahalaitoksia. Siinä vauhdissa, minkä sahateollisuus 60- ja 70-luvuilla otti, ei tämä asianlaita voinut jatkua, kun sahattujen tavaroiden maanteitse kuljettaminen, oli sekä liika kallista että työlästä. Höyryvoiman käyttäminen tekikin muutoksen mahdolliseksi. Ainoastaan Saimaan vesistössä, jossa oivallisia vesiteitä laajalta alalta sisämaasta alas rannikolle löytyi, säilytti sahateollisuus yhä vanhan luonteensa. Maan muissa osissa tuli tämä aika sen sijaan huomattavaksi siitä että uittoväyläin suulle rakennettiin suurenmoisia vesisahoja, joihin toisinaan on pantu erinomaisen suuria pääomia. Näihin höyrysahtiin uitettiin pölkkyt usein hyvin kaukaisista seuduista. Kun 80-luvun loppupuolella vuosien kuluessa painuksissa olleet puutavaran kauppasuhteet parantuivat, oli osaksi kalliisti ostetusta kokemuksesta opittu huomaamaan kuinka hetken aikaa hyvä aika välistä voi kestää. Oli sen vuoksi, niin sanoaksemme, satutettava hyvää aikaa lennossa, joka ei ollut mahdollista vanhalla menetystavalla monivuotisine uittamisineen. Maan rautatielaitoksessa sill'aikaa tapahtunut kehitys oli myöskin osaltaan muuttanut sahateollisuuden asemaa. Tämän teollisuuden kehitys viimeksi kuluneessa ajanjaksossa osoittaa siis pääominaisuutenaan joukon pienempiä höyrysahti, usein hyvin väli-aikaista laatua, joita on rakennettu rautatien tai vesiväylän varrelle ja joiden tarkoituksena on sahata pölkkyjä läheiseltä, hyvin rajoitetulta alalta. Siten syntyneistä sahoista on joku määrä ennen ajanjakson loppua jo taas seisautettu, sitten kun puunsaalis sahan alueella on loppunut; toiset ovat kiertävää laatua, niitä kun vuosi vuodelta muutetaan paikasta toiseen. Sahalaitosten asettamiseen sisämaahan ynnä rautatien käyttämiseen sahatun tavaran kuljettamiseksi on ollut syynä sekin seikka että niin pieniä puita, kuin mitä nyt paljo sahateollisuudessa käytetään, ei juuri kovinkaan edullisesti voi pitkien matkain takaa uittaa.

Toista pääryhmää puuteollisuudessa edustavat *nikkarinlaitokset*, joiden luku v. 1890 oli 218, niissä 1,318 työntekijää ja niiden tuodantoarvo 2,118,115 markkaa, joista höyryllä käypiä 13, niissä 503 työntekijää ja tuotantoarvo 1,297,737 markkaa; edellisenä vuonna oli nikkarinlaitoksia kaikkiaan 203, niissä 1,151 työntekijää ja tuotantoarvo 1,831,167 markkaa, joista höyryllä käypiä 10, niissä 407 työntekijää ja tuotantoarvo 1,116,246 markkaa. V. 1886 nousi nikkarinlaitosten luku 165:een, niissä 806 työntekijää ja tuotantoarvo 1,223,670 markkaa; lisäys on siis 53 nikkarinlaitosta. 512 työntekijää eli 63% sekä tuotanto 894,445 markkaa eli 73%. Erittäin ovat höyryllä käyvät nikkarinlaitokset ajanjakson viimeisinä vuosina menneet rivakasti eteenpäin; v. 1887 oli nimittäin niitä 6, ja niissä työntekijöitä 284 sekä niiden tuotantoarvo 656,205 markkaa, joten niiden luku kolmessa vuodessa on melkein tullut kahta vertaa suuremmaksi.

Lankarullatehtailla on myöskin jonkun verran huomattava sija. V. 1890 oli sellaisia 2, niissä 222 työntekijää ja tuotantoarvo 536,000 markkaa; edellisenä vuotena oli niitä yhtä monta, työntekijöitä niissä 194 ja tuotantoarvo 396,000 markkaa. V. 1886 oli olemassa ainoastaan yksi lankarulla-tehdas, siinä 49 työntekijää ja sen tuotantoarvo 90,200 markkaa.

X:nnessä, *rakennusteollisuuden* ryhmässä, ovat tiedot osittain niin epätäydellisiä ja epäluotettavia, ettei mitään pettämatöntä arvostelua tämän teollisuuden kehityksestä voi niiden johdolla antaa. Erittäin koskee tämä *muurarien ja rakennus-urakoitsijain* toimintaa. Niiden luku ilmoitetaan vuonna 1890 59:ksi, ja niiden työmiesten 1,965:ksi, sekä tuotantoarvona on mainittu 2,528,510 markkaa, joka viimeksi mainittu luku kuitenkin ei edes lähimaillekaan vastaa todellista määrää. Tässä ryhmässä onkin todella hyvin suuria vaikeuksia työntekijäin luvun ja tuotantoarvon määräämisessä.

Luotettavampia ovat *maalareita* koskevat numerot. Niiden toiminta voi myös olla osoitteena rakennustoiminnasta. Maalarien luku nousi v. 1890 206:een, niillä 1,004 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 1,341,519 markkaa; edellisenä vuonna oli maalareita 203, niillä 1,000 työntekijää ja tuotantoarvo 1,318,562 markkaa. V. 1886 oli 161 maalaria, niillä 806 työntekijää ja tuotantoarvo 997,770 markkaa.

XI:s, *ravinto- ja nautintoaineteollisuuden* ryhmä on hyvin tärkeä osa Suomen teollisuudesta. Muutamat tähän lasketut ryhmät kuuluvat kuitenkin paljo lähemmin maanviljelykseen kuin teollisuustoimintaan.

Tämä on sanottava useimmista *myllylaitoksista*, joita v. 1890 on ilmoitettu olleen 1,383, niissä 1,752 työntekijää. Suurin osa niistä on vero-jauhomyllyjä maalla, joissa mylläri on ainoa työntekijä. Mitään tuotantoarvoa ei tuollaisista myllyistä tietysti voi ilmoittaa eikä se mitään merkitsisikään. Tilastoon otettu tuotantoarvo tarkoittaa sen vuoksi ainoastaan kauppamyllyjä. V. 1890 ilmoitetaan tämä arvo 1,527,364 markaksi, jota summaa edellisenä vuonna vastasi 3,297,621 markkaa; syy tähän vähentymiseen on jo edellä ilmoitettu. V. 1886 oli jauhomyllyjen ilmoitettu luku 1,335, niissä 1,575 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 2,660,505 markkaa.

Sokuritehtaiden luku on edelleenkin ainoastaan 2, niissä 231 työntekijää ja niiden valmistus 6,372,934 kiloa sokuria ja siirappia, arvoltaan 6,019,350 markkaa; edellisenä vuonna yhtä monta tehdasta, 211 työntekijää ja valmistus 5,606,159 kiloa, arvoltaan 5,900,000 markkaa. V. 1886 oli samoissa kahdessa sokuritehtaassa 188 työntekijää, niiden valmistus 3,763,077 kiloa eli 3,530,375 markkaa. Lisäys viisivuotiskautena on siis 44 työntekijää eli 23 % sekä vuotuisessa valmistuksessa 2,609,857 kiloa eli 69 % ja 2,488,975 markkaa eli 71 %. Tämä sokuritehtaiden toiminnan laajennus ei ole kumminkaan tasaisesti jatkunut koko ajanjakson kuluessa; vuosina 1887 ja 1888 oli nimittäin tuotannon arvo 4,346,820 markkaa edellisenä ja 3,784,645 markkaa jälkimmäisenä, mutta nousi v. 1889 äkkiä ylös yllä mainittuun 5,900,000 markan summaan. Selvitys tähän on, ainakin osaksi, etsittävä v. 1888 säädettyssä korotetussa sokuritullissa. Sokuritehtaiden laajennus alkoi viimeksi mainittuna vuonna. Vuosina 1886 ja 1887 käytettiin nimittäin 11 höyrykonetta, voimaltaan 132 hevosv., edellisenä ja 12 konetta, 141 hevosv., jälkimmäisenä, kun niiden luku v. 1888 nousi 18:aan, 231 hevosv., sekä v. 1890 19:ään, 265 hevosv. Käytettyjen höyrykoneiden voima on siis ajanjakson kuluessa nousut ihan kaksinkertaiseksi.

Meijerit ovat, kuten kerta kerralta on huomautettu, verraten sivussa varsinaisesta tehdasteollisuudesta. Että kuitenkin jossain määrässä voitaisiin rajoittaa tutkimusta siihen osaan tätä toimintaa, jolla on jotakin yhteyttä teollisuuden kanssa, on teollisuustilastoon pääasiallisesti otettu ainoastaan separaattorimeijerit. On kuitenkin ollut erinomaisen vaikeata saada täydellisiä tietoja vielä siten su-pistetustakin alasta; erittäin ovat monet suuremmat meijerin-omistajat etelä-Suomessa joko säännöllisesti lyöneet laimin tai uudestaan kysyttäessä jyrkästi kieltäytyneet antamasta pyydettyjä tietoja. Meijerilaitosta koskevat tiedot lienevät sen vuoksi virheellisempiä kuin mitä ne teollisuustilaston muissa ryhmissä on. V. 1890 ilmoitetaan separatorimeijerien luku 290:ksi, niiden työväestö 935:ksi ja tuotantoarvo 4,922,793 markaksi; edellisenä vuonna meijereitä 248, niissä 826 työntekijää ja tuotantoarvo 4,183,238 markkaa. V. 1886 oli 81 meijeriä, niissä 248 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 992,655 markkaa. Tuotantoarvo oli tänä aikakautena siis tullut viisinkertaiseksi. Vaikka nämä numerot eivät olekaan täysin tarkkoja, kuvaavat ne kuitenkin ylimalkaan otettuna jotenkin oikein sen suurenmoisen kehityksen, joka viime aikoina on meijeritoimessa tapahtunut. Erittäin huomattava on tässä suhteessa Pohjanmaa, joka aikaisemmin on tuottanut verraten vaan vähäsen voita. Kaikista yllä lasketuista meijereistä kuului nimitäin v. 1890 Vaasan ja Oulun lääneihin kaikkiaan 123, joissa työväkeä oli 519 ja joiden tuotantoarvo nousi 1,814,013 markkaan. Kuvaavana sille suurelle tehtävälle, mikä höyryvoimalla on nykyaikaisessa meijeritoimessa, mainittakoon että v. 1890 meijereissä käytettiin yhteensä 143 höyrykonetta, voimaltaan 436 hevosv., joista Vaasan ja Oulun läänien osalle tuli 67, voimaltaan 221 hevosv., kun meijeri-höyrykoneiden luku koko maassa vuonna 1886 nousi 22:een, voimaltaan 71 1/2 hevosv.

Olut- ja portteripanimoja oli v. 1890 toimesta 89, niissä 1,306 työntekijää ja valmistus 19,848,659 litraa olutta, 599,423 litraa portteria ja 57,282 litraa simaa, vastaten arvossa 6,495,487 markkaa; edellisenä vuonna oli panimoja 88, työntekijöitä 1,200, valmistus 19,826,045 litraa olutta, 725,545 litraa portteria ja 45,115 litraa simaa, sekä arvo 5,915,515 markkaa. Vuodelta 1890 puuttuu kumminkin tietoja parin panimon tuotantomäärästä, jonka vuoksi yllä mainitut luvut itse asiassa ovat liika alhaiset. Vuonna 1886 oli toimesta 83 olut- ja portteritehdasta, niissä 954 työntekijää sekä valmistus 12,656,158 litraa olutta, 147,891 litraa portteria ja 48,750 litraa simaa, arvoltaan 3,902,375 markkaa. Lisäys on siis 6 panimoa, 352 työntekijää eli 37 % ja tuotantoarvossa 2,593,112 markkaa eli 66 %. Tuotannon enentyminen viisivuotiskauden kuluessa on jatkunut keskeytymättä ja jotenkin tasaisesti.

Suuresti eroavan kuvan antavat sitä vastoin *viinapolttimot ja väkiviin-tehtaat*. Niiden luku oli v. 1890 kaikkiaan (painohiivatehtaat niihin luettuina) 106, niissä 902 työntekijää ja valmistus 7,860,134 litraa raakaa väkiviinaa, josta väkiviinatehtaissa valmistettiin 6,643,357 litraa tisleerattuja väkijuomia sekä 268,900 ℥ painohiivaa, arvoltaan kaikkiaan 3,711,740 markkaa; edellisenä vuonna tehtaita 110, työntekijöitä 913, raakaa väkiviinaa 7,003,208 litraa, 6,712,717 litraa tisleerat-tuja väkijuomia, 115,000 ℥ painohiivaa ja arvo 3,182,179 markkaa. V. 1886 sitä vastoin oli käynnissä 146 polttimoa ja väkiviinatehdasta, niissä 1,329 työntekijää ja valmistus 11,282,572 litraa raakaa väkiviinaa, 7,684,136 litraa tisl. väkijuomia ja 26,411 ℥ painohiivaa, vastaten arvossa 6,039,370 markkaa. Vähennys viisivuotis-kauden kuluessa on siis 40 polttimoa ja väkiviinatehdasta eli 29 %, 427 työnteki-

eli 32 % ja 2,325,630 markkaa eli 38 %. Tämä vähentyminen ei kuitenkaan ja-kaannu tasaisesti ajanjakson eri vuosille. Vuodesta 1886 vuoteen 1887 aleni ni-mittain toiminta tässä teollisuudessa äsken mainitusta määrästä 110 tehtaaseen, 860 työntekijään ja 2,883,796 markan tuotantoarvoon; v. 1888 jatkui vähentymistä 99 tehtaaseen, 628 työntekijään ja 2,040,580 markan tuotantoarvoon. Sittenmin on tuotanto taas ollut nousemassa, kuten edellä mainituista vuosien 1889 ja 1890 luvuista näkyy. Se valmistus, joka sitä vastoin on koko aikakauden ollut ylene-mässä, on painohiiivan-teko, joka tämän ajan kuluessa on enentynyt kymmenker-taiseksi.

Selvä on, että nyt mainittu ilmiö paloviinateollisuudessa, samaan aikaan kun oluen valmistus on yhä noussut, on yhteydessä vuodesta 1886 muutetun palo-viina-lainsäädännön kanssa.

Paloviinateollisuuden yhteydessä on huomio luotava toiseen teollisuuden haaraan nyt kysymyksessä olevassa ryhmässä: *viinitehtaihin*. V. 1886 oli ainoas-taan yksi viinitehdas (hedelmäviinitehdas), siinä 2 työmiestä ja sen valmistusarvo 4,500 markkaa. Kutakin seuraavaa vuotta kohti lisääntyy niiden luku ja tuotanto kumminkin kelpo lailla: siten oli v. 1887 niitä 4, työntekijöitä 12 ja tuotantoarvo 86,910 markkaa; v. 1888 tehtaita 5, työnt. 16, tuot. 160,400 markkaa; v. 1889 teh-taita 6, työnt. 24 ja tuotanto 298,668 markkaa, sekä viimein v. 1890 tehtaita 8, työntekijöitä 35 ja tuotantoarvo 458,535 markkaa. Suurimmaksi osaksi näyttää näiden „viinitehtaiden“ tarkoituksena olevan valmistaa värjättyjä alle 25-prosent-tisia väkijuomia, kun sellaisten juomain kauppa uuden viinalain mukaan on vä-hemmin rajoitettu. Viime aikoina on valmistusten joukossa kuitenkin myöskin koko suuri osa todellisia marja- ja hedelmäviinejä.

Tupakkatehtaiden luku oli v. 1890 28, niissä 1,713 työntekijää ja tuotanto-arvo 5,557,671 markkaa; edellisenä vuonna oli niitä 32, työntekijöitä 1,577 ja tuo-tantoarvo 5,145,177 markkaa. V. 1886 oli niiden luku 29, niissä 1,179 työntekijää ja niiden valmistusarvo 3,834,295 markkaa. Ylennys tuotannossa, jota koko viisi-vuotiskauden on yhä kestänyt, on siis työväestön suhteen 534 eli 45 % ja valmis-tusarvon suhteen 1,723,376 markkaa eli samaten 45 %.

XII:nnessä, *vaatetus- ja puhdistusteollisuuden* ryhmässä on ensi sijassa 304 *räätälintyöpajaa*, niissä 1,467 työntekijää ja tuotantoarvo 2,878,594 markkaa; edel-lisenä vuonna oli 292 työpajaa, 1,311 työntekijää ja 2,491,407 markkaa tuotantoa. V. 1886 oli räätälintyöpajain luku 251, niissä 1,022 työntekijää ja niiden tuotanto-arvo 1,776,846 markkaa.

Suutarintyöpajoja oli v. 1890 489, niissä 1,262 työntekijää ja niiden tuo-tantoarvo 1,310,738 markkaa; edellisenä vuonna oli niitä 280, työntekijöitä 1,201 ja tuotanto 1,191,579 markkaa. V. 1886 oli 394 suutarintyöpajaa, työntekijäin luku 937 ja tuotantoarvon määrä 871,930 markkaa.

Kummassakin tapauksessa koskevat numerot ainoastaan oloja kaupungeissa.

XIII:ttä, *graafillisen teollisuuden* ryhmää, edustavat ensi sijassa *kirjapainot*, joiden luku v. 1890 oli 52, niissä 1,021 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 1,837,645 markkaa; edellisenä vuonna oli kirjapainoja 44, työntekijöitä 909 ja tuotantoarvo 1,712,441 markkaa. V. 1886 nousi kirjapainojen luku 39:ään, joissa työntekijöitä oli 699 ja joiden tuotantoarvo laskettiin 1,097,325 markaksi. Lisäys on siis 13 kirjapainoa, 322 työntekijää eli 46 % ja 740,320 markkaa eli 67 %. Lienee huo-mautettava että tuotantoarvon määrä ei ole täysin tarkka, kun pari kirjapainoa ei

ollenkaan katsonut voivansa ilmoittaa tuotannon arvoa, toiset taas ovat ilmoittaneet mikä laskien joukkoon käytetyn paperin arvon, mikä jättäen sen laskuunottamatta. Kun joka kirjapainossa kaikkina kysymyksessä olevina vuosina on kuitenkin pääasiassa samallaista menetystapaa noudatettu, antanevat esitetyt numerot sittenkin jotenkin oikean käsityksen eri vuosien suhteellisesta tuotannosta. Sen sijaan valaisemiseksi, mihin mainituissa summissa käytetyn paperin arvo nousee, mainittakoon, että se paperi, joka yllä olevassa tuotantoarvossa on lukuun otettu, nousee arvoltaan v. 1890 383,253:een sekä v. 1889 385,832 markkaan.

Kivipainoja oli v. 1890 6, niissä 229 työntekijää ja niiden tuotantoarvo 463,546 markkaa; edellisenä vuonna oli kivipainoja 7, työntekijöitä 201 ja tuotantoarvo 420,000 markkaa sekä v. 1886 5 painoa, 174 työntekijää ja 230,120 markkaa tuotantoarvoa. Tuotannon arvo on viisivuotiskautena siis tullut lähes kaksinkertaiseksi.

Teollisuustoiminnan suhde kaupungin ja maaseudun välillä sekä eri läänneissä ei ole viisivuotiskauden kuluessa sanottavasti muuttunut ja nekin muutokset, mitkä ovat tapahtuneet, eivät ole sitä laatua että niistä mitään varmoja johtopäätöksiä voisi tehdä. Sama on laita lasten, nuorten henkilöiden ja naisten prosenttiluvun, teollisuus-työntekijäin kokonaislukuun verrattuna.

Tiedot apukassoista y. m. edellisiltä vuosilta ovat niin epävarmoja ja epätäydellisiä, ettei niiden suhteen mitään vertauksia voi tehdä. Vielä suuremmassa määrässä on tämä niiden tapaturmain laita, joista ilmoituksia on annettu.

Ylimalkaan osoittavat mainitut numerot ilahduttavaa edistystä melkein kaikilla maan teollisuuden aloilla. Jos tämä kehitys onkin joksikin osaksi voinut olla riippuvainen satunnaisista seikoista, näyttää se kumminkin enimmältään olevan sitä laatua, että se ennustaa hyvää tulevaisuudessakin, jollei epäsuotuisia seikoja satu, jotka ehkäisten voivat vaikuttaa kehityksen luonnolliseen kulkuun.

Helsingissä Joulukuun 31 p. 1891.

Lennart Gripenberg.

Vuoriviljelys, Tehdas- ja Käsityö-teollisuus luokittain järjestettyinä erityisesti Suomen oloihin katsoen.

		Ensimmäinen Osasto.
		Ensimmäinen ryhmä.
		<i>Kaivoslouhinta ja malminsaalis.</i>
Luokka	1	1. Rauta-, kupari-, hopea-, lyijy-, tina-, nikkeli ja sinkkimalmi- kaivoksia.
Luokka	2	2. Rikkikiisu-, grafiti-(lyijykivi)kaivoksia ja louhoksia.
Luokka	3	1. Järvimalmin saantipaikkoja. 2. Suomalmin saantipaikkoja.
Luokka	3	1. Huuhtamoita. 2. Annollislaitoksia.
		Toinen ryhmä.
		<i>Sulattoja ja metallin jalostuttamislaitoksia.</i>
Luokka	4	1. Masuuneja. 2. Melloituslaitoksia. 3. Terästehtaita. 4. Kankirautatehtaita. 5. Rauta- ja teräslevytehtaita. 6. Rautavalimoita. 7. Hopea-, kupari-, tina-, lyijy- ja sinkkitehtaita. 8. Jura- ja hienotaetehtaita. 9. Kuparisevän verstaita. 10. Naula-, rautalanka- ja pulttitehtaita. 11. Sahanterätehtaita. 12. Hauli- ja luotitehtaita. 13. Kirjasinvalimoita. 14. Rahapajoja.
Luokka	5	1. Tehtaita kulta-, hopea- ja tinatavarain valmistamista varten. 2. Vaskivalimoita. 3. Kultaus-, hopeoitus-, tinaus- ja galvanomistehtaita. 4. Läksi- ja peltisevän verstaita. 5. Viilatehtaita.

6. Tehtaita karstojen ja muiden teräslankatavarain valmistamista varten.

Kolmas ryhmä.

Koneteollisuus.

Luokka	6	1. Konepajoja.
		2. Laivaveistämöitä, varveja.
Luokka	7	1. Tehtaita kellojen ja tieteellisten koneitten valmistam. varten.
		2. " soittokoneitten valmistamista varten.
		3. " sähkökoneitten " "
		4. " haavanparannuskalujen " "
		5. " ompelukoneitten " "
		6. " ampuma-aseitten " "

Toinen Osasto.

Neljäs ryhmä.

Kiviteollisuus.

Luokka	8	1. Kivilouhoksia ja kivenhakkuuverstaita.
		2. Kivihioimoita ja kiilloituslaitoksia.
		3. Kivimyllyjä ja kivensurvontalaitoksia.
Luokka	9	1. Kalkkiuuneja.
		2. Sementtitehtaita.
		3. Tiilitehtaita.
		4. Savenvalajan verstaita.
		5. Kaakeli-, fajanssi- ja porslinitehtaita.
		6. Savipiippu- ja torvitehtaita.
		7. Kipsivalajan verstaita.
Luokka	10	1. Lasitehtaita ja lasihioimoita.
		2. Peilitehtaita.

Viides ryhmä.

Kemiallinen teollisuus.

Luokka	11	1. Tuotteita, jotka perustuvat elimettömiin aineksiin, esim. elimettömiä happoja ja suoloja.
		2. Kimröökki- ja väritehtaita.
		3. Värjäys- ja valkaisulaitoksia.
Luokka	12	1. Öljykeittiöitä.
		2. Kynttilätehtaita.
		3. Saippua-, suopa-, glyserini- ja voidetehtaita.
Luokka	13	1. Terva-, piki- ja asfaltikeittiöitä.
		2. Tehtaita hartsin, tärpätin, puuöljyn, puuviinan, lakkavernissan, sinettilakan, hajuvesien y. m. s. valmistamista varten.
		3. Puu- ja kivennäisöljyn (Petrolion) puhdistuslaitoksia.

		<ol style="list-style-type: none"> 4. Kaasutehtaita. 5. Sähkövalotehtaita. 6. Turpeennosto- ja sydenpolttolaitoksia.
Luokka	14	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tulitikkutehtaita. 2. Ruutitehtaita. 3. Dynamititehtaita.
Luokka	15	<ol style="list-style-type: none"> 4. Tehtaita muunlaisen räjähdysaineitten valmistamista varten. 1. Liimakeittiöitä ja gelatinitehtaita.
Luokka	16	<ol style="list-style-type: none"> 1. Luumyllyjä. 2. Tehtaita keinotekoisten lannoitusainetten valmistam. varten. 3. Tadejauho-(pudretti-)tehtaita.
Kuudes ryhmä.		
<i>Nahkateollisuus.</i>		
Luokka	17	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nahkaparkittoja. 2. Tehtaita ja verstaita satulasepän töitä ja nahkateoksia varten. 3. " " nahkasurrogaatteja ja nahan jäljennöksiä esim. keinotekoista nahkaa, gumi- ja vahakangasta varten. 4. " " karva-, harjas-, jouhi-, höyhen-, nahka-, turkki- ja patja-aineksia sekä harjateoksia varten.
Seitsemäs ryhmä.		
<i>Tekstiiliteollisuus.</i>		
Luokka	18	<ol style="list-style-type: none"> 1. Villakehruulaitoksia. 2. Villa- ja verkatehtaita. 3. Vanutuslaitoksia.
Luokka	19	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pumpulikehruu- ja kutomatehtaita. 2. Liinakehruu- ja kutomatehtaita. 3. Trikootehtaita. 4. Sukkatehtaita. 5. Rihma- ja pitsitehtaita. 6. Vanutehtaita.
Luokka	20	<ol style="list-style-type: none"> 1. Köysitehtaita. 2. Nyöripunojan verstaita.
Kahdeksas ryhmä.		
<i>Paperiteollisuus.</i>		
Luokka	21	<ol style="list-style-type: none"> 1. Puuhiomoita, puu- ja olkimassatehtaita. 2. Sellulosatehtaita. 3. Pahvi-, kattohuopa- ja asfalttitehtaita. 4. Paperitehtaita. 5. Tapettitehtaita. 6. Kirjeenkuori- ja pussitehtaita.

		7. Laatikkotehtaita.
		8. Korttitehtaita.
		9. Kirjansitomatehtaita.
		Yhdeksäs ryhmä.
		<i>Puun, luun, kautsun, guttaperkan ja muitten samanlaatuisten aineitten kalustamista tarkoittava teollisuus.</i>
Luokka	22	1. Sahalaitoksia.
		2. Paanunveistolaitoksia.
		3. Kimpi- tahi puulankatehtaita.
Luokka	23	1. Nikkarin verstaita ja huonekalutehtaita.
		2. Sorvausverstaita ja lankarullatehtaita.
		3. Tynnyrintekijäin verstaita.
		4. Väkipyörätehtaita.
		5. Korkkitehtaita.
Luokka	24	1. Koppatehtaita (puuta, niintä, juuria, rottinkia).
		2. Tehtaita puisien leikkikalujen valmistamista varten.
Luokka	25	1. Luunveistolaitoksia.
		2. Kampatehtaita.
		3. Tehtaita kautsu-, guttaperkka- ja merivahateoksia varten.
Luokka	26	1. Ajokalutehtaita.
		Kymmenes ryhmä.
		<i>Rakennusteollisuus.</i>
		Töitä, joita ovat valmistaneet:
Luokka	27	1. Yksityiset arkkitehdit.
		2. Rakennusurakkamiehet.
		3. Muurarit.
		4. Salvumiehet.
		5. Katonpanijat.
		6. Maalarit ja tapetinpanijat.
		7. Lasimestarit.
		8. Nuohojat.
		9. Kadunlaskijat.
		Yhdestoista ryhmä.
		<i>Ravinto- ja nautintoaineita valmistava teollisuus.</i>
Luokka	28	1. Jauhomyllyjä.
		2. Ryyni-, seulo- ja survinmyllyjä.
		3. Tärkkelys- ja destrinitehtaita.
Luokka	29	1. Sokeritehtaita.
		2. Suklaatitehtaita.
		3. Sikuri- ja kahvisurrogaattitehtaita.
Luokka	30	1. Leipätehtaita.
		2. Sokerileivostehtaita.

Luokka	31	<ol style="list-style-type: none"> 3. Teurastuslaitoksia. 4. Makkaratehtaita. 5. Meijereitä. 6. Säilytys-(konservi-)laitoksia. 1. Oluttehtaita. 2. Portteritehtaita. 3. Viinapolttimoita ja painohiivätehtaita. 4. Väkiiviina- ja likööritehtaita. 5. Hedelmäviinitehtaita. 6. Etikkatehtaita. 7. Kivennäisvesitehtaita.
Luokka	32	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tupakkatehtaita (kartuusitupakkaa, sikareja, paperosseja, nuuskaa). <p style="text-align: center;">Kahdestoista ryhmä.</p> <p style="text-align: center;"><i>Vaatetus- ja puhdistusteollisuus.</i></p>
Luokka	33	<ol style="list-style-type: none"> 1. Paitatehtaita. 2. Räätälin verstaita. 3. Hattu- ja lakkitehtaita. 4. Turkkurin verstaita. 5. Tehtaita hansikasten, hankkilusten y. m. valmistamista varten. 6. Jalkinetehtaita ja suutarin verstaita.
Luokka	34	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tukankäherrys- ja parranajohuoneita.
Luokka	35	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kylpylaitoksia. 2. Pesu- ja mankelilaitoksia. <p style="text-align: center;">Kolmastoista ryhmä.</p> <p style="text-align: center;"><i>Kuvaava teollisuus.</i></p>
Luokka	36	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kirjapainoja. 2. Kivipainoja. 3. Puunpiirroslaitoksia. 3. Valokuvauslaitoksia.

Classification de l'exploitation industrielle des mines, des fabriques et des métiers, particulièrement par rapport à l'état des choses en Finlande.

		Première Section.
		Groupe I.
		<i>Abatage et extraction des minerais.</i>
Classe.	1	1. Mines de fer, de cuivre, d'argent, de plomb, d'étain, de nickel et de zinc.
		2. Mines et carrières de pyrite et de graphite.
Classe.	2	1. Extractions du fer des lacs.
		2. Extractions du fer des marais.
Classe.	2	1. Laveries.
		2. Enrichissements.
		Groupe II.
		<i>Fonderies et raffineries de métaux.</i>
Classe.	4	1. Hauts-fourneaux.
		2. Fourneaux à soufflets.
		3. Aciéries.
		4. Forges à barres.
		5. Forges à plaques de fer et d'acier.
		6. Fonderies de fer.
		7. Forges à argent, à cuivre, à étain, à plomb et à zinc.
		8. Taillanderies et petits ouvrages en fer.
		9. Chaudronneries.
		10. Clouteries, tréfileries et fabriques de boulons.
		11. Fabriques de scies.
		12. Fabriques de petit plomb et de balles.
		13. Fonderies de caractères.
		14. Monnaies.
Classe.	5	1. Fabriques d'articles en or, en argent et en étain.
		2. Fonderies de bronze.
		3. Ateliers de dorure, d'argenture, d'étamage et de galvanisation.
		4. Ferblanteries et laminoirs.

5. Ateliers de tailleur de limes.
6. Fabriques de cardes et d'autres articles en fil d'acier.

Groupe III.

Industrie à la mécanique.

Classe.	6	1. Ateliers mécaniques.
		2. Constructions de navires, docks, slips.
Classe.	7	1. Horlogeries et fabriques d'instruments scientifiques.
		2. Fabriques d'instruments de musique.
		3. Fabriques d'appareils électriques.
		4. Fabriques d'appareils de chirurgie.
		5. Fabriques de machines à coudre.
		6. Fabriques d'armes à feu.

Seconde Section.

Groupe IV.

Industrie des pierres.

Classe.	8	1. Carrières et chantiers de tailleur de pierres.
		2. Ateliers de polissage des pierres et lissoirs.
		3. Moulins à pierres.
Classe.	9	1. Fours à chaux.
		2. Fabriques de ciment.
		3. Tuileries.
		4. Poteries.
		5. Fabriques de carreaux de brique glacée; de faïence et de porcelaine.
		6. Fabriques de pipes en terre et de tuyaux.
		7. Fonderies de plâtre.
Classe.	10	1. Verreries et ateliers de polisseur de verre.
		2. Manufactures de glaces.

Groupe V.

Industrie de la chimie.

Classe.	11	1. Fabrications fondées sur des matières inorganiques, telles que les acides inorganiques et les sels.
		2. Fabriques de noir de fumée et de couleurs.
		3. Teintureries et blanchisseries.
Classe.	12	1. Huileries.
		2. Fabriques de bougies.
		3. Fabriques de savon, de glycérine et de graisse.
Classe.	13	1. Goudronneries, fourneaux à poix et usines à asphalte.

		<ul style="list-style-type: none"> 2. Fabriques de pains de résine, d'huile de térébenthine et de bois, d'esprit de bois, de laque, de cire à cacheter, de parfumeries, etc. 3. Raffineries d'huile de bois et de pétrole. 4. Usines à gaz. 5. Etablissements d'éclairage électrique. 6. Tourberies et carbonisations du bois.
Classe.	14	<ul style="list-style-type: none"> 1. Fabriques d'allumettes. 2. Poudreries. 3. Fabriques de dynamite. 4. Fabriques de matières explosives d'autres espèces.
Classe.	15	<ul style="list-style-type: none"> 1. Fabriques de colle et de gélatine.
Classe.	16	<ul style="list-style-type: none"> 1. Moulins à os. 2. Fabriques d'engrais artificiels. 3. Fabriques de poudrette.
Groupe VI.		
<i>Industrie des cuirs.</i>		
Classe.	17	<ul style="list-style-type: none"> 1. Tanneries. 2. Selleries et d'autres ouvrages en cuir. 3. Equivalents et imitations des cuirs, telles que le cuir artificiel, l'étoffe imperméable et la toile cirée. 4. Objets en poils, en soies, en crin, en plume et en peaux; matières de pelleterie et de matelas; broseries.
Groupe VII.		
<i>Industrie textile.</i>		
Classe.	18	<ul style="list-style-type: none"> 1. Filatures de laine. 2. Manufactures de draps et d'autres étoffes de laine. 3. Fouleries.
Classe.	19	<ul style="list-style-type: none"> 1. Filatures et tissages de coton. 2. Filatures et tissages de lin. 3. Fabriques de tricots. 4. Bonneteries. 5. Manufactures de rubans et de dentelles. 6. Fabriques d'ouate.
Classe.	20	<ul style="list-style-type: none"> 1. Corderies. 2. Passementeries.
Groupe VIII.		
<i>Industrie de papier.</i>		
Classe.	21	<ul style="list-style-type: none"> 1. Polissages de bois; fabriques de pâtes de bois et de paille. 2. Fabriques de cellulose.

3. Fabriques de carton et de feutre d'asphalte et à couvrir les toits.
4. Manufactures de papier.
5. Manufactures de papiers peints.
6. Fabriques d'enveloppes et de sacs de papier.
7. Fabriques de boîtes.
8. Fabriques de cartes.
9. Ateliers de reliure.

Groupe IX.

Ouvrages en bois, en os, en caoutchouc, en gutta-percha et en pareilles matières.

Classe.	22	1. Scieries. 2. Taille-copeaux et taille-bardeaux.
Classe.	23	3. Fabriques de fil de bois. 1. Menuiseries et ébénisteries. 2. Ateliers de tourneur et fabriques de bobines. 3. Tonnelleries. 4. Poulgeries. 5. Fabriques de bouchons.
Classe.	24	1. Vanneries (en bois, en tille, en racines et en rotin). 2. Fabriques de jouets en bois.
Classe.	25	1. Ateliers de sculptures en os. 2. Fabriques de peignes.
Classe.	26	3. Ouvrages en caoutchouc, en gutta-percha et en écume de mer. 1. Carrosseries.

Groupe X.

Industrie de construction.

Classe.	27	Ouvrages de: 1. Architectes privés. 2. Entrepreneurs de bâtiments. 3. Maçons. 4. Charpentiers. 5. Couvresseurs. 6. Peintres en bâtiments et tapissiers-décorateurs. 7. Vitriers. 8. Ramoneurs. 9. Pavés.

Groupe XI.

Industrie des vivres et des denrées de jouissance.

Classe.	28	1. Moulins à blé. 2. Moulins à gruau, à blutoir et à pilons.

Classe.	29	3. Fabriques d'amidon et de dextrine. 1. Raffineries de sucre.
Classe.	30	2. Fabriques de chocolat. 3. Fabriques de chicorée et de succédanés du café. 1. Boulangeries.
Classe.	31	2. Confiseries et pâtisseries 3. Boucheries. 4. Fabriques de saucisses et de saussissons. 5. Laiteries. 6. Fabriques de conserves.
Classe.	32	1. Brasseries. 2. Brasseries de porter. 3. Distilleries et fabriques de levure pressée. 4. Fabriques d'esprit-de-vin et de liqueurs. 5. Fabriques de vin de fruits. 6. Fabriques de vinaigre. 7. Fabriques d'eaux minérales.
Classe.	32	1. Fabriques de tabac (paquets, cigares, cigarettes et à priser).
Groupe XII.		
<i>Industrie des vêtements et du nettoyage.</i>		
Classe.	33	1. Fabriques de chemises. 2. Boutiques de tailleur. 3. Fabriques de chapeaux et de casquettes. 4. Pelleteries. 5. Fabriques de gants, de bretelles, etc. 6. Fabriques de chaussures et cordonneries.
Classe.	34	1. Fabriques de perruques et salons de coiffure.
Classe.	35	1. Etablissements de bains. 2. Etablissements de blanchissage et de calandrage.
Groupe XIII.		
<i>Industrie graphique.</i>		
Classe.	36	1. Imprimeries. 2. Lithographies. 3. Ateliers de xylographie. 4. Ateliers de photographie.

I. Yleinen katsaus Tehdas- ja Käsityöteollisuuteen Suomessa vuonna 1890.

Ryhmä.	Luokka.	Teollisuuslaji ja Teollisuuslaitoksia.	Kaupungeissa ja kauppaloissa.			Maaseuduilla.			Summa koko maalle.		
			Työpaikkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.	Työpaikkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.	Työpaikkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.
IV	8	Kivilouhoksia, ki- venhakkuverstai- ta ja hiomoita . . .	16	369	526,099	7	139	44,775	23	508	570,874
"	9	Kalkkiunneja . . .	3	36	148,665	21	217	254,768	24	253	403,433
"	"	Sementtivalimoita . .	1	150	243,000	—	—	—	1	150	243,000
"	"	Tiilitehtaita	13	287	213,750	83	2,501	1,845,232	96	2,788	2,058,982
"	"	Savenvalajan teh- taita	27	56	35,655	1	8	6,303	28	64	41,958
"	"	Kaakeli-, fajanssi- ja porsiinitehtaita	5	235	410,362	4	372	994,455	9	607	1,404,817
"	"	Kipsivalajan verst.	1	4	9,950	—	—	—	1	4	9,950
"	10	Lasitehtaita	1	50	125,000	14	868	1,833,955	15	918	1,958,955
V	11	Kimröökitehtaita . .	—	—	—	3	18	43,115	3	18	43,115
"	"	Väritehtaita	2	18	120,000	1	6	4,600	3	24	124,600
"	"	Värjäyslaitoksia . .	48	144	357,642	84	141	178,124	132	285	535,766
"	12	Öljykeittä	—	—	—	3	12	77,042	3	12	77,042
"	13	Saippna- ja hajuai- netehtaita y. m. ke- miallisia valmiste- laitoksia	8	47	740,140	3	12	52,732	11	59	792,872
"	"	Lakka ja polityyri- tehtaita	2	17	60,000	—	—	—	2	17	60,000
"	"	Asfalttitehtaita . . .	1	112	539,800	—	—	—	1	112	539,800
"	"	Pikikeittä	2	6	28,000	1	6	91,350	3	12	119,350
"	"	Tehtaita kuiv. tisl. varten	1	2	2,000	5	15	14,595	6	17	16,595
"	"	Turvepehknitehtaita	—	—	—	1	350	—	1	350	—
"	"	Kaasutehtaita	3	104	469,107	—	—	—	3	104	469,107
"	"	Sähkövalaistusteh- taita	2	18	46,000	—	—	—	2	18	46,000
"	14	Tulitikkutehtaita . .	4	122	136,125	9	451	402,458	13	573	538,583
"	"	Ruutitehtaita	—	—	—	2	39	34,450	2	39	34,450
"	16	Luumyllyjä	5	55	239,964	11	46	128,552	16	101	368,516
VI	17	Nahkatehtaita	2	284	3,623,400	1	38	70,000	3	322	3,693,400
"	"	Nahkaparkkitoja . .	102	536	2,598,538	483	1,116	3,583,345	585	1,652	6,181,883
"	"	Hihnatehtaita	1	333	708,000	—	—	—	1	333	708,000
"	"	Satulasepän vers- taita	83	214	354,627	1	3	6,400	84	217	361,027

Ryhmä.	Luokka.	Teollisuuslaji ja Teollisuuslaitoksia.	Kaupungeissa ja kauppaloissa.			Maaseuduilla.			Summa koko maalle.		
			Työpaikkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.	Työpaikkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.	Työpaikkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.
VI	17	Tehtaita lampaan- nahan valmistam. varten	1	18	50,000	—	—	—	1	18	50,000
"	"	Harjas- ja pensseli- tehtaita	3	49	85,425	1	5	2,493	4	54	87,918
VII	18	Villakehrulaitok- sia, verka- ja shod- dytehtaita	5	352	1,244,271	11	477	1,848,998	16	829	3,093,269
"	"	Vanntuslaitoksia . .	—	—	—	8	10	1,173	8	10	1,173
"	19	Pnmpulikehruu- ja kutomatehtaita . .	5	2,999	10,117,926	1	1,232	4,400,000	6	4,231	14,517,926
"	"	Liinateollisuuslait.	1	1,070	2,900,000	—	—	—	1	1,070	2,900,000
"	"	Liinanlonkutuslai- toksia	—	—	—	1	12	34,252	1	12	34,252
"	"	Taidekutomalaitok- sia	1	4	7,966	—	—	—	1	4	7,966
"	"	Trikoo- ja sukka- tehtaita	4	223	640,207	1	5	6,200	5	228	646,407
"	"	Matonkutomalaitok- sia	1	4	2,485	—	—	—	1	4	2,485
"	20	Köysitehtaita	5	12	19,380	—	—	—	5	12	19,380
"	"	Nyöripunojanvers- taita	4	45	46,475	—	—	—	4	45	46,475
VIII	21	Pnuhiomoita	1	105	308,000	15	980	3,211,174	16	1,085	3,519,174
"	"	Selluloseitehtaita . .	—	—	—	6	269	1,451,545	6	269	1,451,545
"	"	Pahvi- ja asfaltti- hnpatehtaita	4	136	728,300	7	70	352,813	11	206	1,081,113
"	"	Paperitehtaita	1	302	1,337,916	8	1,438	5,493,240	9	1,740	6,831,156
"	"	Tapettitehtaita	2	48	345,000	—	—	—	2	48	345,000
"	"	Pussi- ja kirjeen- knoritehtaita	6	74	164,200	—	—	—	6	74	164,200
"	"	Kartongitehtaita . . .	1	9	5,017	—	—	—	1	9	5,017
"	"	Kirjansitomateht. . .	67	333	429,288	—	—	—	67	333	429,288
X	22	Sahalaitoksia	22	1,913	6,884,989	319	8,665	27,028,440	341	10,578	33,913,429
"	"	Parkkimyllyjä	—	—	—	1	26	30,500	1	26	30,500
"	"	Rahnatehtaita	—	—	—	1	55	176,900	1	55	176,900
"	"	Puuvillatehtaita . . .	—	—	—	2	42	41,500	2	42	41,500
"	23	Höyrynikkarinvers- taita	9	450	1,252,295	4	53	45,442	13	503	1,297,737
"	"	Nikkarinverstaita	202	791	790,933	3	24	29,445	205	815	820,378
"	"	Ruumiskirstuteht. . .	2	12	38,750	—	—	—	2	12	38,750
"	"	Lankarnllatehtaita . .	—	—	—	2	222	536,000	2	222	536,000
"	"	Sorvanstehtaita	1	11	9,350	—	—	—	1	11	9,350
"	"	Sorvauslaitoksia . . .	49	99	67,333	1	3	1,800	50	102	69,133
"	"	Tynnyrintekijäin verstaita	10	44	126,080	1	6	16,100	11	50	142,180

Ryhmä.	Luokka.	Teollisuuslaji ja Teollisuuslaitoksia.	Kaupungeissa ja kauppaloissa.			Maaseuduilla.			Summa koko maalle.		
			Työpalkkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.	Työpalkkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.	Työpalkkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.
VIII	23	Väkipyrätehtaita.	1	13	16,000	—	—	—	1	13	16,000
"	"	Korkkitehtaita . . .	1	89	400,000	1	6	15,000	2	95	415,000
IX	24	Koppatehtaita . . .	3	11	15,750	—	—	—	3	11	15,750
"	"	Leikkikalutehtaita.	2	37	14,800	—	—	—	2	37	14,800
"	"	Kampatehtaita . . .	2	6	3,600	—	—	—	2	6	3,600
"	25	Tehtaita kantsu- teoksia varten . .	3	26	45,214	—	—	—	3	26	45,214
"	26	Ajokalu- ja vaunu- tehtaita	16	150	261,996	4	8	9,340	20	158	271,336
X	27	Muurareja ja raken- nus-urakkamiehiä.	59	1,965	2,528,510	—	—	—	59	1,965	2,528,510
"	"	Maalareita ja tape- tinpanijoita	206	1,004	1,341,519	—	—	—	206	1,004	1,341,519
"	"	Lasimestareja ja kultaaajia	20	40	96,471	—	—	—	20	40	96,471
"	"	Nuohojia	29	90	93,054	—	—	—	29	90	93,054
"	"	Kadunlaskijoita . .	3	120	130,356	—	—	—	3	120	130,356
XI	28	Janhomyllyjä	18	100	1,527,364	1,365	1,652	—	1,383	1,752	1,527,364
"	"	Mallastehtaita . . .	—	—	—	1	2	11,000	1	2	11,000
"	"	Perunajanoteht. . .	—	—	—	2	6	1,500	2	6	1,500
"	29	Sokeritehtaita . . .	2	231	6,019,350	—	—	—	2	231	6,019,350
"	"	Kahvin paahtamis- tehtaita	1	2	34,000	—	—	—	1	2	34,000
"	"	Sikuritehtaita . . .	3	58	416,580	2	24	43,430	5	82	460,010
"	30	Leipureita	221	810	3,114,870	—	—	—	221	810	3,114,870
"	"	Sokerileivosteht. . .	20	80	267,540	—	—	—	20	80	267,540
"	"	Teurastuslaitoksia	97	174	1,178,784	—	—	—	97	174	1,178,784
"	"	Sianteurastuslai- toksia	—	—	—	1	9	75,000	1	9	75,000
"	"	Makkaratehtaita . .	26	126	507,233	—	—	—	26	126	507,233
"	"	Meijereitä	3	16	144,681	287	919	4,778,112	290	935	4,922,793
"	"	Säilytys- (konser- vi-)tehtaita	2	7	10,500	—	—	—	2	7	10,500
"	31	Oluttehtaita	48	877	4,907,497	39	377	1,354,740	87	1,254	6,262,237
"	"	Portteritehtaita . .	1	25	150,000	1	27	83,250	2	52	233,250
"	"	Viinapolttimoita . .	24	422	1,431,395	21	287	1,269,531	45	709	2,700,926
"	"	Väkiiviina- ja liköö- ritehtaita	60	169	792,314	—	—	—	60	169	792,314
"	"	Painohiivatehtaita .	—	—	—	1	24	218,500	1	24	218,500
"	"	Viinitehtaita	8	35	458,535	—	—	—	8	35	458,535
"	"	Etikkatehtaita . . .	7	13	79,822	—	—	—	7	13	79,822
"	"	Kivennäisvesiteh- taita	33	127	328,288	1	3	8,000	34	130	336,288
"	32	Tupakkatehtaita . .	24	1,685	5,534,819	4	28	22,852	28	1,713	5,557,671
XII	33	Paitatehtaita	6	171	230,150	—	—	—	6	171	230,150
"	"	Rääätälän verstaista.	304	1,467	2,878,594	—	—	—	304	1,467	2,878,594

Ryhmä.	Luokka.	Teollisuuslaji ja Teollisuuslaitoksia.	Kaupungeissa ja kauppaloissa.			Maaseuduilla.			Summa koko maalle.		
			Työpaikkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.	Työpaikkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tava- ran arvo. Suom. markkoissa.	Työpaikkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tava- ran arvo. Suom. markkoissa.
XII	33	Kureliivilaitoksia . . .	1	2	1,200	—	—	—	1	2	1,200
"	"	Hattutehtaita	2	114	478,293	—	—	—	2	114	478,293
"	"	Hattu- ja lakkiteht.	15	31	48,165	1	37	14,000	16	68	62,165
"	"	Turkkurintehtaita . .	16	71	245,682	—	—	—	16	71	245,682
"	"	Hansikkatehtaita . .	5	18	14,368	—	—	—	5	18	14,368
"	"	Sateenvarjotehtaita	2	11	29,150	—	—	—	2	11	29,150
"	"	Kravattitehtaita . .	3	64	122,828	—	—	—	3	64	122,828
"	"	Jalkinetehtaita . . .	489	1,262	1,300,738	—	—	—	489	1,262	1,310,738
"	34	Tukankäherryslaid- toksia	31	98	112,011	—	—	—	31	98	112,011
"	35	Kylpylaitoksia . . .	48	303	272,726	—	—	—	48	303	272,726
"	35	Pesulaitoksia	2	18	5,000	—	—	—	2	18	5,000
XIII	36	Kirjapainoja	52	1,021	1,837,645	—	—	—	52	1,021	1,837,645
"	"	Kivipainoja	6	229	463,546	—	—	—	6	229	463,546
"	"	Punnpiirroslaitoks.	1	1	800	—	—	—	1	1	800
"	"	Valokuvauslaitoks.	23	85	240,621	—	—	—	23	85	240,621
		Yhteensä	2,689	25,776	79,469,769	2,862	23,361	62,278,521	5,551	49,137	141,748,290
		Vuonna 1889	2,649	23,008	72,135,732	2,735	21,721	61,766,301	5,384	44,729	133,902,033
		" 1888	2,522	20,222	59,837,102	2,619	18,108	48,293,024	5,141	38,330	108,130,126
		" 1887	2,446	18,881	56,615,048	2,418	17,423	43,973,431	4,864	36,304	100,588,479
		" 1886	2,345	18,801	55,673,370	2,280	16,071	39,106,210	4,625	34,872	94,779,580

II. Yleinen katsaus Tehdas- ja Käsityöteollisuuteen jokaisessa Suomen läänissä vuonna 1890.

L ä ä n i.	Kaupungit ja kauppalat.			Maaseudut.			S u m m a.		
	Työpaikkain luku. (Teht. ja verst.)	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavaran bruttoarvo Suom. markoissa.	Työpaikkain luku. (Teht. ja verst.)	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavaran bruttoarvo Suom. markoissa.	Työpaikkain luku. (Teht. ja verst.)	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavaran bruttoarvo Suom. markoissa.
Uudenmaan läänissä	625	7,087	22,463,947	250	3,018	6,899,464	875	10,105	29,363,411
Turun ja Porin „	610	4,664	14,352,000	417	3,732	12,123,438	1,027	8,396	26,475,438
Hämeen „	292	5,572	15,940,070	398	5,793	16,583,732	690	11,365	32,523,802
Wiipurin „	346	3,244	9,043,121	508	4,791	12,502,085	854	8,035	21,545,206
Mikkelin „	93	366	828,998	258	935	1,589,133	351	1,301	2,418,131
Kuopion „	250	920	1,789,575	286	1,391	3,176,857	536	2,311	4,966,432
Waasan „	293	2,468	7,832,819	582	2,333	5,798,071	875	4,801	13,630,890
Oulun „	180	1,455	7,219,239	163	1,368	3,605,741	343	2,823	10,824,980
Yhteensä	2,689	25,776	79,469,769	2,862	23,361	62,278,521	5,551	49,137	141,748,290

III. Yleinen katsaus Tehdas- ja Käsityöteollisuuteen vuonna 1890
Suomen kaupungeissa ja kauppaloissa, järjestetyt näiden teollisuuden tuotannon brutto-arvon mukaan.

Kaupunki tahi kaupala.	Valmistetun tavaran brutto-arvo. Suom. markkoissa.	Työpaikkain luku. (Teht. ja verst.)	Työväestö.								Käytettyä höyryliikuttimia.	
			Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		Luku.	Hevosvoimia.
			Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.		
Helsinki	20,285,990	471	84	12	370	125	4,226	1,267	4,680	1,404	65	909
Tampere	14,964,773	214	216	174	334	428	2,070	1,973	2,620	2,575	23	1,297
Turku	10,583,688	311	72	81	218	283	1,681	937	1,971	1,301	28	481
Oulu	5,993,767	112	18	—	126	19	873	143	1,017	162	13	243
Nikolainkaup.	5,214,977	104	55	46	106	115	728	495	889	656	12	737 ^{1/2}
Wiipuri	3,989,306	161	29	3	117	31	1,063	208	1,209	242	13	94
Kotka	3,467,459	44	14	—	57	19	903	112	974	131	7	388
Pori	2,439,646	150	8	—	66	6	870	87	744	93	8	131
Pietarsaari.	1,313,084	26	19	7	24	28	118	117	161	152	4	76
Kuopio.	1,286,911	157	18	11	65	23	406	78	489	112	4	41
Hämeenlinna	892,069	59	8	1	37	19	213	50	258	70	2	14
Lappeenranta	817,989	32	4	2	5	8	290	22	299	32	2	22
Porvoo	718,306	60	18	1	38	3	210	33	266	37	4	42
Raahe	686,961	17	1	—	4	—	48	10	53	10	2	76
Jyväskylän	544,755	63	7	1	33	10	185	40	225	51	1	8
Rauma	527,399	45	3	—	17	—	133	8	153	8	3	37
Tammisaari	522,286	44	14	—	22	—	167	13	203	13	2	27
Hamina	487,948	53	7	—	17	—	142	6	166	6	—	—
Hankoniemi	482,802	14	5	1	14	—	277	22	296	23	4	36
Loviisa	454,563	36	5	—	10	—	115	35	130	35	4	63
Uusikaupunki.	423,134	59	6	—	21	3	177	27	204	30	2	26
Mikkeli	418,208	41	1	—	30	2	123	18	154	20	3	38
Joensuu	324,811	59	3	—	31	—	168	7	202	7	2	6
Kokkola	309,896	44	2	—	21	—	91	19	114	19	1	12
Kajaani	307,795	20	5	—	13	—	85	14	103	14	1	4
Ristiina	276,946	35	—	1	17	—	96	7	113	8	1	25
Sortavala	237,256	36	1	1	27	2	104	6	132	9	—	—
Savonlinna	215,470	26	—	—	12	—	83	5	95	5	1	12
Tornio	195,727	28	1	—	4	—	67	16	72	16	1	2
Heinola	195,320	26	3	—	6	2	73	8	82	10	1	10
Iisalmi	175,603	32	—	—	11	1	74	15	85	16	1	20
Naantaali	167,010	11	1	—	—	—	48	4	49	4	2	24

Kaupunki tai kauppala.	Valmistetun tavaran brutto-arvo. Suom. mar- koissa.	Työpaikkain luku (Teht. ja verst.)	Työväestö.								Käytetyitä höyryliikutti- mia.	
			Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden vä- lillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		Luku.	Hevos- voimia.
			Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.		
Uusikaarlebyy	100,089	15	1	—	11	5	32	8	44	13	—	—
Salon kaupp. .	93,958	20	3	—	10	—	51	1	64	1	—	—
Lahden „ .	83,228	19	3	1	7	3	32	3	42	7	—	—
Marianhamina	79,865	9	2	—	4	—	25	1	31	1	—	—
Kaskinen . . .	73,072	6	—	—	—	—	23	—	23	—	1	26
Ikaalist. kaupp.	37,300	5	—	—	1	—	9	—	10	—	—	—
Kemi	34,989	3	—	—	—	—	8	—	8	—	—	—
Käkisalmi . . .	33,163	20	—	—	11	—	31	2	42	2	—	—
Nurmes	2,250	2	1	—	—	—	8	—	9	—	—	—
Yhteensä	79,469,769	2,689	638	343	1,917	1,135	15,926	5,817	18,481	7,295	118	4,927 1/2
Maaseuduilla	62,278,521	2,862	614	253	1,144	613	17,047	3,672	18,805	4,556	480	7,090
Yhteensä koko maalle	141,748,290	5,551	1,252	596	3,061	1,766	32,973	9,489	37,286	11,851	598	12,017 1/2
Vuonna 1889	133,902,033	5,384	1,078	527	2,919	1,475	30,304	8,426	34,301	10,428	609	10,383 1/2
„ 1888	108,130,126	5,141	969	467	2,404	1,348	25,759	7,383	29,132	9,198	519	9,353
„ 1887	100,588,479	4,864	1,073	625	2,348	1,179	24,028	7,041	27,449	8,845	451	8,266
„ 1886	94,779,580	4,625	965	535	2,175	973	23,834	6,385	26,974	7,893	419	7,568

IV. Yleinen katsaus teollisuuden toimesta Suomen kihlakunnissa 1890 vuoden kuluessa.

Lääni.	Kihlakunta.	Valmistetun tavaran brutto-arvo. Suom. mar- koissa.	Työpaikkain luku. (Teht. ja verst.)	Työväestö.								Käytetyitä höyryliikutti- mia.	
				Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		Lutku.	Hevos- voimia.
				Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.		
Uudenm.	Helsingin	3,420,906	75	56	33	62	69	1,040	352	1,158	454	21	382
	Pernajan	1,776,725	92	8	2	20	7	456	87	484	96	8	85 1/2
	Lohjan	1,282,933	52	24	2	33	3	545	63	602	68	13	135
	Raaseporin	418,900	31	11	—	3	4	123	15	137	19	3	42
	Ulvilan	6,165,449	81	12	7	114	42	1,184	157	1,310	206	27	481
	Maskun	1,670,625	40	13	16	25	45	332	189	370	250	11	157
	Halikon	1,654,067	90	11	1	25	4	414	75	450	80	22	183 1/2
	Piikkiön	1,163,616	49	9	4	21	2	333	52	363	58	13	141
	Loimaan	769,212	74	4	—	8	3	193	35	205	38	12	81 1/2
	Tyrvään	327,588	42	—	—	3	3	78	22	81	25	8	30
Turun ja Porin.	Wehmaan	175,599	17	—	—	—	—	26	15	26	15	7	20
	Ikaalisten	118,795	18	—	5	16	14	139	14	155	33	5	25
	Ahvenanmaan	54,087	3	—	—	—	—	39	8	39	8	1	26
	Mynämäen	24,400	3	2	—	—	—	18	—	20	—	—	—
	Tammelan	8,593,484	117	97	64	167	121	1,076	678	1,340	863	52	1,414
	Pirkkalan	2,962,685	44	5	—	79	35	674	70	758	105	20	298
	Hauhon	2,070,234	83	120	63	34	53	761	356	915	472	16	413
	Hollolan	1,581,396	59	21	12	44	35	490	132	555	179	17	313
	Jämsän	834,301	50	4	3	9	3	319	35	332	41	11	91 1/2
	Ruoveden	541,632	45	3	—	14	—	208	8	225	8	8	116
Hämeen.	Kymin	5,069,215	74	38	5	45	32	1,177	243	1,260	280	11	313
	Lappeen	2,683,232	83	5	—	18	26	748	194	771	220	8	138 1/2
	Rannan	2,182,720	52	10	8	56	25	549	137	615	170	15	239
	Äyräpään	817,380	50	7	2	11	4	258	10	276	16	5	93
	Salmen	644,672	63	76	4	50	12	257	18	383	34	2	45
	Jääsken	472,802	45	4	2	7	9	234	78	245	89	3	30
	Käkisalmen	367,013	34	—	—	2	1	142	12	144	13	5	57 1/2
	Kurkijoen	138,771	68	1	—	2	—	102	8	105	8	2	20
	Sortavalan	126,280	39	2	—	6	6	139	9	147	15	1	8
	Rantasalmen	917,334	85	8	—	27	2	488	8	523	10	4	59
Mikkelin.	Heinolan	364,065	45	—	—	6	4	124	10	130	14	8	78
	Juvan	262,624	75	—	—	1	5	136	11	137	16	2	20
	Mikkelin	45,116	53	—	—	9	1	91	4	100	5	1	?

Lääni.	Kihlakunta.	Valmistetun tavaran brutto-arvo. Suom. mar- koissa.	Työpaikkain luku. (Teht. ja verst.)	Työväestö.								Käytettyä höyryliikutti- mia.	
				Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		Luku.	Hevos- voimia.
				Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.		
Kuopion.	Liperin	1,755,536	59	—	—	17	—	423	15	440	15	6	171
	Rautalammin . .	912,351	58	9	—	16	—	452	1	477	1	2	13
	Kuopion	352,226	59	4	—	19	—	262	5	285	5	5	243
	Pielisjärven . . .	71,693	33	1	—	1	—	57	1	59	1	1	4
	Ilomantsin	51,218	45	—	—	1	—	58	1	59	1	—	—
	Iisalmen	33,833	32	—	—	5	—	43	—	48	—	2	14
Vaasan.	Laukkaan	1,336,379	80	—	—	6	4	462	62	468	66	8	207
	Lapuan	1,275,186	129	1	8	11	11	339	90	351	109	29	143 ^{1/2}
	Ilmajoen	922,567	129	3	—	14	3	284	72	301	75	27	166
	Kuortaneen	886,655	69	5	7	17	7	276	54	298	68	9	89
	Pietarsaaren . . .	694,105	96	2	1	23	9	247	40	272	50	8	34
Oulun.	Korsholman	683,179	79	8	2	12	—	231	22	251	24	12	61 ^{1/2}
	Kemin	2,118,000	17	19	1	67	27	494	80	580	108	6	188
	Oulun	774,714	14	8	—	13	—	220	34	241	34	8	144
	Saloisten	463,864	68	3	1	3	—	237	28	243	29	6	28
	Haapajärven . . .	242,878	58	—	—	1	—	59	62	60	62	9	48
Kajaanin	6,285	6	—	—	1	—	10	—	11	—	—	—	
Yhteensä		62,278,521	2,862	614	253	1,144	631	17,047	3,672	18,805	4,556	480	7,090

V. Katsaus

Suomen Tehdas- ja Käsityöteollisuuteen

1890.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarann brutto-arvo Suom. markoissa.	Valmistetun tavarann paljous ja laji.	
IV	9	Tiilitehtaita.			
		<i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>			
		6	Turun lääni	93,500	1,906,000 tiiltä.
		3	Hämeen lääni	83,000	1,925,000 "
		1	Wiipurin lääni	7,500	200,000 "
	1	Kuopion lääni	2,250	—	
	2	Waasan lääni	27,500	—	
	13		213,750	4,031,000 *) tiiltä.	
	<i>Maaseuduilla.</i>				
	22	Uudenmaan lääni	741,835	14,689,000 tiiltä.	
	17	Turun lääni	179,210	4,607,000 "	
	20	Hämeen lääni	523,101	13,659,000 "	
	3	Mikkelin lääni	8,478	290,000 "	
12	Wiipurin lääni	308,387	7,298,500 "		
8	Kuopion lääni	54,221	1,505,000 "		
1	Oulun lääni	30,000	—		
83		1,845,232	42,048,500 *) tiiltä.		
"	"	Savenvalajan tehtaita.			
		<i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>			
		3	Uudenmaan lääni	2,359	—
		13	Turun lääni	20,296	—
		3	Hämeen lääni	6,655	8,100 kaakelta, sekal. astioita.
	1	Wiipurin lääni	600	—	
	1	Kuopion lääni	300	—	
	4	Waasan lääni	3,335	—	
	2	Oulun lääni	2,110	—	
	27		35,655	—	
	<i>Maaseuduilla.</i>				
	1	Wiipurin lääni	6,303	—	

*) Merkki * ilmaisee että summa on vaillinainen.

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuna mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	2	—	11	—	107	18	120	18	—
—	—	—	3	6	52	24	55	30	—
—	—	—	1	—	11	—	12	—	—
—	1	—	—	—	7	—	8	—	—
1 höyryk., 8 hv.	5	3	3	3	28	2	36	8	—
1 höyryk., 8 hv.	8	3	18	9	205	44	231	56	—
3 höyryk., 41 hv.	40	28	23	15	624	153	687	196	—
5 " 45 "	13	3	16	6	194	53	223	62	—
3 " 34 "	28	16	32	33	520	130	580	179	—
—	—	—	4	—	26	1	30	1	—
2 " 33 "	4	—	12	9	334	43	350	52	—
—	5	—	13	—	107	2	125	2	—
—	—	—	—	—	11	3	11	3	—
13 höyryk., 153 hv.	90	47	100	63	1,816	385	2,006	495	—
—	1	—	—	—	3	—	4	—	—
—	1	—	6	—	26	—	33	—	—
—	—	—	—	—	8	—	8	—	—
—	1	—	—	—	1	—	2	—	—
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
—	—	—	—	—	5	—	5	—	—
—	—	—	1	—	2	—	3	—	—
—	3	—	7	—	46	—	56	—	—
—	—	—	—	—	8	—	8	—	—

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.	
IV	9	Kaakeli-, fajanssi- ja porsiiniitehtaita.			
		<i>Kaupungeissa ja kauppalloissa.</i>			
		2	Uudenmaan lääni	189,172	81,700 kaakelta, 2,600 uuninohjuustiiltä, jalustimia, vaaseja ja fajansseja.
		2	Turun lääni	181,190	2,200 kaakeliuunia, kipsitöitä, kaakelia, kiviastioita y. m.
		1	Wiipurin lääni	40,000	55,000 kaakelta.
	5		410,362		
	<i>Maaseuduilla.</i>				
	2	Uudenmaan lääni	829,100	Fajansseja 691,033 m. arv., porsiiniitehtaita 23,448 m. arv.; raakkeja 16,490 m. arv.; kaakelia 79,441 m. arv., kipsejä 18,688 m. arv.	
	2	Wiipurin lääni	165,355	Fajansseja, 148,000 kaakelta, 54,000 tiiltä.	
	4		994,455		
" "	" "	Kipsivalimoita.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
1	Uudenmaan lääni	9,950			
" "	10	Lasitehtaita.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		1	Wiipurin lääni	125,000	3,200 laatikkoa ikkunalasina.
		<i>Maaseuduilla.</i>			
3	Uudenmaan lääni	123,000	950,000 pulloa, 225 koko- ja 1,400 puolilaatikkoa ikkunalasina.		
3	Turun lääni	375,194	989,107 erinlaisia pulloja, 10,480 laatikkoa ikkunalasina.		
2	Hämeen lääni	413,000	2,585 laatikkoa ikkunalasina, sek. reikalaseja.		

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
1 tuulimylly.	—	—	4	—	85	14	89	14	Käyt. ulk. raakatav. 22,976 m. arv.
2 höyryk., 14 hv.	1	—	12	2	80	12	93	14	Käyt. ulk. raakatav. 22,350 m. arv.
—	—	—	2	—	23	—	25	—	Käyt. ulk. raakatav. 2,392 m. arv.
2 höyryk., 14 hv.	1	—	18	2	188	26	207	28	Käyt. ulk. raakatav. 47,718 m. arv.
2 höyryk., 62 hv.	3	—	15	34	135	109	153	143	Käyt. ulk. raakatav. 139,175 m. arv.
2 " 20 "	—	—	1	1	66	8	67	9	Käyt. ulk. raakatav. 20,300 m. arv.
4 höyryk., 82 hv.	3	—	16	35	201	117	220	152	Käyt. ulk. raakatav. 159,475 m. arv.
—	—	—	—	—	4	—	4	—	
—	—	—	—	—	50	—	50	—	Käyt. ulk. raakatav. 18,000 m. arv.
Vesivoima.	19	2	6	—	59	—	84	2	Käyt. ulk. raakatav. 14,420 m. arv.
—	15	3	6	—	93	2	114	5	Käyt. ulk. raakatav. 38,190 m. arv.
2 höyryk., 22 hv.	14	1	33	2	96	7	143	10	Käyt. ulk. raakatav. 78,500 m. arv.

Ryhmä.	Luokka.	Lukunäätä.	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.
IV	10	4	762,029	5,610,000 pulloa, 4,200 laatikkunalaista, sek. lasia
		2	160,732	ikkunalaista 135,732 m. arv., pulloja 20,000 m. arv.
		14	1,833,955	
V	11	Kemiallista teollisuutta.		
		Kimuröökitehtaita.		
		<i>Maaseuduilla.</i>		
		1	13,315	326,474 z kimuröökkiä.
		2	29,800	880,000 z "
		3	43,115	1,206,474 z kimuröökkiä.
"	"	Väritehtaita.		
		<i>Kaupungeissa.</i>		
		1	110,000	—
		1	10,000	—
		2	120,000	
"	"	<i>Maaseuduilla.</i>		
		1	4,600	3,000 z punaväriä.
		Värijäyslaitoksia.		
		<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>		
		8	31,785	—
		7	33,230	—
		4	56,623	—
		3	11,206	—
		3	8,000	—

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoiväestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
2 höyryk., 33 hv.	99	5	47	17	257	16	403	38	Käyt. ulkom. raakataav. 60,271 m. arv.
1 " 6 "	7	2	4	—	54	2	65	4	Käyt. ulkom. raakataav. 34,430 m. arv.
5 höyryk., 61 hv.	154	13	96	19	559	27	809	95	Käyt. ulkom. raakataav. 225,811 m. arv.
Vesivoima.	—	—	—	—	9	—	9	—	—
—	—	—	—	—	6	3	6	3	—
—	—	—	—	—	15	3	15	3	—
1 höyryk., 8 hv.	—	—	—	—	10	3	10	3	Käyt. ulkom. raakataav. 62,000 m. arv.
1 " 6 "	—	—	1	—	4	—	5	—	Käyt. väriaineita 5,000 m. arv.
2 höyryk., 14 hv.	—	—	1	—	14	3	15	3	Käyt. ulkom. raakataav. 67,000 m. arv.
Yhtein. moottori höyryrsahan kanssa.	—	—	1	—	3	2	4	2	—
—	—	—	—	—	16	2	16	2	Käyt. väriaineita 2,775*) m. arv.
—	—	—	1	—	15	1	16	1	Käyt. " 10,310 m. arv.
Vesivoima, 1 turbiini, 20 hv.	1	—	1	1	20	2	22	3	Käyt. " 19,492 m. arv.
—	—	—	—	—	6	—	6	—	Käyt. " 3,229 m. arv.
—	—	—	—	—	4	—	4	—	Käyt. " 4,200 m. arv.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumääriä.	Valmistetun tavarantoim. brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoim. paljous ja laji.	
V	11	5	Kuopion lääni	108,505	—
		9	Waasan lääni	69,923	—
		9	Oulun lääni	38,370	—
		48		357,642	
	<i>Maaseuduilla.</i>				
	6	Uudenmaan lääni	12,120	—	
	12	Turun lääni	25,620	—	
	7	Hämeen lääni	8,525	—	
	14	Wiipurin lääni	23,080	—	
	6	Mikkelin lääni	20,770	—	
	3	Kuopion lääni	10,264	—	
31	Waasan lääni	68,795	—		
5	Oulun lääni	8,950	—		
84		178,124			
"	12	Öllykeittiöitä.			
		<i>Maaseuduilla.</i>			
		1	Uudenmaan lääni	49,400	Pellavansiemen. kaakkuja 25,400 m. arv.; vernissaa 18,000 m. arv.; männynsiemen. 6,000 m. arv.
		1	Turun lääni	13,542	1,730 knua liinaöllyä, 2,072 knua vernissaa, 3,564 L \bar{z} pellav. siemen. kaakkuja.
		1	Hämeen lääni	14,100	4,550 knua liinaöllyä, 179 kn. hampunpuöllyä, 4,990 L \bar{z} pellav. siemen. jauh., 177 L \bar{z} hampunsiemen. jauh.
3		77,042			

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	—	—	—	22	3	22	3	—	
—	—	—	1	26	3	27	3	Käyt. väriaineita 36,367 m. arv.	
Vesivoima.	1	—	1	17	—	19	—	Käyt. „ 14,227 m. arv.	
	2	—	4	1	126	11	132	12	Käyt. väriaineita 90,600*) m. arv.
—	—	—	—	9	—	9	—	Käyt. väriaineita 2,000*) m. arv.	
—	—	—	1	16	—	17	—	Käyt. „ 7,593 m. arv.	
—	—	—	—	9	—	9	—	Käyt. „ 3,720 m. arv.	
—	—	—	—	26	—	26	—	Käyt. „ 13,386 m. arv.	
—	—	—	—	11	—	11	—	Käyt. „ 10,820 m. arv.	
—	—	—	2	3	—	5	—	Käyt. „ 6,512 m. arv.	
—	—	—	2	49	5	51	5	Käyt. „ 29,314 m. arv.	
—	—	—	—	8	—	8	—	Käyt. „ 1,600*) m. arv.	
	—	—	5	—	131	5	136	5	Käyt. väriaineita 74,945*) m. arv.
Vesivoima.	—	—	—	7	—	7	—	—	
„	—	—	—	3	—	3	—	—	
„	—	—	—	2	—	2	—	Käyt. 484 tynn. pellavansiemen., 23 tynn. hampunsiemeniä.	
	—	—	—	12	—	12	—		

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarann brutto-arvo Suom. markoissa.	Valmistetun tavarann paljous ja laji.	
V	12	Saippua- ja hajainetehtaita y. m. kemiallisia valmistelulaitoksia.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		2	Uudenmaan lääni	7,840	Saippuaa, jalkineöljyä.
		3	Turun lääni	102,250	30,879 ₯ terveystuolaa 4,000 tusinaa ja 6,000 ₯ vaatetussaippuaa, 75,000 ₯ pyykkis., 5,000 ₯ pöytäsuolaa, 100 tus. hajaineita, 400 nelikk. suopaa, 3,000 pesopulveria, 4,000 rasiaa kiiltomustetta. Reum. essenssiä
		1	Hämeen lääni	500	Saippuaa.
		1	Wiipurin lääni	248,550	1,181,508 ₯ saippuaa.
		1	Waasan lääni	381,000	1,764,675 ₯ pyykkisaippuaa.
		8		740,140	
	<i>Maaseuduilla.</i>				
	1	Uudenmaan lääni	7,082	970 L₯ saippuaa.	
1	Turun lääni	45,000	Saippuaa 28,000 m. arv.; hajaineita 3,000 mk. arv.; kirjoitusmusetta 13,000 m. arv.; kiiltomusetta 1,000 m. arv.		
1	Hämeen lääni	650	Eau de cologne pulloissa 90 tusin.		
3		52,732			
" 13	Lakka- ja polityyritehtaita.				
	<i>Kaupungeissa.</i>				
2	Uudenmaan lääni	60,000	15,400 kiloa myöpelilakkaa, 18,180 litr. polityyriä.		

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoiriväestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	—	—	—	3	—	3	—	—	
—	—	—	3	1	8	7	11	8 Käyt. ulkom. raakatav. 30,400 m. arv.	
—	—	—	1	—	1	—	2	—	
—	—	—	1	—	12	—	13	— Käyt. kotim. raakatav. 26,874 m. arv. Käyt. ulk. raakatav. 168,522 m. arv.	
—	—	—	1	—	9	—	10	— Käyt. 4,000 L₯ kotim. talia, 24,000 m. arv. Käyt. ulk. raakatav.: 44,000 L₯ talia, 10,000 L₯ palmunsyöntejä, 10,000 L₯ soodaa, 12 L₯ hartsia y. m. 317,400 m. arv.	
—	—	—	6	1	33	7	39	8 Käyt. ulk. raakatav. 516,322 m. arv.	
—	—	—	—	—	1	2	1	2 Käyt. ulk. raakatav. 2,957 m. arv.	
—	—	—	—	2	3	2	3	4 Käyt. ulk. raakatav. 23,000 m. arv.	
—	—	—	—	—	2	—	2	—	
—	—	—	—	2	6	4	6	6 Käyt. ulk. raakatav. 25,957 m. arv.	
1 höyryk., 2 hv.	3	—	4	—	7	3	14	3	

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarann brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarann paljous ja laji.
V	13	Kaasutehtaita.		
		<i>Kaupungeissa.</i>		
		1	Uudenmaan lääni	318,007 34,097,061 kuutiojalk. kaasua.
		1	Turun lääni	81,100 10,267,000 " "
		1	Wiipurin lääni	70,000 7,300,000 " "
		3		469,107 51,664,061 kuutiojalk. kaasua.
"	"	Sähkövalotehtaita.		
		<i>Kaupungeissa.</i>		
		2	Uudenmaan lääni	46,000 —
"	14	Tulitikkutehtaita.		
		<i>Kaupungeissa.</i>		
		1	Hämeen lääni	90,000 *) tulitikkuja.
		2	Kuopion lääni	34,125 4,375 laat. tulitikkuja.
		1	Waasan lääni	12,000 1,500 " "
		4		136,125 5,875*) laat. tulitikkuja.
		<i>Maaseuduilla.</i>		
		3	Uudenmaan lääni	67,562 6,187 laat. tulitikkuja.
		2	Turun lääni	154,772 21,712 " "
		3	Wiipurin lääni	153,124 22,958 " "
		1	Waasan lääni	27,000 3,200 " "
		9		402,458 54,057 laat. tulitikkuja.

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
1 höyryk., 6 hv.	—	—	—	—	60	—	60	—	Käyt. 41,630 tynn. kivihiiliä, 454 kiloa massuttia.
—	—	—	—	—	20	1	20	1	Käyt. 8,400 tynn. kivihiiliä, 26,940 m. arv.
1 höyryk., 4 hv.	—	—	—	—	23	—	23	—	Käyt. 6,600 tynn. kivihiiliä, 35,000 m. arv.
2 höyryk., 10 hv.	—	—	—	—	103	1	103	1	Käyt. 56,630 tynn. kivihiiliä.
5 höyryk., 189 hv.	—	—	1	—	17	—	18	—	Toisella tehtaalla on 1,300 hv. voim. dynamokone, 16 hekkulampua.
1 höyryk., 15 hv.	4	1	3	7	17	28	24	36	Käyt. ulk. raakatavaroita 35,000 m. arv.
—	—	—	3	7	10	22	13	29	Käyt. kemikaaleja 8,368 m. arv.
—	—	—	2	5	5	8	7	13	Käyt. ulk. raakatav. 2,400 m. arv.
1 höyryk., 15 hv.	4	1	8	19	32	58	44	78	Käyt. ulk. raakatav. 45,768 m. arv.
—	4	4	4	7	17	72	25	83	Käyt. ulk. raakatav. 18,398 m. arv.
1 höyryk., 6 hv.	9	19	5	28	28	61	42	108	—
1 " 6 "	6	8	19	20	45	74	70	102	Käyt. ulk. raakatav. 40,735 m. arv.
—	—	—	2	4	7	8	9	12	Käyt. ulk. raakatav. 11,000 m. arv.
2 höyryk., 12 hv.	19	31	30	59	97	215	146	305	Käyt. ulk. raakatav. 70,133*) m. arv.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarann brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarann paljous ja laji.	
V	14	Ruutitehtaita. <i>Maaseuduilla.</i>			
		1	Wiipurin lääni	12,400 225 sentn. ruutia.	
		1	Waasan lääni	22,050 315 " "	
		2		34,450 540 sentn. ruutia.	
	"	16	Luumyllyjä. <i>Kaupungeissa.</i>		
			2	Uudenmaan lääni	158,326 67,733 L $\text{\$}$ luujauhoja, 12,510 L $\text{\$}$ liimaa, 1,427 L $\text{\$}$ luurasvaa.
			1	Wiipurin lääni	60,400 29,400 L $\text{\$}$ luujauhoja, 3,502 L $\text{\$}$ liimaa, 661 L $\text{\$}$ luurasvaa.
			1	Mikkelin lääni	17,790 11,000 L $\text{\$}$ luujauhoja, 1,160 L $\text{\$}$ liimaa, 350 L $\text{\$}$ luurasvaa.
			1	Kuopion lääni	3,200 2,800 L $\text{\$}$ luujauhoja.
			5		239,964 115,933 L $\text{\$}$ luujauhoja, 17,172 L $\text{\$}$ liimaa, 2,438 L $\text{\$}$ luurasvaa.
			<i>Maaseuduilla.</i>		
2			Uudenmaan lääni	43,000 23,000 *) L $\text{\$}$ luujauhoja, 1,000 L $\text{\$}$ luurasvaa.	
3			Turun lääni	9,760 7,000 *) L $\text{\$}$ " "	
1			Hämeen lääni	18,395 10,125 L $\text{\$}$ " 6,249 L $\text{\$}$ liimaa.	
1	Wiipurin lääni	29,721 18,909 L $\text{\$}$ " 1,434 L $\text{\$}$ liimaa, 209 L $\text{\$}$ luurasvaa.			
1	Kuopion lääni	3,501 2,835 L $\text{\$}$ luujauhoja, 222 L $\text{\$}$ liimaa.			
3	Waasan lääni	24,175 12,509 *) L $\text{\$}$ luujauhoja.			
11		128,552 74,378 *) L $\text{\$}$ luujauhoja 7,905 L $\text{\$}$ liimaa, 1,209 L $\text{\$}$ luurasvaa.			
"	17	Nahkateollisuutta. Nahkatehtaita. <i>Kaupungeissa.</i>			
		1	Turun lääni	300,000 246,000 $\text{\$}$ nahkaa.	

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
Vesivoima.	—	—	—	—	20	8	20	8	Käyt. ulkom. raakatav. 5,200 m. arv.
" 65 hv.	—	—	—	—	11	—	11	—	Käyt. ulkom. raakatav. 8,860 m. arv.
	—	—	—	—	31	8	31	8	Käyt. ulkom. raakatav. 14,060 m. arv.
2 höyryk., 37 hv.	—	—	—	—	21	8	21	8	—
1 " 10 "	—	—	—	—	13	4	13	4	Käyt. 209,970 kiloa kotim. raavaanluta 30,748 m. arv.
1 " 19 "	—	—	1	—	6	1	7	1	—
Tuulivoima.	—	—	—	—	1	—	1	—	—
4 höyryk., 66 hv.	—	—	1	—	41	13	42	13	—
1 höyryk., 10 hv., vesivoima.	—	—	2	—	8	1	10	1	—
Vesivoima.	—	—	—	—	6	—	6	—	—
1 höyryk., 8 hv.	—	—	—	—	4	4	4	4	—
1 " 1½ hv.	—	—	—	—	8	2	8	2	Käyt. 19,141 L $\text{\$}$ luita, joista 10,204 L $\text{\$}$ 7,073 m. arv. Venäjältä.
1 " 5 hv.	—	—	—	—	2	—	2	—	—
Vesivoima.	—	—	—	—	6	3	6	3	—
4 höyryk., 24 ½ hv.	—	—	2	—	34	10	36	10	—
1 höyryk., 15 hv.	—	—	—	—	27	—	27	—	Käyt. ulkom. raakatav. 180,000 m. arv.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.		Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.
VI	17	49	Mikkelin lääni	348,977	Muokattu 25,476 vuotaa, 56,730 nahkaa.
		52	Kuopion lääni	312,769	Muokattu 17,122 vuotaa, 50,889 nahkaa, 3,000 paria käsineitä.
		98	Waasan lääni	672,967	Muokattu 40,006 vuotaa, 71,131 nahkaa.
		19	Oulun lääni	153,295	Muokattu 5,605 vuotaa, 13,210 nahkaa.
		483		3,583,345	Muokattu 203,949 vuotaa, 386,736 nahkaa, 3,000 paria käsineitä.
"	"		Hihnatehtaita. <i>Kaupungeissa.</i>		
		1	Oulun lääni	708,000	Mänttinahkaa, siloja y. m.
"	"		Satulasepänerstaita. <i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>		
		9	Uudenmaan lääni	83,525	—
		22	Turun lääni	78,164	—
		10	Hämeen lääni	79,022	—
		14	Wiipurin lääni	17,807	—
		1	Mikkelin lääni	1,750	—
		8	Kuopion lääni	34,327	—
		10	Waasan lääni	31,065	—
		9	Oulun lääni	28,967	—
		83		354,627	
			<i>Maaseuduilla.</i>		
		1	Waasan lääni	6,400	4,000 paria nahkakäsineitä, 600 kaidetta.

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	
—	—	—	5	—	101	—	106	—	—
—	—	—	2	—	117	2	119	2	—
—	—	—	6	—	181	3	187	3	Vuodista 7,443 ulkom. 117,257 m. arv.
—	—	—	2	—	37	—	39	—	Vuodista 1,882 ulkom. 32,116 m. arv.
	2	—	37	—	1,070	7	1,109	7	Vuodista 20,570 ulkom. 451,389 m. arv.
Yht. mootori nahka- tehtaan kanssa.	—	—	69	17	219	28	288	45	Käyt. 691 kotim. ja 20,000 ulkom. vuotaa.
—	1	—	2	—	17	—	20	—	—
—	1	—	11	—	45	1	57	1	Käyt. nahkaa 29,000 *) m. arv.
—	4	—	12	—	32	3	48	3	Käyt. kotim. nahkaa 25,250 *) m. arv., ulkom. nahkaa 14,120 m. arv.
—	1	—	4	—	21	1	26	1	—
—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
—	—	—	3	—	17	—	20	—	Käyt. kotim. raakatav. 3,390 *) m. arv., ulkom. samaa 3,090 *) m. arv.
—	—	—	2	—	15	—	17	—	—
—	—	—	1	—	18	—	19	—	—
—	7	—	35	—	167	5	209	5	—
—	—	—	—	—	2	1	2	1	Käyt. 1,500 lampaannahkaa.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.
VII	18	<i>Maaseuduilla.</i>		
		3	Uudenmaan lääni	99,275 12,425 *) Z lankaa, 4,000 kynn. kudoksia, verkaa.
		3	Turun lääni	1,262,682 1,012 *) Z lankaa, 310,000 kynn. ja 55,063 Z verkaa, huopaa y. m.
		1	Hämeen lääni	82,000 14,400 kynn. kudoksia, 67,700 Z lankaa, 50 villasaalia, kommissionitöitä.
		1	Wiipurin lääni	45,000 10,000 Z villalankaa, kankaiden värjäystä.
		3	Waasan lääni	360,041 25,700 Z shoddyä, 40,907 kiloa villalankaa, 3,050 kiloa huiveja, värjättyä 21,765 kiloa pumpulilankaa, 2,425 kiloa kudoksia.
	11		1,848,998	
"	"	Vanutuslaitoksia.		
		<i>Maaseuduilla.</i>		
		1	Turun lääni	— Vanutettu 1,684 kynn. kudoksia.
		1	Hämeen lääni	150 Vanutettu 3,000 " "
		3	Kuopion lääni	— Vanutettu 2,780 " "
		2	Waasan lääni	560 Vanutettu 5,000 *) " "
1	Oulun lääni	463 Vanutettu 7,700 " "		
	8		1,173 *)	Vanutettu 20,164 *) kynn. kudoksia.
"	19	Pumpulikehruu- ja kutomatehtaita.		
		<i>Kaupungeissa.</i>		
	2	Turun lääni	537,000	339,222 Z lankaa, 15,400 Z vanua ja rasselia, 4,000 kynn. pumpulikangasta.

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
1 höyryk., 5 hv., vesivoima.	2	1	3	2	21	10	26	13	Käyt. ulk. raakatav. 16,280 m. arv., 33,850 Z kotim. villoja.
3 höyryk., 65 hv.	—	1	13	36	78	162	91	199	Käyt. noin 9,500 Z kotim. villoja, noin 500,000 Z ulkom. sja, noin 135,000 Z väriaineita ja kemikaleja; toisessa tehtaassa löytyy 1,000 rukkia ja 15 kangaspuuta.
1 " 13 " vesivoima, 60 hv.	—	—	2	4	16	31	18	35	Käyt. 3,100 Z villoja; väriaineita 7,400 m. arv.; kommissionitavarana 120,000 Z villoja. Tehtaassa on 645 rukkia.
1 höyryk., 6 hv.	—	—	—	—	3	2	3	2	—
1 " 16 "	—	7	2	6	33	42	35	55	Käyt. 42,000 Z villarättejä 4,700 m. arv., 40,800 kiloa kotim. villoja 134,000 m. arv., 12,485 kiloa ulk. villoja ja shoddyä 45,345 m. arv., 4,346 kiloa kotim. pumpulankaa 13,105 m. arv., 9,945 kiloa ulk. pumpulankaa 29,640 m. arv., 2,186 kiloa ulk. villalankaa 22,641 m. arv.
7 höyryk., 105 hv., vesivoima.	2	9	20	48	151	247	173	304	
Vesivoima.	—	—	—	—	1	—	1	—	—
"	—	—	—	—	1	—	1	—	—
"	—	—	—	—	3	—	3	—	—
"	—	—	—	—	3	—	3	—	—
"	—	—	—	—	2	—	2	—	—
Vesivoima.	—	—	—	—	10	—	10	—	—
1 höyryk., 150 hv.	4	9	1	23	20	65	25	97	Käyt. pumpulia 255,198 m. arv. väriaineita 13,505 m. arv., pumpulilankaa 1,200 m. arv.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.		
VII	19	1	Hämeen lääni	6,200,000	Kehrätyä 3,608,534 £ lankaa; kudottu 343,876 kpl. tai 2,555,163 £ kankaita, 217,300 £ vanua.	
		2	Waasan lääni	3,380,926	1,200,687 £ lankaa, josta 508,959 £ käytettiin kutomalaitoksessa 64,939 kudokseen. Värjäyslaitoksessa ja appretuurissa on jalostettu 29,338 punttia lankaa, 37,353 kangaspakk. 3,354 punttia kalast.lankaa, 1,116 punt. loimilankaa 3,894 kerää virkk.lankaa.	
		5		10,117,926		
		<i>Maaseuduilla.</i>				
		1	Hämeen lääni	4,400,000	1,000,000 kiloa pump. teoksia.	
"	"	Liinankehruu- ja kutomalaitoksia.				
<i>Kaupungeissa.</i>						
"	"	1	Hämeen lääni	2,900,000	2,948,716 vyhtiä — 2,411,891 £ pellava-, tappura- ja jutelankaa, 47,072 kudosta.	
"	"	Pellavanloukutuslaitoksia.				
<i>Maaseuduilla.</i>						
"	"	1	Hämeen lääni	34,252	4,686 L£ pellavia, 2,070 L£ tappuroita.	
"	"	Taidekutomalaitoksia.				
<i>Kaupungeissa.</i>						
"	"	1	Uudenmaan lääni	7,966	11 ryjyä, 12 paria korkoompe-lusta, myöpelikangasta, y. m.	
"	"	Trikoo- ja sukkatehtaita.				
<i>Kaupungeissa.</i>						
"	"	1	Turun lääni	463,789	503 tus. alushousuja 1,115 tusin. röjyjä, 783 tus. sukkia, 3,469 tus. huivia, 8,803 tus. comfortable, 440 tus. kohtua, y. m.	

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
9 höyryk., noin 816 hv., vesivoim., 1,480 hv.	78	59	165	254	501	1,019	744	1,332	Käyt. 8,901 paalia pumpu- lia — 4,102,409 £.
1 höyryk., 688 hv.	31	37	30	84	254	365	315	486	Käyt. 22,409 kiloa ulk. pump- lankaa — 70,430 m. arv., 1,404,787 £ pumpulia — 918,079 m. arv.
16 höyryk., 1,654 hv., vesivoima, 1,480 hv.	113	105	196	361	775	1,449	1,084	1,915	
13 höyryk., 895 hv., vesiv., 420 hv.	67	62	83	110	344	566	494	738	Käyt. 1,225,000 kiloa pumpu- lia.
1 höyryk., 300 hv., vesivoim., 500 hv.	96	86	51	62	305	470	452	618	Käyt. 1,507,020 £ kotim. pellav. 527,590 m. arv., 1,979,650 £ venl. pellav. 579,799 m. arv., 77,514 £ jutea 14,659 m. arv.
Vesivoim., 20 hv.	1	—	4	—	5	2	10	2	Käyt. 24,169 L£ pellavan- korsia 27,537 m. arv.
—	—	—	—	—	4	—	4	—	
—	—	4	—	18	13	93	13	115	Käyt. 1,837 £ kot. lankaa, 6,310 £ pumpulilankaa 15,000 m. arv., 37,902 £ ulk. villalan- kaa, 4,616 £ ulk. puolivilla- lankaa, 2,130 £ ulk. pumpu- lilankaa 149,628 m. arv.

Ryhmä	Luokka	Lukumäärä		Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.
VII	19	2	Hämeen lääni	150,418	Villatrikooteksia 34,000 m. arv., pumpulitrikooteksia 14,000 m. arv.
		1	Wiipurin lääni	26,000	700 leninkiä tyttöjä vart. 300 poikavaatetusta, 200 röyjyä, 2,300 paria sukkaa.
		4		640,207	
				<i>Maaseuduilla.</i>	
		1	Mikkelin lääni	6,200	Sukkaa, röyjyjä, y. m.
"	"		Matonkutomalaitoksia.		
			<i>Kaupungeissa.</i>		
		1	Wiipurin lääni	2,485	12 mattoa.
"	20		Köysitehtaita.		
			<i>Kaupungeissa.</i>		
		5	Turun lääni	19,380	
"	"		Nyöripunojanverstaita.		
			<i>Kaupungeissa.</i>		
		2	Uudenmaan lääni	45,025	—
		2	Turun lääni	1,450	—
		4		46,475	
VIII			Paperiteollisuutta.		
"	21		Puuhiomoita.		
			<i>Maaseuduilla.</i>		
		1	Hämeen lääni	308,000	1,600,000 kiloa puupahvia, 600,000 kiloa puuvanua.
			<i>Maaseuduilla.</i>		
		2	Uudenmaan lääni	362,100	1,083,980 kiloa puuvanua, 1,460,833 kiloa pahvia.

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
Yht. motori pumpulikehr.laitoks. kanssa, 1 petrol. motori, 6 hv.	—	1	—	20	12	51	12	72	Käyt. kotim. lankaa 27,297 m. arv., ulkom. s:maa 37,067 m. arv.
—	—	—	—	1	—	10	—	11	Käyt. 560 g kotim. pumpulilankaa 1,600 m. arv.; 2,900 g ulk. villalankaa 12,000 m. arv.
—	—	5	—	39	25	154	25	198	Käyt. kotim. lankaa 43,897 m. arv., ulkom. s:maa 198,695 m. arv.
—	—	—	—	5	—	—	—	5	Käyt. ulkom. lankaa 2,500 m. arv.
—	—	—	—	2	—	2	—	4	—
—	1	—	2	—	9	—	12	—	—
—	—	4	3	10	9	16	12	30	—
—	—	—	—	—	1	2	1	2	—
—	—	4	3	10	10	18	13	32	—
Vesivoima, 480 hv.	7	5	7	1	69	16	83	22	Käyt. 2,900 sylt. hioinpuita 44,000 m. arv.
Vesivoima.	—	—	1	7	66	38	67	45	Käyt. 3,144 kuut. sylt. hioinpuita 47,911 m. arv.,

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.
		8	2,282,223	11,202,600 kiloa puuvanua ja puupahvia, josta käyt. omassa paperitehtaassa 1,500,000 kiloa 120,000 m. arv., 111,216 kiloa rätipahvia.
		1	—	1,392,699 kiloa puuvanua omia tarpeita varten.
		15	3,211,174	18,666,842 kiloa puupahvia ja puuvanua, josta 6,092,699 kiloa suorastaan käytettiin omassa paperitehtaassa 640,000 m. arv.; 111,216 kiloa rätipahvia.
"	"	Sellulosatehtaita.		
		<i>Maaseudulla.</i>		
		3	698,945	2,436,202 kiloa sellulosaa, josta noin 1,132,280 kiloa käyt. omassa paperitehtaassa 300,000 m. arvosta.
		3	752,600	2,898,666 kiloa sellulosaa, josta 1,050,000 kiloa käyt. omassa paperitehtaassa 285,000 m. arv.
		6	1,451,545	5,334,868 kiloa sellulosaa, josta noin 2,137,280 kiloa käyt. suor. omassa paperitehtaassa 585,000 m. arv.
"	"	Pahvi- ja asfalttihuopatehtaita.		
		<i>Kaupungeissa.</i>		
		2	169,300	22,500 k. kattohuopaa, 1,250 tynn. asf. lakkaa, 150 tynn. peltivern., 60,000 neliö jalk. asf. lattiata, 50 tynn. karbolineumia y. m.
		1	9,000	3,000 neliö sylt. kattohuopaa.

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
Vesivoima, 1,087 hv.	—	—	—	—	69	12	69	12	Käyt. kotim. raakatav. ja polttoaineita 67,054 m. arv., kemikaleja 3,985 m. arv. (?). Yhden tehtaan ilmoitukset liik. voimasta ja työväen lu'usta ovat yhteydessä paperiteht. kanssa.
2 höyryk., 31 hv., vesivoima.	4	1	12	37	460	273	476	311	Käyt. 36,525 kuut. sylt. hioinpuita, 8,060 L \bar{a} puuvanua, 3,775 kiloa sellulosaa, (?) ulkom. raakatav. 3,981 m. arv.
—	Ovat yhteydessä paperitehtaan ilm. kanssa.								Käyt. hioinpuita 16,500 m. arv.
2 höyryk., 31 hv., vesivoima.	4	1	13	44	595	323	612	368	
1 höyryk., 60 hv., vesivoima., 265 hv.	—	—	6	4	167	27	173	31	Käyt. kotim. raakatav. ja polttoaineita 83,428 m. arv., ulk. raakatav. 157,350 m. arv.
1 höyryk., 35 hv., vesivoima.	—	—	3	2	48	12	51	14	Käyt. puita 178,500 m. arv., ulkom. raakatav. 119,000 m. arv.
2 höyryk., 95 hv., vesivoima.	—	—	9	6	215	39	224	45	Käyt. kotim. raakatav. ja polttoaineita 261,928 m. arv.; ulkom. raakatav. 276,350 m. arv.
—	—	—	—	—	32	—	32	—	Käyt. kotim. raakatav. 6,150 m. arv., ulk. sja 45,200 m. arv.
—	—	—	—	—	4	—	4	—	Käyt. 2,362 neliö sylt. kotim. huopaa 5,040 m. arv., 160 tynn. kivihiiliä 3,240 m. arv.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.	
VIII	21	1	550,000	1,374,300 ₯ raakapahvia, 673,400 ₯ pingoituspahvia, 1,199,300 ₯ puupahvia, 1,478,000 ₯ käärepaperia, 59,200 ₯ käärepaperia.	
		4	728,300	25,500 käär. ja 3,000 neliö. sylt. kattohuopaa, 3,306,200 ₯ erilajista pahvia, 1,250 tynn. peltivernissaa, 1,250 tynn. asfaltlakkaa, 60,000 neliö. sylt. asfalttiakkaa, 50 tynn. karbolineumia, 1,478,000 ₯ käärepaperia.	
		<i>Maaseuduilla.</i>			
		3	Turun lääni	88,213	14,781 käär. asfalttihuopaa, 3,247 tynn. asfalttilakkaa, 2,137 liuskoja, 500 □ jalkaa isoleerauslevyjä, 30 tynn. peltivernissaa.
		2	Hämeen lääni	191,000	30,000 L₯ kattohuopaa, 2,000 L₯ verhostinpahvia.
		2	Wiipurin lääni	73,600	20,500 käär. asfalttihuopaa, 50 ast. asfalttilakkaa.
		7		352,813	35,281 käär. ja 30,000 L₯ kattohuopaa, 2,000 L₯ verhostinpahvia, 3,297 tynn. asfaltlakkaa, 30 tynn. peltivernissaa, 2,137 huopaliuskoja, 500 □ jalk. isoleer.levyjä.
		Paperitehtaita.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		1	Hämeen lääni	1,337,916	2,066,883 kiloa sekal. paperilajeja.
<i>Maaseuduilla.</i>					
1	Turun lääni	55,400	270,000 kiloa puupaperia.		
3	Hämeen lääni	3,206,853	6,340,143 kiloa paperia.		
2	Wiipurin lääni	1,540,565	3,470,900 kiloa paperia.		

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoiriväestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
Vesivoima, 465 hv.	—	—	—	—	88	12	88	12	Käyt. raakatavaroita ja polttoaineita 118,500 m. arv., kemikaleja 5,700 m. arv.
	—	—	—	—	124	12	124	12	Käyt. kotim. raakatavaroita ja polttoaineita 129,690 m. arv., ulkom. raakatavaroita 54,140 m. arv.
1 höyryk., 8 hv.	—	—	2	—	31	—	33	—	Käyt. kotim. raakatav. 15,740 m. arv., ulk. sija 28,675 m. arv.
1 " 40 "	—	—	—	—	21	6	21	6	Käyt. kotim. raakatav., näiden jouk. 600,000 ₯ puuvanua 76,000 m. arv., ulk. raakatav. 50,000 m. arv.
—	—	—	1	—	9	—	10	—	Käyt. ulkom. raakatavaroita 59,390 m. arv.
1 höyryk., 48 hv.	—	—	3	—	61	6	64	6	Käyt. kotim. raakatavaroita 91,740 m. arv., ulk. sija 138,065 m. arv.
2 höyryk., 40 hv., vesivoima, 600 hv.	—	1	5	6	217	73	222	80	Rättejä, puuvanua, olkia y. m. kotim. raakatav. 429,533 m. arv., kemikaleja y. m. ulk. raakatav. 185,259 m. arv.
4 höyryk., 17 hv., vesivoima.	—	5	13	14	105	14	118	33	Tehdas paloi 24 p. Elokuuta 1889; tuli osaksi uudestaan käyntiin 3 p. Marrask. 1890.
13 höyryk., 424 hv., vesivoima.	6	1	37	52	239	210	282	263	Käyt. kotim. raakatavaroita 735,237 m. arv., ulk. sija 235,841 m. arv.
4 höyryk., 110 hv.	2	—	14	17	368	110	384	127	Käyt. kotim. raakatavaroita 555,000 m. arv.; ulkom. sija 209,877 m. arv.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.
VIII	21	2	690,422	1,098,206 kiloa paperia; 12,750 kiloa pahvia.
		8	5,493,240	11,174,249 kiloa paperia; 12,750 kiloa pahvia.
"	"	Tapettitehtaita. <i>Kaupungeissa.</i>		
		1	180,000	—
		1	165,000	385,000 käär. tapetteja ja reunuksia.
		2	345,000	385,000*) käär. tapetteja ja reunuksia.
"	"	Pussi- ja kirjeenkuoritehtaita. <i>Kaupungeissa.</i>		
		2	69,000	75,000 g ja 3,000,000 kpl. pussia, vihkoja, leimoja
		1	70,700	8,010,000 kirjeenkuorta, 3,900,000 pussia
		1	15,000	2,000,000 kirjeenkuorta, 800,000 pussia.
		1	8,500	Paperipusseja.
		1	1,000	50,000 kirjeenkuorta.
		6	164,200	10,060,000 kirjeenkuorta, 75,000 g ja 7,700,000*) pussia, vihkoja, leimoja y. m.
"	"	Kartongilaitoksia. <i>Kaupungeissa.</i>		
		1	5,017	Kartongia ja pahvikoteloita.

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
4 höyryk., 25 hv., vesivoima.	4	7	17	10	152	41	173	58	Käyt. 5,000 Lg kotim. ja 25,000 Lg ulk. rättejä 60,000 m. arv., sek kemikaleja 37,828 m. arv.
25 höyryk., 603 hv.	12	13	81	93	864	375	957	481	Käyt. ulk. raakatav. 543,546 m. arv.
1 höyryk., 8 hv.	—	—	—	—	21	5	21	5	Käyt. kotim. paperia y. m. 20,000 m. arv., värejä y. m. 81,000 m. arv.
1 " 4 "	—	—	5	—	13	4	18	4	Käyt. paperia 45,500 m. arv., väriaineita y. m. 28,000 m. arv.
2 höyryk., 12 hv.	—	—	5	—	34	9	39	9	Käyt. kotim. paperia 65,500 m. arv., ulk. raakatavaroita 109,000 m. arv.
—	—	—	—	5	5	16	5	21	Käyt. paperia 89,000 m arv.
—	1	5	3	2	1	22	5	29	Käyt. paperia 55,385 m. arv.
—	—	—	—	—	2	4	2	4	Käyt. paperia 10,000 m. arv.
—	1	4	—	1	—	1	1	6	—
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
—	2	9	3	8	9	43	14	60	Käyt. paperia 104,385 *) m. arv.
—	1	—	2	4	1	1	4	5	—

Ryhmä.	Luoikka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavar brutto-arvo Suom. mar- koissa.	Valmistetun tavar paljous ja laji.
VIII	21	Kirjansitomatehtaita. <i>Kaupungeissa.</i>		
	17	Uudenmaan lääni	166,114	—
	10	Turun lääni	48,518	—
	7	Hämeen lääni	127,989	—
	9	Wiipurin lääni	27,956	—
	4	Mikkelin lääni	4,117	—
	5	Kuopion lääni	13,500	—
	10	Waasan lääni	32,908	—
	5	Oulun lääni	8,186	—
	67		429,288	
IX	22	Puun-, luun-, kautsun-, guttaperkan ja samanl. aln. kalnst. tarkoit- tavaa teollisuutta. Sahalaitoksia. <i>Kaupungeissa.</i>		
	4	Uudenmaan lääni	882,643	6,666 strtia sahattuja puutava- roita, joista 150 strtia kimpä; puita 19,343 m. arv., höylättyjä lankkuja ja lautoja 85,000 m. arv.
	1	Turun lääni	1,579,506	10,900 strtia sahattuja puutava- roita, joista 1,887 strtia kimpä.
	3	Hämeen lääni	265,700	2,925 strtia lankkuja ja lautoja.
	4	Wiipurin lääni	2,931,890	27,363 strtia sahattuja puutava- roita, joista 1,977 strtia kimpä.
	1	Mikkelin lääni	45,600	250 strtia sahattuja puutavaroita, 200 strtia koivukeppejä.

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
2 höyryk., 6 hv.	3	—	9	18	55	44	67	62	Ilm. yhd. kirjansitomateh- taasta, joka käyt. yht. kir- japainon kanssa, ovat yht. kirjapainoilm. kanssa.
—	3	2	5	11	17	11	25	24	—
—	3	6	7	11	22	17	32	34	Käyt. kotim. raakatavaroita 6,700 m. arv.; ulk. sja 1,300 m. arv.
—	—	—	6	1	14	1	20	2	—
—	—	—	2	—	6	1	8	1	Yhden kirjansitomatehtaan ilm. kuuluvat kirjapaino- ilm.
—	1	—	3	—	10	—	14	—	Käyt. kotim. raakatav. 1,800 m. arv.; ulkom. sja 1,200 m. arv. Yhden kirjansitoma- tehtaan ilm. kuuluvat kir- jap.ilm.
—	2	2	5	7	16	5	23	14	—
—	—	—	1	—	6	—	7	—	—
2 höyryk., 6 hv.	12	10	38	48	146	79	169	137	
5 höyryk., 161 hv.	4	—	5	2	178	14	187	16	Yhden höyryrsahan työväestö- luku kuuluu höyrynikkari- verst. ilm. Sahattu 327,000 tukkia.
2 höyryk., 80 hv.	—	—	22	5	265	45	287	50	Sahattu 322,690 tukkia.
3 " 56 " 1	—	—	—	—	95	7	95	7	Sahattu 148,296 tukkia 129,082 m. arv.
7 höyryk., 380 hv.	11	—	33	18	740	109	784	127	Sahattu 884,999 tukkia.
1 höyryk., 10 hv.	—	—	2	2	12	4	14	6	Sahattu 12,000*) tukkia, 800*) kuut. sylt. koivuja.

Ryhmiä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarann brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarann paljous ja laji.		
IX	22	1	Kuopion lääni	12,000	—	
		4	Waasan lääni	340,200	3,352 strtia sahattuja puutavaroita, joista 3,000 tusin. höyl. lautoja.	
		4	Oulun lääni	827,450	6,165 strtia sahattuja puutavaroita.	
		22		6,884,989	57,621 strtia sahattuja puutavaroita, joista 4,014 strtia kimpistä: 200 strtia koivukeppejä, puita 19,343 m. arv., höyl. lankkuja ja lautoja 85,000 m. arv.	
		<i>Maaseudulla.</i>				
		29	Uudenmaan lääni	2,520,001	21,566*) strtia sahattuja puutavaroita, joista 329 strtia kimpistä, 180 strtia koivusquareasta, 471,000 kattoliistettä.	
		53	Turun lääni	7,139,096	59,305 strtia sahattuja puutavaroita, joista 2,520 strtia kimpistä, 21 sylt. kattopäreitä.	
		71	Hämeen lääni	4,087,360	45,203 strtia sahattuja puutavaroita, joista 1,574 strtia kimpistä, 763 strtia koivukeppejä, 12,000 kiloa puuvillaa.	
		30	Wiipurin lääni	4,967,465	40,223 strtia sahattuja puutavaroita, joista 2,229 strtia kimpistä: 1,225 strtia koivukeppejä, 300 strtia höylättyjä puutavaroita.	
		13	Mikkelin lääni	964,690	9,828 strtia sahattuja puutavaroita, 600 strtia koivukeppejä.	
		18	Kuopion lääni	2,673,744	28,957 strtia sahattuja puutavaroita, 481 strtia koivukeppejä.	
		70	Waasan lääni	1,670,627	17,101 strtia sahattuja puutavaroita, 936 strtia koivukeppejä, 235,000 kattopäreitä.	
		35	Oulun lääni	3,005,457	28,317 strtia sahattuja puutavaroita.	
319		27,028,440	250,500 strtia sahattuja puutavaroita, joista 6,652 strtia kimpistä: 4,185 strtia koivukeppejä, 706,000 ja 21 syltä kattopäreitä, 12,000 kiloa p.villaa, 300 strtia höyl. puutav.			
Parkkimylyjä.						
<i>Maaseudulla.</i>						
		1	Kuopion lääni	30,500	61,000 L&Z jauh. pajuparkkia.	

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Sunma.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
1 höyryk., 20 hv.	—	—	—	—	21	—	21	—	Sahattu 6,000 tukkia.
5 " 101 "	6	—	3	—	90	2	99	2	Sahattu 154,317 tukkia.
2 " 90 " 1 vesivoim., tuulivoim.	6	—	16	—	155	41	177	41	Sahattu 163,985 tukkia.
26 höyryk., 906 hv., 2 vesisahaa.	27	—	81	27	1,556	222	1,664	249	Sahattu 1,969,287*) tukkia, 800*) kuut. sylt. koivuja.
17 höyryk., 332 hv., 14 vesisahaa.	24	1	53	6	716	43	793	50	Sahattu 957,500*) tukkia, 600 sylt. koivuja, Helsingin pit. paloi yksi saha 5 p. Toukokuuta 1890.
33 höyryk., 752½ hv., 24 vesisahaa.	13	1	137	23	1,516	98	1,666	122	Sahattu 1,954,584 tukkia; kahdesta sahasta puuttavat ilmoitukset.
50 höyryk., 862 hv., 23 vesisahaa.	29	12	114	21	1,318	75	1,461	108	Sahattu 2,065,150 tukkia, 2,875 kuut. sylt. koivuja, koivuja 696,038 m. arv.
23 höyryk., 534 hv., 9 vesisahaa.	7	4	40	8	1,058	99	1,105	111	Sahattu 1,510,636 tukkia, 70 kuut. sylt. koivuja.
4 höyryk., 82 hv., 9 vesisahaa.	7	—	30	6	463	14	500	20	Sahattu 473,473 tukkia.
7 höyryk., 395 hv., 11 vesisahaa.	5	—	37	—	782	10	824	10	Sahattu 967,115 tukkia, 1,880 kuut. sylt. koivuja.
22 höyryk., 362 hv., 48 vesisahaa.	6	—	30	6	719	43	755	49	Sahattu 732,741 tukkia, 450 kuut. sylt. koivuja, 98,850 koivutukkia.
9 höyryk., 280 hv., 26 vesisahaa.	29	1	79	27	838	117	946	145	Sahattu 714,031 tukkia.
165 höyryk., 3,599½ hv., 164 vesisahaa.	120	19	520	97	7,410	499	8,050	615	Sahattu 9,375,230 tukkia, 5,875 kuut. sylt. koivuja.
1 höyryk., 8 hv.	2	—	—	—	24	—	26	—	—

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.	
IX	23	Nikkarinverstaita.			
		<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>			
		37	Uudenmaan lääni	270,372	—
		43	Turun lääni	133,940	—
		28	Hämeen lääni	119,800	—
		27	Wiipurin lääni	100,792	—
		9	Mikkelin lääni	20,590	—
		24	Kuopion lääni	46,388	—
		17	Waasan lääni	68,932	—
		17	Oulun lääni	30,119	—
		202		790,933	
		<i>Maaseuduilla.</i>			
		1	Hämeen lääni	22,500	380 viskuukonetta, 20,000 sikari-laatikkoa, sälemyöpeleit.
		1	Wiipurin lääni	4,050	300,000 puisia apteekinkoteloita.
		1	Waasan lääni	2,895	28,948 sikarilaatikkoja.
3		29,445	380 viskuukonetta, 48,948 sikari-laatikkoa, 300,000 puisia apteekinkoteloita, sälemyöpeleit.		
"	"	Ruumiinkirstutehtaita.			
<i>Kaupungeissa.</i>					
2	Uudenmaan lääni	38,750	—		
"	"	Lankarullatehtaita.			
<i>Maaseuduilla.</i>					
1	Uudenmaan lääni	150,000	228,060 krossia lankarullia.		
1	Hämeen lääni	386,000	470,000 " "		
2		536,000	698,060 krossia lankarullia.		
"	"	Sorvaustehtaita.			
<i>Kaupungeissa.</i>					
1	Turun lääni	9,350	375,000 paperossipitimiä, 170 pientatuolia.		

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	2	—	15	—	176	1	193	1	—
—	2	—	11	—	141	—	154	—	—
—	—	—	13	—	110	—	123	—	—
—	—	—	10	—	74	—	84	—	—
—	—	—	4	—	20	—	24	—	—
—	—	—	4	—	60	—	64	—	—
—	2	—	8	—	82	—	92	—	—
—	—	—	4	—	52	—	56	—	—
	6	—	69	—	715	1	790	1	
1 höyryk., 8 hv.	2	—	2	—	10	—	14	—	—
—	4	—	—	—	2	—	6	—	—
Vesivoima.	—	—	—	—	4	—	4	—	—
1 höyryk., 8 hv.	6	—	2	—	16	—	24	—	—
—	—	—	—	—	7	5	7	5	—
1 höyryk., 15 hv.	4	1	3	5	49	10	56	16	Käyt. 1,130 kuut. sylt. koivuja.
3 " 98 "	—	—	12	19	83	36	95	55	Käyt. 1,900 k. sylt. koivuprop-sia, 660 strtia koivukeppejä.
4 höyryk., 113 hv.	4	1	15	24	132	46	151	71	
1 höyryk., 4 hv.	—	1	3	2	5	—	8	3	Käyt. ulk. raakatavaroita: tonkintorvia ja pocken-holtzia 1,878 m. arv.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.			
IX	23	Sorvauslaitoksia.					
		<i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>					
		7	Uudenmaan lääni	11,499	—		
		14	Turun lääni	15,497	—		
		5	Hämeen lääni	19,640	2,600 tusinaa piippuja; sek. töitä.		
		11	Wiipurin lääni	9,082	—		
		4	Mikkelin lääni	3,170	—		
		5	Kuopion lääni	4,730	—		
		1	Waasan lääni	1,495	—		
		2	Oulun lääni	2,220	—		
		49		67,333			
		<i>Maaseuduilla.</i>					
		1	Turun lääni	1,800	300 pienatuolia, 25 keinutuolia.		
		" "	" "	Tynnyrintekijäinverstaita.			
<i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>							
3	Uudenmaan lääni			19,600	—		
3	Turun lääni			99,450	30,000 *) sekal. astioita.		
1	Hämeen lääni			1,200	—		
2	Wiipurin lääni			2,080	—		
1	Kuopion lääni			3,750	1,500 voidrittelejä.		
10				126,080			
<i>Maaseuduilla.</i>							
1	Waasan lääni			16,100	5,000 voidrittelejä, sekal. astioita.		
" "	" "			Väkipyörätehtaita.			
				<i>Kaupungeissa.</i>			
1	Turun lääni			16,000	Väkipyörä y. m.		

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.						Muistutuksia.		
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.			Summa.	
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.		Miehiä.	Naisia.
—	1	—	—	—	12	—	13	—	—
—	1	—	2	—	20	—	23	—	—
—	—	—	7	—	14	1	21	1	—
—	1	—	—	—	15	1	16	1	—
—	—	—	—	—	5	—	5	—	—
—	—	—	3	—	10	—	13	—	—
—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
—	—	—	1	—	3	—	4	—	—
	3	—	13	—	81	2	97	2	
Vesivoima.	—	—	1	—	2	—	3	—	—
—	—	—	1	—	7	—	8	—	—
1 höyryk., 12 hv.	2	—	4	—	26	—	32	—	Käyt. ulkom. raakatav. 60,000 m. arv.
—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
Yht. motori höyrystämisen kanssa.	Ihm. yht. höyrystämisen kanssa.								—
1 höyryk., 12 hv.	2	—	5	—	37	—	44	—	
—	—	—	—	—	6	—	6	—	—
1 höyryk., 16 hv.	2	—	1	—	10	—	13	—	Käyt. ulkom. raakatav. 2,000 m. arv.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.
IX	23	Korkkitehtaita.		
		<i>Kaupungeissa.</i>		
		1	Turun lääni 400,000	60,000,000 korkkia.
		1	Maaseuduilla.	
		1	Wiipurin lääni 15,000	2,000,000 korkkia.
"	24	Koppatehtaita.		
		<i>Kaupungeissa.</i>		
		1	Uudenmaan lääni 8,400	—
		1	Turun lääni 4,350	—
		1	Waasan lääni 3,000	—
		3		15,750
"	"	Leikkikalutehtaita.		
		<i>Kaupungeissa.</i>		
		1	Turun lääni 800	—
		1	Kuopion lääni 14,000	Sekal. leikkikaluja.
		2		14,800
"	"	Kampatehtaita.		
		<i>Kaupungeissa.</i>		
		1	Uudenmaan lääni 600	—
		1	Turun lääni 3,000	1,860 tus. kampa.
		2		3,600
"	25	Teht. kausiteoksia varten.		
		<i>Kaupungeissa.</i>		
		3	Uudenmaan lääni 45,214	—

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
1 höyryk., 6 hv.	—	—	6	—	28	55	34	55	Käyt. 263,500 kiloa korkkiparkkia.
—	—	—	—	—	6	—	6	—	Käyt. korkkiparkkia 9,200 m. arv.
—	—	—	1	—	2	3	3	3	—
—	—	—	1	—	2	—	3	—	—
—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
—	—	—	2	—	6	3	8	3	—
—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
—	8	6	6	11	2	2	16	19	Käyt. kotim. raakatavaroita 1,400 m. arv., ulkom. sja 1,200 m. arv.
—	8	6	6	11	4	2	18	19	—
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
—	—	—	—	—	5	—	5	—	Käyt. 4,000 paria sarvia 600 m. arv.
—	—	—	—	—	6	—	6	—	—
—	1	—	2	3	8	12	11	15	Käyt. ulkom. raakatavaroita 18,000 m. arv.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.	
IX	26	Ajokalu- ja vaunutehtaita.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		4	Uudenmaan lääni	243,443	—
		5	Turun lääni	9,321	—
		2	Hämeen lääni	3,275	—
		4	Wiipurin lääni	4,212	—
		1	Oulun lääni	1,745	—
		16		261,996	
		<i>Maaseuduilla.</i>			
		4	Hämeen lääni	9,340	53 rekeä, 43 n. k. Turun kärriä, 7 rillaa.
X	27	Rakennusteollisuutta.			
		Muurareja ja rakennusurakkamiehiä.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		21	Uudenmaan lääni	1,050,525*)	—
		8	Turun lääni	15,820	—
		19	Wiipurin lääni	1,453,135	—
		1	Kuopion lääni	300	—
		10	Waasan lääni	8,730	—
		59		2,528,510*)	
		Maalareita ja tapetinpäijöitä.			
<i>Kaupungeissa.</i>					
54	Uudenmaan lääni	553,185	—		
46	Turun lääni	235,940	—		
18	Hämeen lääni	107,696	—		
27	Wiipurin lääni	212,861	—		
9	Mikkelin lääni	26,022	—		
71	Kuopion lääni	55,381	—		

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
2 höyryk., 11 hv.	—	—	15	—	110	1	125	1	—
—	—	—	—	—	11	—	11	—	—
—	—	—	1	—	4	—	5	—	—
—	—	—	1	—	4	—	5	—	—
—	—	—	—	—	3	—	3	—	—
2 höyryk., 11 hv.	—	—	17	—	132	1	149	1	—
—	—	—	1	—	7	—	8	—	—
7 höyryk., 24*) hv.	21	—	78	6	835	200	934	206	Ilmoitukset puutteelliset.
—	2	—	—	—	14	—	16	—	—
2*) höyryk., ? hv.	10	—	24	2	621	49	655	51	Maksettu työväenpalkoissa 537,567*) m.
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
—	5	—	8	—	82	7	95	7	—
9*) höyryk., 24*) hv.	38	—	110	8	1,553	256	1,701	264	—
—	8	—	26	—	263	5	297	5	—
—	2	—	19	—	184	—	205	—	—
—	—	1	15	—	81	—	96	1	—
—	1	—	19	—	131	—	151	—	—
—	—	—	4	—	27	—	31	—	—
—	—	—	12	—	48	—	60	—	—

Ryhmä	Luokka	Lukumäärä	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.	
X	27	19	Waasan lääni	89,356	—
		16	Oulun lääni	61,078	—
		206		1,341,519	
			Lasimestareita ja kultaajia.		
			<i>Kaupungeissa.</i>		
		4	Uudenmaan lääni	25,400	—
		8	Turun lääni	46,386	—
		1	Hämeen lääni	13,000	—
		1	Kuopion lääni	3,300	—
		5	Waasan lääni	7,235	—
		1	Oulun lääni	1,150	—
		20		96,471	
			Nuohojia.		
			<i>Kaupungeissa.</i>		
		8	Uudenmaan lääni	47,890	—
		4	Turun lääni	12,545	—
		2	Hämeen lääni	3,324	—
		5	Wiipurin lääni	13,575	—
		1	Mikkelin lääni	1,900	—
		3	Kuopion lääni	4,500	—
		4	Waasan lääni	6,060	—
		2	Oulun lääni	3,260	—
		29		93,054	
			Kadunlaskijoita.		
			<i>Kaupungeissa.</i>		
		3	Uudenmaan lääni	130,356	—

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoiriväestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	
—	—	—	17	—	81	—	98	—	—
—	3	—	8	—	45	4	56	4	—
	14	1	120	—	860	9	994	10	
—	1	—	—	—	12	—	13	—	—
—	1	—	4	—	11	—	16	—	—
—	—	—	—	—	2	—	2	—	Käyt. lasia 12,500 m. arv.
—	—	—	1	—	2	—	3	—	Käyt. lasia 3,000 m. arv.
—	—	—	—	—	5	—	5	—	—
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
	2	—	5	—	33	—	40	—	
—	—	—	2	—	25	—	27	—	—
—	—	—	1	—	18	—	19	—	—
—	—	—	1	—	5	—	6	—	—
—	—	—	2	—	14	—	16	—	—
—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
—	—	—	2	—	4	—	6	—	—
—	—	—	1	—	8	—	9	—	—
—	—	—	—	—	5	—	5	—	—
	—	—	9	—	81	—	90	—	
—	4	—	15	—	101	—	120	—	—

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarann brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarann paljous ja laji.
XI	28	169	—	Jauhettu 155,160 tynn. viljaa.
		190	—	Jauhettu 163,030 tynn. „
		264	—	Jauhettu 309,700 tynn. „
		58	—	Jauhettu 329,024 tynn. „ 4,000 tynn. venäläisiä ruisjauhoja.
		1,365	—	Jauhettu 1,956,315 tynn. viljaa, 4,000 tynn. venäl. ruisjauhoja.
”	”			
			Mallastehtaita.	
			<i>Maaseuduilla.</i>	
”	”	1	11,000	6,000 L \AA ohramaltaita.
			Potatinjauhotehtaita.	
			<i>Maaseuduilla.</i>	
”	”	2	1,500	—
			Sokeritehtaita.	
			<i>Kaupungeissa.</i>	
”	”	1	4,000,000	3,721,367 kiloa puh. sokeria, 165,575 kiloa fariini sokeria; 191,424 kiloa siirappia.
”	”	1	2,019,350	2,294,568 kiloa sokeria ja siirappia.
		2	6,019,350	6,372,934 kiloa sokeria ja siirappia.
			Kahvinpaahdamistehtaita.	
			<i>Kaupungeissa.</i>	
”	”	1	34,000	Paahdettua kahvia.
			Sikuritehtaita.	
			<i>Kaupungeissa.</i>	
”	”	1	73,580	248,000 kiloa jauh. sikuria.

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
8 höyryk., 52 hv. Vesivoima.	1	—	2	—	183	—	186	—	8 höyrymyllyä, 161 vesim.
5 höyryk., 32 hv., 4 myllyllä yhteinen motori höyryrsahan kanssa.	—	—	2	—	215	—	217	—	9 „ 181 „
4 höyryk., 52 hv. Vesivoima.	1	—	5	—	325	—	331	—	10 „ 254 „
8 höyryk., 66 hv. Vesivoima.	—	—	3	—	76	—	79	—	8 „ 50 „
47 höyryk., 394 hv.	7	—	22	—	1,622	1	1,651	1	75 höyrym., 1,285 vesimyllyä, 5 tuulimyllyä.
—	—	—	—	—	2	—	2	—	Käyt. 600 tynn. ohria.
1 höyryk., 6 hv.	—	—	—	—	4	2	4	2	Yhd. tehtaasta puuttuvat tiedot.
12 höyryk., 135 hv.	—	—	3	—	116	2	119	2	Käyt. 4,250,203 kiloa raakasokeria.
7 „ 130 „	6	—	1	—	102	1	109	1	Käyt. 2,310,782 kiloa raakasokeria 1,848,750 m. arv., sek. muita ulk. raakatavaroita 38,200 m. arv.
19 höyryk., 265 hv.	6	—	4	—	218	3	228	3	Käyt. 6,560,985 kiloa raakasokeria.
—	—	—	2	—	—	—	2	—	Käyt. kahvia 30,000 m. arv.
1 höyryk., 10 hv.	—	—	—	1	7	6	7	7	Käyt. 250,300 kiloa sikurijuuria 50,850 m. arv.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.	
XI	29	1	56,000	153,000 kiloa sikuria.	
		1	287,000	805,000 kiloa ruostutettua ja jauhattua sikuria.	
		3	416,580	1,206,000 kiloa sikuria.	
			<i>Maaseuduilla.</i>		
	1	21,000	65,000 kiloa sikuria.		
	1	22,430	66,872 kiloa paahdettua sikuria.		
	2	43,430	131,872 kiloa sikuria.		
X	30	Leipureita.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		42	1,174,662	—	
		57	515,071	—	
		17	265,276	—	
		28	357,363	—	
		10	87,559	—	
		16	120,981	—	
		34	406,983	—	
		17	186,975	—	
		221	3,114,870	—	
		Sokurileivostehtaita.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		6	135,685	—	
		4	63,511	—	
2	37,200	—			
2	4,494	—			
2	5,800	—			
2	9,050	—			
2	11,800	—			
20	267,540	—			

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
1 höyryk., 6 hv.	—	—	7	—	9	—	16	—	Käyt. 240,000 kiloa ulk. sikuria.
1 „ 14 „	1	—	—	3	5	19	6	22	Käyt. 900,000 kiloa sikurijuuria, 145,000 m. arv.
3 höyryk., 30 hv.	1	—	7	4	21	25	29	29	Käyt. 1,390,300 kiloa sikurijuuria.
1 höyryk., 6 hv.	—	—	—	3	4	8	4	11	Käyt. sikurijuuria 12,600 m. arv.
1 „ 4 „	1	—	4	—	4	—	9	—	—
2 höyryk., 10 hv.	1	—	4	3	8	8	13	11	—
—	7	1	37	4	151	58	195	63	—
—	5	—	29	2	94	37	128	39	—
—	3	2	10	4	40	15	53	21	—
—	4	1	15	4	68	5	87	10	—
—	1	—	7	—	14	2	22	2	—
—	—	1	8	1	19	12	27	14	—
—	3	1	16	1	63	26	82	28	—
—	—	—	4	1	14	20	18	21	—
—	23	6	126	17	463	175	612	198	—
—	—	—	2	—	21	7	23	7	—
—	—	—	4	—	11	2	15	2	—
—	—	—	1	1	6	4	7	5	—
—	—	1	—	—	2	1	2	2	—
—	—	—	1	—	2	1	3	1	—
—	—	—	2	—	2	4	4	4	—
—	—	—	1	—	4	—	5	—	—
—	—	1	11	1	48	19	59	21	—

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavaranto brutto-arvo Suom. mar- koissa.	Valmistetun tavaranto paljous ja laji.	
X	30	Teurastuslaitoksia.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		43	Uudenmaan lääni	625,584	—
		17	Turun lääni	114,641	—
		8	Hämeen lääni	38,360	Teurastuksia 502*) nautaa, 70*) lammasta, 10*) sikaa.
		11	Wiipurin lääni	217,934	—
		1	Mikkelin lääni	400	—
		8	Kuopion lääni	79,467	Teurastettu 1,369 nautaa.
		4	Waasan lääni	86,488	Teurastettu 490 nautaa, 1,071 sikaa.
		5	Oulun lääni	15,910	—
	97		1,178,784		
"	"	Sianteurastuslaitoksia.			
		<i>Maaseuduilla.</i>			
	1	Raaseporin kihlakunta	75,000	10,610 L \mathring{a} .	
"	"	Makkaratehtaita.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		7	Uudenmaan lääni	310,090	—
		6	Turun lääni	88,447	—
		2	Hämeen lääni	30,200	—
		4	Wiipurin lääni	22,200	—
		3	Kuopion lääni	15,121	—
		3	Waasan lääni	26,800	—
		1	Oulun lääni	14,375	—
			26		507,233
"	"	Meijereitä.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		1	Turun lääni	61,301	62,920 \mathring{a} voita.
	1	Hämeen lääni	30,580	36,172 \mathring{a} "	

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	—	—	1	—	72	3	73	3	Teurastuslaitoksessa teuras- tettu 8,183 nautaa.
—	—	—	—	—	22	6	22	6	—
—	1	—	1	—	9	6	11	6	—
—	2	—	1	—	19	—	22	—	—
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
—	—	—	—	—	8	—	8	—	—
—	—	—	1	—	11	—	12	—	—
—	—	—	—	—	5	5	5	5	—
	3	—	4	—	147	20	154	20	
—	2	—	—	—	8	—	9	—	Teurastettu 2,000 sikaa, joista 700 Venäjältä; 37 härkää.
—	1	—	3	—	44	5	48	5	—
—	—	—	1	—	22	7	23	7	—
—	1	—	—	—	6	—	7	—	—
—	—	—	2	—	16	—	18	—	—
—	—	—	1	—	4	—	5	—	—
—	—	—	4	—	6	1	10	1	—
—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
	2	—	11	—	100	13	113	13	
—	—	—	—	—	3	3	3	3	—
1 höyryk., 2 hv.	—	—	—	—	1	4	1	4	—

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.	
X	30	1	Kuopion lääni	52,800 52,000 ₯ voita.	
		3		144,681 151,092 ₯ voita.	
			<i>Maaseuduilla.</i>		
		19	Uudenmaan lääni	281,542 —	
		81	Turun lääni	1,590,073 1,619,136 ₯ voita, 540 kpl. ja 168,633 ₯ juustoa.	
		44	Hämeen lääni	887,573 753,101 ₯ voita, 1,176 ₯ caseiniä, 114,374 ₯ juustoa.	
		8	Wiipurin lääni	127,765 100,014 ₯ voita, 32,206 ₯ juustoa.	
		9	Mikkelin lääni	40,343 37,404 ₯ „ 2,000 ₯ „	
		3	Kuopion lääni	36,803 39,505 ₯ „ 8,878 ₯ „	
		80	Waasan lääni	1,464,065 1,588,259 ₯ „ 3,455 ₯ „	
	34	Oulun lääni	349,948 373,558 ₯ voita.		
	287		4,778,112 4,510,972*) ₯ voita, 540 kpl. ja 329,546 ₯ juust., 1,176 ₯ caseiniä.		
"	"		Säilytyslaitoksia.		
			<i>Kaupungeissa.</i>		
	2	Oulun lääni	10,500 Lohta, 500 purkkia linnunlihaa.		
"	"		Oluttehtaita.		
			<i>Kaupungeissa.</i>		
	5	Uudenmaan lääni	2,139,266 6,628,605*) litraa olutta, 27,184 litraa portteria 35,000 litraa simaa ja sahtia.		
	10	Turun lääni	880,003 2,300,269 litraa olutta, 3,120 litraa portteria.		
	7	Hämeen lääni	423,400 1,444,365 litraa olutta, 10,000 litraa portteria, 759 litraa simaa.		

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
Yhd. yht. motori höyry- sahan kanssa.	—	—	—	—	—	5	—	5	—
1 höyryk., 2 hv.	—	—	—	—	4	12	4	12	—
6 höyryk., 20 1/2 hv.	1	—	—	1	29	30	30	31	—
45 " 146 "	—	1	5	4	73	161	78	166	—
19 " 62 1/2 "	1	—	5	2	35	102	41	104	—
4 yht. motorit höyry- sahan kanssa. Vesivoima.	—	1	1	—	8	17	9	18	—
2 höyryk., 7 hv. yhd. yht. motori höyry- sahan kanssa.	—	—	—	—	13	—	13	—	—
1 höyryk., 3 hv.	—	—	—	—	2	8	2	8	—
2 " 5 "	—	—	—	—	2	8	2	8	—
56 " 174 1/2 hv. Yksi yhteinen mo- tori höyry- sahan kanssa. Vesivoima.	1	2	13	7	97	176	111	185	—
11 höyryk., 47 hv., 2 yht. motorit höyry- sahan kanssa.	1	1	1	—	36	84	38	85	—
142 höyryk., 465 1/2 hv.	4	5	25	14	293	578	322	597	—
—	—	—	—	—	2	5	2	5	—
6 höyryk., 148 hv.	—	—	3	—	262	107	265	107	Käyt. 1,668,750 kiloa kotim. viljaa, 512,832 kiloa ulk. smaa, 28,968 kiloa humaloita 144,300 m. arv.
8 höyryk., 26 hv.	3	—	4	—	117	19	124	19	Käyt. 339,800 kiloa kotim. viljaa, 828,500 kiloa ulk. smaa, 9,295 kiloa humaloita 46,475 m. arv.
1 " 8 "	—	—	1	—	62	13	63	13	Käyt. 477,500 kiloa kotim. viljaa, humaloita 25,620 m. arv.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarann brutto-arvo Suom. markoissa.	Valmistetun tavarann paljous ja laji.		
X	31	5	777,180	2,735,571 litraa olutta, — 6,543 litraa simaa.		
		2	66,812	404,026 litraa olutta.		
		6	175,033	172,361 litraa olutta, 1,900 litraa portteria, 3,077 litraa simaa.		
		7	249,159	817,724 litraa olutta, 48,658 pull. virvoitusjuomia ja kivennäisvesiä, 1,228 litraa simaa.		
		6	196,644	129,986 *) litraa olutta, 1,570 litraa portteria, sahtia.		
		48	4,907,497	14,632,907 *) litraa olutta, 43,774 litraa portteria, 46,407 litraa simaa, 48,658 pull. virvoitusjuomia ja kivennäisvesiä, sahtia.		
		<i>Maaseuduilla.</i>				
		8	423,959	1,425,989 litraa olutta, 785 litraa portteria, 6,700 litraa simaa.		
		5	204,680	738,680 litraa olutta, 240 hehtolitraa maltaita.		
		7	229,306	773,060 litraa olutta.		
4	111,000	590,308 " " 2,000 litraa kivennäisvesiä, 1,000 litraa simaa.				
2	41,250	155,461 litraa olutta.				
2	27,480	90,644 " " — 1,649 litraa simaa.				
11	316,975	1,172,838 litraa " — 526 litraa simaa.				
	39	1,354,740	4,946,980 litraa olutta, 785 litraa portteria, 9,875 litraa simaa, 2,000 litraa kivennäisvesiä, 240 hehtolitraa maltaita.			

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
2 höyryk., 16 hv.	—	—	2	—	97	8	99	8	Käyt. 29,700 *) kiloa kotim. viljaa, 1,152,200 kiloa ulkom. s:aa, humaloita 35,072 m. arv.
—	—	—	—	—	24	4	24	4	Käyt. 35,772 *) kiloa kotim. viljaa, 520 *) kiloa humaloita 5,590 m. arv.
—	—	—	1	—	35	9	36	9	Käyt. humaloita 8,772 m. arv.
—	1	—	1	—	47	10	49	10	Käyt. 228,632 kiloa kotim. viljaa, 2,748 kiloa humaloita 13,567 m. arv.
2 höyryk., 5 hv.	1	—	—	—	32	14	33	14	Käyt. 27,000 kiloa kotim. viljaa, 30,400 kiloa ulkom. s:aa, humaloita 6,370 m. arv.
14 höyryk., 203 hv.	5	—	12	—	676	184	693	184	Käyt. 2,807,154 *) kiloa kotim. viljaa, 2,523,932 kiloa ulkom. s:aa, humaloita noin 286,266 m. arv.
3 höyryk., 20 hv.	—	—	3	—	70	24	73	24	Käyt. 268,717 kiloa kotim. viljaa, 234,946 kiloa ulk. s:aa, 3,296 kiloa humaloita 13,460 m. arv.
2 " 12 "	—	—	1	—	67	7	68	7	Käyt. 124,200 kiloa kotim. viljaa, 185,100 kiloa ulk. s:aa, 3,575 kiloa humaloita 15,572 m. arv.
2 " 10 " Yht. motori polttimon kanssa.	—	—	—	—	47	15	47	15	Käyt. 291,555 kiloa kotim. viljaa, 1,275 kiloa ulk. s:aa, humaloita 18,130 m. arv.
1 höyryk., 2 1/2 hv.	—	—	—	—	28	5	28	5	Käyt. 60,600 kiloa kotim. viljaa, 59,000 kiloa ulk. s:aa, humaloita 5,550 m. arv.
—	—	—	—	—	8	1	8	1	Käyt. 30,000 *) kiloa kotim. viljaa, 210 kiloa humaloita. 1,000 m. arv.
—	—	—	—	—	10	1	10	1	Käyt. 35,800 kiloa kotim. viljaa, 310 kil. humal. 1,612 m. arv.
1 höyryk., 4 hv.	—	—	1	—	76	13	77	13	Käyt. 600,400 kiloa kotim. viljaa, 21,200 kiloa ulk. s:aa, humaloita 26,061 m. arv.
9 höyryk., 48 1/2 hv.	—	—	5	—	306	66	311	66	Käyt. 1,411,272 kiloa kotim. viljaa, 501,521 kiloa ulk. s:aa, humaloita 81,385 m. arv.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.
		2	155,000	455,000 „ „
		4	123,334	278,719 „ „
		1	57,628	129,500 „ „
		21	1,269,531	3,300,549 litraa paloviinaa, 88,900 & painohiivaa.
				Väki- ja likööriteht.
				<i>Kaupungeissa.</i>
		10	netto. 221,265	2,010,118 litraa tisl. väkijuomia.
		16	netto. 176,788	1,870,827 „ „ „
		5	netto. 124,774	918,012 „ „ „
		12	netto. 89,041	553,333 „ „ „
		2	netto. 51,615	251,820 „ „ „
		5	netto. 69,269*)	416,798 „ „ „
		7	netto. 36,892	461,336 „ „ „
		3	netto. 22,670	161,113 „ „ „
		60	netto. 792,314*)	6,643,357 litraa tisl. väkijuomia.
				Painohiivatehtaita.
				<i>Maaseuduilla.</i>
		1	218,500	180,000 & painohiivaa, 276,600 litraa raakaviinettä.

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
2 höyryk., 28 hv.	—	—	—	—	53	—	53	—	Käyt. 45,782 kiloa kotim. viljaa, 275,000 kiloa ulk. s.a.a.
2 „ 20 „	—	—	—	—	28	—	28	—	Käyt. 740,741 kiloa kotim. viljaa, 61,881 kiloa maissia.
3 „ 18½ „	—	—	1	—	62	2	63	2	Käyt. 393,949 kiloa kotim. viljaa, 47,500 kiloa ulk. s.a.a., 1,061 hl. potaatteja.
1 „ 15 „	—	—	—	—	12	—	12	—	Käyt. ulk. viljaa 26,775 m. arv.
18 höyryk., 212½ hv.	—	—	2	—	278	7	280	7	
3 höyryk., 24 hv.	—	—	1	—	28	3	29	3	Käyt. 2,062,163 litraa raakaviinettä 1,976,717 m. arv.
1 „ 10 „	—	—	—	—	43	9	43	9	Käyt. 2,018,825 litraa raakaviinettä, 1,797,039 m. arv.
—	—	—	—	—	13	—	13	—	Käyt. 854,910 litraa raakaviinettä 837,997 m. arv.
—	1	—	1	—	24	1	26	1	Käyt. 551,695 litraa raakaviinettä 559,596 m. arv.
—	—	—	—	—	4	2	4	2	Käyt. 241,625 litraa raakaviinettä 246,787 m. arv.
—	—	—	—	—	18	2	18	2	Käyt. 393,360 litraa raakaviinettä 408,951 m. arv.
—	—	—	1	—	13	1	14	1	Käyt. 452,020 litraa raakaviinettä 464,331 m. arv.
—	—	—	—	—	4	—	4	—	Käyt. 161,113 litraa raakaviinettä 164,473 m. arv.
4 höyryk., 34 hv.	1	—	3	—	147	18	151	18	Käyt. 6,735,711 litraa raakaviinettä 6,455,891 m. arv.
1 höyryk., 16 hv.	—	—	2	—	17	5	19	5	Käyt. 442,010 kiloa kotim. viljaa, 31,451 kiloa ulk. s.a.a.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarantoivotus Suomen markkoissa.	Valmistetun tavarantoivotus ja laji.	
XI	31	Viinitehtaita.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		1	Uudenmaan lääni	157,800	Punssia ja viinejä.
		2	Turun lääni	169,500	—
		2	Hämeen lääni	98,985	12,700 knua viiniä, 18,200 knua punssia, 8,300 knua marjanestettä.
		2	Wiipurin lääni	22,250	4,010 knua viiniä, 5,349 knua punssia.
		1	Mikkelin lääni	10,000	Punssia ja viinejä.
		8		458,535	
"	"	Etikkatehtaita.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		2	Uudenmaan lääni	54,140	117,360 litraa etikkaa.
		4	Turun lääni	22,322	71,876 " "
		1	Wiipurin lääni	3,360	12,563 " "
7		79,822	201,799 litraa etikkaa.		
"	"	Kivennäisvesitehtaita.			
		<i>Kaupungeissa ja kauppalloissa.</i>			
		8	Uudenmaan lääni	179,058	1,024,562*) pull. virvoitusjuomia ja kivennäisvesiä.
		4	Turun lääni	32,550	204,500 pull. virvoitusjuomia ja kivennäisvesiä.
		7	Hämeen lääni	41,220	311,900 pulloa virvoitusjuomia ja kivennäisvesiä.
4	Wiipurin lääni	18,180	129,000 pulloa virvoitusjuomia ja kivennäisvesiä.		
1	Mikkelin lääni	6,300	52,000 pulloa virvoitusjuomia ja kivennäisvesiä.		

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	—	—	1	—	4	1	5	1	Käyt. kotim. raakatav. 70,000 m. arv., ulk. sja 70,000 m. arv.
—	—	—	—	1	11	2	11	3	Käyt. kotim. raakatav. 84,000 m. arv., ulk. sja 50,000 m. arv.
—	1	—	—	—	5	4	6	4	Käyt. kotim. raakatav. 29,100 m. arv., ulk. sja 17,967 m. arv.
—	—	—	—	—	3	—	3	—	Käyt. 2,800 litraa väkiviinettä, 7,227 litraa viinejä ja marjoja 1,000 m. arv.
—	—	—	—	—	1	1	1	1	—
	1	—	1	1	24	8	26	9	
—	—	—	—	—	5	—	5	—	Käyt. 32,140 litraa raakaviinettä 32,000 m. arv.
—	—	—	—	—	3	3	3	3	Käyt. 18,520 litraa raakaviinettä 18,500 m. arv.
—	—	—	—	—	1	1	1	1	Käyt. 3,141 litraa raakaviinettä 3,000 m. arv.
—	—	—	—	—	9	4	9	4	Käyt. 53,801 litraa raakaviinettä 53,500 m. arv.
—	2	—	—	—	33	15	35	15	—
1 kaasumotori, 1 hv.	—	—	—	—	7	4	7	4	—
—	—	—	2	5	14	6	16	11	—
—	—	—	—	1	8	2	8	3	—
—	—	—	—	—	2	1	2	1	—

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.	
XI	31	4	Kuopion lääni	18,750	15,000*) pull. virvoitusjuomia ja kivennäisvesiä.
		3	Waasan lääni	16,230	8,500*) pull. virvoitusjuomia ja kivennäisvesiä.
		3	Oulun lääni	16,000	85,000 pull. virvoitusjuomia ja kivennäisvesiä.
		33		328,288	1,830,462*) pull. virvoitusjuomia ja kivennäisvesiä.
			<i>Maaseuduilla.</i>		
		1	Turun lääni	8,000	Virvoitusjuomia.
			Tupakkatehtaita. <i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>		
		7	Uudenmaan lääni	1,781,184	69,693,800 paperossia, 12,621,200 sikaria, 186,910 ₧ piipputupakkaa, 152,880 ₧ nuuskaa.
		6	Turun lääni	1,873,028	28,771,200 paperossia, 3,535,000 sikaria, 983,000 ₧ karttuasia, 31,450 ₧ nuuskaa, 27,673 ₧ rullatupakkaa.
		2	Hämeen lääni	109,194	10,305,500 paperossia, 889,000 sikaria, 126 ₧ tupakkaa.
	4	Wiipurin lääni	585,973	31,220,500 paperossia, 10,031,600 sikaria, 160,846 ₧ piipputupakkaa.	
	5	Waasan lääni	1,185,440	9,395,000*) paperossia, 3,129,000*) sikaria, 117,500*) ₧ karttuasia, 30,080 ₧ rullatupakkaa, 167,140 ₧ nuuskaa.	
	24		5,534,719	149,386,000*) paperossia, 30,205,800*) sikaria, 351,470*) ₧ nuuskaa, 57,553*) ₧ rullatupakkaa, 1,100,500*) ₧ karttuasia.	
		<i>Maaseuduilla.</i>			
	2	Wiipurin lääni	16,300	2,900,000 paperossia.	
	2	Waasan lääni	6,552	58,500 sikaria, 257 L₧ rullatupakkaa.	
	4		22,852	58,500 sikaria, 2,900,000 paperossia, 257 L₧ rullatupakkaa.	

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoiriväestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	—	—	—	—	8	4	8	4	—
—	—	—	—	—	5	2	5	2	—
—	—	—	—	—	4	2	4	2	—
—	2	—	2	6	81	36	85	42	—
—	—	—	—	—	2	1	2	1	—
1 kaasumotori, 5 hv. 2 höyryk., 37 hv.	2	4	5	25	69	405	76	434	Käyt. tupakkaa 887,100 m. arv.
2 höyryk., 37 hv.	6	10	24	131	61	291	91	432	Käyt. tupakkaa 602,278 m. arv.
—	4	12	4	24	9	40	17	76	Käyt. tupakkaa 43,671 m. arv.
—	5	2	24	24	99	106	128	132	Käyt. tupakkaa 313,600 m. arv.
2 höyryk., 26 hv., 1 petroleumimotori, 4 hv.	13	10	24	49	50	153	87	212	Käyt. tupakkaa 614,061 m. arv.
6 höyryk., 100 hv.	30	38	81	253	288	995	399	1,286	Käyt. tupakkaa 2,460,710 m. arv.
—	3	2	—	4	3	10	6	16	Käyt. 400 L₧ tupakkaa 8,900 m. arv.
—	—	—	—	1	4	1	4	2	Käyt. tupakkaa 4,610 m. arv.
—	3	2	—	5	7	11	10	18	Käyt. tupakkaa 13,510 m. arv.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.	
XII	33	Vaatetus- ja puhdistus teollisuutta.			
		Paitatehtaita.			
		<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>			
		2	Uudenmaan lääni	41,000	—
		3	Turun lääni	187,350	—
		1	Kuopion lääni	1,800	—
	6		230,150		
"	"	Räätälin verstaita.			
		<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>			
		57	Uudenmaan lääni	1,069,804	—
		72	Turun lääni	601,371	—
		39	Hämeen lääni	294,230	—
		37	Wiipurin lääni	368,459	—
		11	Mikkelin lääni	34,750	—
		33	Kuopion lääni	171,728	—
		38	Waasan lääni	269,525	—
		17	Oulun lääni	68,727	—
	304		2,878,594		
"	"	Kureliivien valmistelua.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
	1	Uudenmaan lääni	1,200	150 kureliiviä.	
"	"	Hattutehtaita.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		1	Uudenmaan lääni	347,538	357 felbihattua, 3,665 huopahattua, 87,336 villahattua.
		1	Turun lääni	130,755	34,992 erilajisia hattuja.
	2		478,293	126,350 erilajisia hattuja.	

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	1	—	—	—	2	23	3	23	—
1 höyryk., 4 hv.	1	22	—	20	3	98	4	140	—
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
1 höyryk., 4 hv.	2	22	—	20	5	122	7	164	
—	16	1	42	6	293	23	351	30	—
—	8	—	35	24	213	92	256	116	—
—	1	—	19	5	114	19	134	24	—
—	7	—	29	1	118	1	154	2	—
—	1	—	17	1	23	8	41	9	—
—	3	—	25	—	78	4	106	4	—
—	2	—	37	2	116	10	155	12	—
—	4	—	6	1	38	24	48	25	—
	42	1	210	40	993	181	1,245	222	
—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
2 höyryk., 10 hv.	—	—	1	4	20	59	21	63	Käyt. ulk. raakatavaroita 78,732 m. arv.
1 " 4 "	1	—	1	1	16	11	18	12	
3 höyryk., 14 hv.	1	—	2	5	36	70	39	75	

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.			
XII	33	Hattu- ja lakkitehtaita. <i>Kaupungeissa.</i>					
		2	Uudenmaan lääni	7,000	600 hattua, 800 lakkia.		
		5	Turun lääni	30,343	2,400 kesä- ja 15,760 talvilakkia.		
		1	Hämeen lääni	4,992	2,496 lakkia.		
		6	Kuopion lääni	4,230	584 jäneksennahk. hattua, 216 lammasnahk. hattua, 20 paria huopatoiveita, olkihattuja.		
		1	Oulun lääni	1,600	200 hattua, 196 paria huopakenkiä, korjauksia.		
		15		48,165	4,000 hattua, 19,056 lakkia, 216 paria huopakenkiä, korjauksia.		
		<i>Maaseuduilla.</i>					
		1	Uudenmaan lääni	14,000	7,000 nahkalakkia.		
		"	"	Turkkurintehtaita. <i>Kaupungeissa.</i>			
				3	Uudenmaan lääni	135,650	—
				5	Turun lääni	40,162	—
				5	Hämeen lääni	46,570	—
				1	Wiipurin lääni	14,400	—
				1	Waasan lääni	7,000	—
1	Oulun lääni			1,900	—		
16				245,682	—		
"	"			Hansikkatehtaita. <i>Kaupungeissa.</i>			
				4	Uudenmaan lääni	11,575	—
		1	Turun lääni	2,793	—		
		5		14,368	—		
"	"	Sateenvarjotehtaita. <i>Kaupungeissa.</i>					
		1	Uudenmaan lääni	2,600	—		
		1	Turun lääni	26,550	5,550 sade- ja päivävarjoa; korjauksia.		
		2		29,150	—		

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	—	—	—	—	1	2	1	2	—
—	—	—	2	—	6	7	6	9	—
—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
—	—	—	—	—	7	1	7	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	2	1	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	2	—	17	12	17	14	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	1	32	3	33	4	Käyt. nahkaa 4,500 m. arv., väriaineita 800 m. arv.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	2	1	14	15	16	16	—
—	—	—	—	—	10	8	12	8	—
—	—	—	—	—	6	5	7	5	—
—	—	—	—	—	2	1	2	1	—
—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
—	—	—	1	—	1	—	2	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	5	1	35	29	41	30	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	6	9	6	9	—
—	—	—	—	—	2	1	2	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	8	10	8	10	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2	1	2	1	—
—	—	—	—	—	2	3	2	6	Käyt. ulkom. raakatavaroita 16,800 m. arv.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	3	—	4	4	4	7	—

Ryhmä.	Luokka.	Lukumääriä.	Valmistetun tavarann brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarann paljous ja laji.	
XII	33	Kravattitehtaita.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		1	Wiipurin lääni	92,328	11,231 tusinaa kravatteja.
		1	Kuopion lääni	5,500	Kravatteja.
	1	Waasan lääni	25,000	Kravatteja ja rosetteja.	
	3		122,828		
"	"	Jalkinetehtaita.			
		<i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>			
		122	Uudenmaan lääni	403,697	—
		103	Turun lääni	296,427	—
		56	Hämeen lääni	131,579	—
		65	Wiipurin lääni	130,756	—
		16	Mikkelin lääni	26,345	—
		54	Kuopion lääni	80,673	—
		47	Waasan lääni	135,319	—
		26	Oulun lääni	95,942	—
		489		1,300,738	
		"	34	Parranajolaitoksia.	
<i>Kaupungeissa.</i>					
11	Uudenmaan lääni			65,682	—
7	Turun lääni			17,600	—
3	Hämeen lääni			5,700	—
4	Wiipurin lääni			11,979	—
2	Kuopion lääni			2,550	—
2	Waasan lääni			5,200	—
2	Oulun lääni			3,300	—
31				112,011	
"	35	Kylpylaitoksia.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		21	Uudenmaan lääni	136,740	—
	3	Turun lääni	24,398	—	

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	—	2	—	6	—	20	—	28	Käyt. ulk. raakavaraita 45,826 m. arv.
—	—	—	—	2	—	7	—	9	—
—	—	—	—	1	3	1	22	2	25 Käyt. ulk. kankaita 13,000 m. arv.
	—	2	1	11	1	49	2	62	
—	10	—	25	—	306	12	341	12	—
—	10	—	50	1	234	4	294	5	—
—	7	—	10	—	107	1	124	1	—
—	—	—	24	—	106	—	130	—	—
—	1	—	6	—	26	—	33	—	—
—	1	—	18	—	96	—	115	—	—
—	3	—	26	—	90	—	119	—	—
—	5	—	17	—	64	2	86	2	—
	37	—	176	1	1,029	19	1,242	20	
—	3	—	6	—	39	6	48	6	—
—	2	—	—	—	14	—	16	—	—
—	1	—	—	—	5	—	6	—	—
—	2	—	1	—	8	—	11	—	—
—	—	—	2	—	3	—	5	—	—
—	—	—	—	—	3	—	3	—	—
—	—	—	—	—	3	—	3	—	—
	8	—	9	—	75	6	92	6	
7 höyryk., 27 hv.	1	1	2	—	31	130	34	131	—
1 " 12 "	1	—	1	—	6	21	8	21	—

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.		Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.
XII	35	1	Hämeen lääni	9,818	—
		6	Wiipurin lääni	52,525	—
		1	Mikkelin lääni	7,400	—
		7	Kuopion lääni	22,928	—
		9	Waasan lääni	18,917	—
	48			272,726	
"	"		Pesulaitoksia.		
			<i>Kaupungeissa.</i>		
		1	Uudenmaan lääni	?	—
	1	Hämeen lääni	5,000	—	
	2		5,000 *)		
XIII	36		Kuvaavaa teollisuutta.		
			Kirjapainoja.		
			<i>Kaupungeissa.</i>		
		11	Uudenmaan lääni	1,027,182	—
		8	Turun lääni	221,089	—
		8	Hämeen lääni	181,500	—
		8	Wiipurin lääni	143,886	—
		3	Mikkelin lääni	25,250	—
		3	Kuopion lääni	87,138	—
		7	Waasan lääni	104,600	—
4	Oulun lääni	47,000	—		
	52		1,837,645		

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	—	—	—	3	7	3	7	—	
2 höyryk., 7 hv.	—	—	—	15	24	15	24	—	
—	—	—	—	1	6	1	6	—	
—	—	—	1	4	23	4	24	—	
1 höyryk., 8 hv.	—	1	—	3	21	3	22	—	
11 höyryk., 54 hv.	2	2	3	1	63	232	68	235	
1 höyryk., 8 hv.	—	—	—	—	2	8	2	8	
Yht. motori villakehruulaitoksen kanssa.	—	—	—	—	—	8	—	8	
1 höyryk., 8 hv.	—	—	—	—	2	16	2	16	
6 höyryk., 47 hv.	19	3	85	21	322	63	426	87 Käyt. paperia 157,059*) m. arv. Ilmoitukset yhd. kirjapainosta sisältävät myöskin ilm. kirjansitomatehtaasta.	
—	15	—	28	3	77	9	120	12 Käyt. paperia 54,040 m. arv.	
2 höyryk., 7 hv.	12	2	30	3	47	7	89	12 Käyt. paperia 51,466 m. arv., ulk. raakataav. 7,200 m. arv.	
—	9	—	18	—	49	1	76	1 Käyt. paperia 31,630*) m. arv.	
—	1	—	4	1	16	—	21	1 Käyt. paperia 4,265 m. arv. Ilmoitukset yhd. kirjapainosta sisältävät myöskin ilm. kirjansitomatehtaasta.	
—	7	—	12	1	30	—	49	1 Käyt. paperia 19,445 m. arv., ulk. raakataav. 3,701 m. arv. Yksi kirjapaino sisältää kirjansitomatehtaan ilm.	
1 höyryk., 1½ hv.	10	1	16	1	52	12	78	14 Käyt. paperia 50,348 m. arv.	
—	4	—	13	—	1	1	33	1 Käyt. paperia 15,000 m. arv.	
9 höyryk., 55½ hv.	77	6	206	30	609	93	892	129 Käyt. paperia 383,258*) m. arv.	

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavaranto- brutto-arvo Suom. mar- koissa.	Valmistetun tavaranto- paljous ja laji.	
XIII	36	Kivipainoja.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		3	Uudenmaan lääni	295,000	—
	3	Turun lääni	168,546	—	
	6		463,546		
"	"	Puunpiroslaitoksia.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
	1	Uudenmaan lääni	800	—	
"	"	Valokuvauslaitoksia.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		4	Uudenmaan lääni	127,543	—
		5	Turun lääni	40,350	—
		4	Hämeen lääni	17,890	—
		4	Wiipurin lääni	31,200	—
		3	Kuopion lääni	7,240	—
		2	Waasan lääni	14,250	—
1	Oulun lääni	2,148	—		
	23		240,621		

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
1 höyryk., 5 hv., 2 kaasumotoria, 4 hv.	1	—	21	20	58	12	80	32	Käyt. kotim. paperia 40,000 m. arv., ulk. saa 49,000 m. arv.
1 höyryk.	10	28	7	28	26	18	43	74	Käyt. paperia 3,750 m. arv.
2 höyryk., 5*) hv.	11	28	28	48	84	30	123	106	Käyt. paperia 92,750 m. arv.
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
—	—	—	2	1	10	20	12	21	—
—	—	—	—	—	6	9	6	9	—
—	—	—	1	1	3	4	4	5	—
—	—	—	—	—	7	4	7	4	—
—	—	—	—	—	3	3	3	3	—
—	—	—	—	—	4	5	4	5	—
—	—	—	—	—	1	1	1	1	—
—	—	—	3	2	34	46	37	48	—

VI. Osoitus vuoden 1889 kuluessa perustetuista teollisuuslaitoksista (paitse myllyjä ja mejjereitä), ilmoittaen niiden työväestöluvun ja valm. tav. arvon vuodelta 1890.

Teollisuuslaitoksen laatu.	Uudenmaan lääni.		Turun ja Porin lääni.		Hämeen lääni.		Wiipurin lääni.		Mikkelin lääni.		Kuopion lääni.		Waasan lääni.		Oulun lääni.		Yhteensä.												
	Laitosten luku.	Työntek. luku.	Valm. tav. arv. Sm:koissa.	Laitosten luku.	Työntek. luku.	Valm. tav. arv. Sm:koissa.	Laitosten luku.	Työntek. luku.	Valm. tav. arv. Sm:koissa.	Laitosten luku.	Työntek. luku.	Valm. tav. arv. Sm:koissa.	Laitosten luku.	Työntek. luku.	Valm. tav. arv. Sm:koissa.	Laitosten luku.	Työntek. luku.	Valm. tav. arv. Sm:koissa.											
Tiilitehtaita . . .	1	70	100,000	2	48	37,600	1	17	15,000	2	37	27,200	—	—	—	—	—	—	6	172	179,600								
Kalkkiuuneja . . .	—	—	—	2	18	31,300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	18	31,300								
Lasitehdas . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	106	101,029	—	—	—	—	—	—	—	1	106	101,029								
Kimröökitehdas . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	?	4,800	—	—	—	—	—	—	—	1	?	4,800								
Lakka- ja polityyritehdas . . .	1	5	19,180	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	19,180								
Tulitikkutehdas . . .	1	5	3,337	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	3,337								
Puuhio . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	24	71,160	—	—	—	—	—	—	—	1	24	71,160								
Selluloosatehdas . . .	—	—	—	—	—	—	1	66	262,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	66	262,500								
Asfaltitehdas . . .	—	—	—	1	4	9,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	9,000								
Sahalaitoksia . . .	3	100	323,048	3	37	119,000	8	286	715,890	4	125	294,500	2	95	90,500	1	40	66,000	6	90	94,000	5	50	114,300	32	823	1,817,238		
Höyrynikkarinverstaita . . .	2	107	348,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	107	348,500								
Leikkikalutehdas . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	35	14,000	—	—	—	1	35	14,000								
Sianteurastuslaitoksia . . .	1	9	75,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	50,000	—	—	—	—	—	—	—	—	2	15	125,000	
Kirjapainoja . . .	—	—	—	—	—	—	1	23	45,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	46	89,000
Yhteensä	9	296	869,065	8	107	196,900	11	392	1,038,390	9	292	498,689	2	95	90,500	3	98	124,000	7	96	144,000	5	50	114,300	54	1,426	3,075,844		

VII. Luettelo

vuoden 1890 kuluessa perustetuista teollisuuslaitoksista, joista ilmoitus Teollisuushallitukselle on tullut.

Lääni.	Kaupunki tai kihlakunta.	Pitäjä ja kylä.	Laitoksen laatu.	Omistajan tai liikkeen nimi.
Hämeen	Tampere.	—	Trikootehdas.	N. Bauer.
	"	—	Kirjapaino.	Lång & Ståhlberg.
	"	—	Villakehruulaitos.	H. Liljeroos.
	Ruoveden kihl.	Ruovesi, Murola.	Sahalaitos.	Murolan Sahalaitos Osakeyhtiö.
	Pirkkalan "	Pirkkala, Piispala.	Sahalehtilaitos.	Suomen Sahalehtitehdas osakeyhtiö.
	" "	" "	Paperitehdas.	Sandor Ingelius.
	" "	Kangasala, Tursola.	Sahalaitos.	K. Laurila.
	Tammelan "	Perttula, Kartanonkylä.	"	C. A. Collin.
	" "	Urjala, Menois.	"	E. Maunula.
	" "	" Huhtis.	"	J. F. Ojanen.
	" "	" Kokkois.	"	J. K. Mäkelä.
	" "	Akaa, Viiala.	Lasitehdas.	Akaan Höyrysaha osakeyhtiö.
	Hauhon "	Hausjärvi, Ridasjärvi.	Sahalaitos.	Aug. Eklöf.
	" "	Tuulois, Saisiala.	"	Vartsalan höyrys. yhtiö.
Wiipurin	" "	Loppi, Sajaniemi.	"	L. E. Åberg.
	" "	Hausjärvi, Kara.	Turvepehkutehdas.	Suomen turvepehkutehdas osakeyhtiö.
	Hollolan "	Kärkölä, Maukkola.	Sahalaitos.	C. Collin.
	Wiipurin kaup.	—	Niklaustehdas.	L. Boije.
	Kymin kihl.	Pyhtää, Heinlaks.	Sahalaitos.	J. Ahlström.
	" "	Kymi, Sunila.	Höyrynikkarinverstas.	W. Ruth.
	Äyräpään kihl.	Muola, Kyyrilä.	Sahalaitos.	I. Galkin.
	" "	" Pölläkkälä.	"	Sergejeff & Rosenius.
	Mikkelin "	Mikkeli, Savonlahti.	"	A. Manninen.
	Waasan Nikolain kaup.	—	Kerranto- ja verkotehdas.	A. Schönberg
Mikkelin Waasan	" "	—	Villatavaratehdas.	Waasan villatavaratehdas, M Haglund & C. Wigardt.
	Korsholman kihl	Jurva, Jurva.	Sahalaitos.	H. H. Mänty.
	" "	Mustasaari, Böle.	Tynnyrintekijän tehdas.	F. L. Wiik.
	" "	" Gerby.	Olutpanimo.	Osakeyhtiö Bock.
	Lapuan "	Lapuan, kirkonkylä.	Tupakkatehdas.	O. Kronqvist.
	Ilmolan "	Seinäjoki, Yli-Marttila.	Sahalaitos.	C. G. Blomberg.
	" "	Korsnääs, Töysä.	"	A. H. Sandelin.
	" "	Seinäjoki, Joupii.	Olutpanimo.	E. Ljungqvist ja J. Peterson.
Oulun	Oulun kaup.	—	Kirjapaino.	J. Heikel & C:o.

VIII. Teollisuuslaitosten v. 1890 Suomessa käyttämien höyrykoneitten lukumäärä ja niiden hevosvoimainen vahvuus; läänittäin ryhmitettyinä.

	Uudenmaan läänissä.		Turun ja Porin läänissä.		Hämeen läänissä.		Wiipurin läänissä.		Mikkelin läänissä.		Kuopion läänissä.		Waasan läänissä.		Oulun läänissä.		Yhteensä.	
	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.
Kaupungeissa ja kauppaloissa . .	79	1,077	43	699	25	1,311	22	504	5	60	7	67	20	884½	17	325	218	4,927½
Maaseuduilla . . .	45	644½	106	1,145	124	2,645½	52	944	15	157	16	445	93	701	29	408	480	7,090
Yhteensä	124	1,721½	149	1,844	149	3,956½	74	1,448	20	217	23	512	113	1,585½	46	733	698	12,017½

IX. Teollisuuslaitosten v. 1890 Suomessa käyttämien höyrykoneitten lukumäärä ja niiden hevosvoimain vahvuus; ryhmitettyinä eri teollisuuksille.

	Yhteensä.		Muu teollisuus.		Kirja- ja kivipainoja.		Tupakkatehtaita.		Olut ja portteripainoita, viinapolttimoita ja väkiviinatehtaita.		Meijereitä.		Sokeritehtaita.		Jauhomylllyjä.		Nikkarin, sorvarin ja tynnyrintekijän verstaita ja laukkarullatehtaita.		Sahalaiteksia, puuvilla-tehtaita ja rahnattehtaita.		Puhdintoita, sellulosa-, paperi- ja tapettitehtaita.		Villa-, pumpuli- ja liinateollisuuslaitoksia.		Nahkaparkkitoja.		Tullitehtaita.		Porsilmi-, fajanssi- ja kaakelitehtaita.		Tiihtehtaita.	
	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.		
Kaupungeissa ja kauppaloissa . .	1	8	2	14	1	15	10	120	20	2,014	4	52	26	906	10	127	12	259	19	265	1	2	42	487	6	100	11	60½	53	498	218	4,927½
Maaseuduilla	13	153	4	82	2	12	1	16	20	1,000	31	777	167	3,630	8	156	47	394	—	—	142	465½	29	283	—	—	—	16	121½	480	7,090	
Yhteensä	14	161	6	96	3	27	11	136	40	3,014	35	829	193	4,536	18	283	59	653	19	265	143	467½	71	770	6	100	11	60½	69	619½	698	12,017½
Vuonna 1889	11	166	6	94	3	32	10	122	30	2,541	29	662	177	4,173	58	654	18	231	133	436	66	753½	5	88	9	57½	54	373½	609	10,383½		
„ 1888	8	105	6	94	4	47	8	92	26	2,350	27	744	144	3,620	59	636½	18	231	103	346½	56	626½	5	88	8	54½	47	318	519	9,353		
„ 1887	8	74	5	88	4	34	7	81	25	2,141	25	566	130	3,241	54	599½	12	141	60	187½	63	725½	5	88	8	49½	45	330	451	8,346		
„ 1886	7	67	6	94	3	22	6	75	25	1,453*	34	603	124	3,135	45	501½	11	132	22	71½	80	891½	5	88	7	41½	44	393	419	7,568		

X. Taulu,

näyttävä ulkomaalaisten ammattilaisten ja työntekijäin lukumäärää
maamme kaupungeissa v. 1890.

Teollisuus- tai käsityölaitok- set, joissa mai- nitut henkilöt ovat olleet työssä.	Helsingissä.	Turussa.	Tampereella.	Viipurissa.	Oulussa.	Porissa.	Nikolainkaup.	Kuopiossa.	Hämeenlinnassa.	Porvoossa.	Ristihassa.	Udessaakaup.	Kotkassa.	Jyväskylässä.	Lappeenrannassa.	Raahessa.	Torniossa.	Tammisaarella.	Savonlinnassa.	Hankoniemessä.	Yhteensä.	Maaseuduilla.	Yhteensä koko maassa.	
Kivenhakkuu- verstaita	7	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	22	—	22	
Kalkkiuuneja . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	
Tiilitehtaita . . .	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	39	99	
Kaakeli- ja fa- janssitehtaita .	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	63	67	
Savenvalajan verstaita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Sementtivalim . .	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5
Lasitehtaita . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	17	153	170
Värjäyslaitoksia	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	2
Kimröökiteht. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Teknokemillisiä tehtaita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2
Kaasutehtaita . .	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Tulitikkutehdas .	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Asfalttitehdas . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Nahkaparkittoja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	4
Satulasep. verst.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
Harjatehtaita . .	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Villateollisuus- laitoksia	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	9	14
Pumpuliteolli- suuslaitoksia . .	—	—	9	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	13	41
Liinateollisuus- laitos	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Trikoottehtaita .	—	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	7
Puuhiomoita . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Sellulosatehdas .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Kattohuopateht.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Paperitehtaita . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	7
Kirjansitoma- verstaita	3	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	8
Sahalaitoksia . .	—	—	1	—	2	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	65	84
Rahmatehtaita . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Nikkarinvert. . .	30	4	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	42	9	51
Lankarullateht.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Sorvausverstas .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Tynnyrint. verst.	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	8
Korkkitehtaita .	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	1	9
Koppatehtaita . .	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Ajoneuvotehtait.	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4

Teollisuus- tai käsityölaitokset, joissa mainitut henkilöt ovat olleet työssä.	Helsingissä.	Turussa.	Tampereella.	Viipurissa.	Oulussa.	Porissa.	Nikolainkaup.	Kuopiossa.	Hämeenlinnassa.	Porvoossa.	Ristiinassa.	Uudessakaup.	Kotkassa.	Jyväskylässä.	Lappeenrannassa.	Raahessa.	Torniossa.	Tammisaarossa.	Savonlinnassa.	Hankoniemessä.	Yhteensä.	Maaseudulla.	Yhteensä koko maassa.
Maalareita ja tapetinpanijoita	4	3	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	17
Kadunlaskijoita	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87	—	87
Jauhomyllyjä	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4
Sokeritehtaita	38	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	—	40
Leipureita	5	6	—	7	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	22	—	22
Teurast.laitoksia	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5	8
Makkaratehtaita	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Meijereitä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	21
Olut- ja portteri-panimoita	6	4	1	3	1	—	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	20	7	27
Viinapolttimoita	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	6
Väkiwiinatehtaita	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	—	4
Viinitehtaita	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Kivennäisvesitehtaita	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
Tupakkatehtaita	13	4	—	34	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	—	52
Paitatehtaita	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Räätälin verst.	4	7	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	13
Hattutehtaita	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Turkkurin teht.	2	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5
Hansikkateht.	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Kravattitehtaita	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2
Jalkinetehtaita	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Tukankäherryslaitoksia	15	8	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	—	26
Kirjapainoja	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	8
Kivipainoja	5	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	11
Valokuvauslait.	7	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	11
Yhteensä	258	130	25	58	4	16	43	4	1	1	1	4	21	1	3	1	6	1	1	13	592	417	1,009

XI. Taulu,

osoittava ulkomaalaisten ammattilaisten ja työntekijäin lukumäärää v. 1890, sijoitettuina maamme kihlakuntiin.

Teollisuus tahi käsityölaitos, jossa mainitut henkilöt ovat olleet työssä.	Heisingin kihl.	Pernajan kihl.	Lohjan kihl.	Raaseporin kihl.	Piikkion kihl.	Loimijoen kihl.	Maskun kihl.	Hailikon kihl.	Uvilan kihl.	Äyräpään kihl.	Käkisalmen kihl.	Jääsken kihl.	Lapveden kihl.	Rannan kihl.	Kymn kihl.	Tammelan kihl.	Hauhon kihl.	Pirkkalan kihl.	Hollolan kihl.	Liperin kihl.	Imolan kihl.	Lapuan kihl.	Korsholman kihl.	Kuortaneen kihl.	Laukaan kihl.	Salon kihl.	Kemin kihl.	Yhteensä.
Kalkkiuuneja	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Tiilitehtaita	1	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39
Kaakeli- ja fajanssitehtaita	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63
Lasitehtaita	1	—	4	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	26	47	29	—	—	—	—	—	—	26	—	—	—	—	153
Kimröökkitehtaita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Teknokeemillinen tehdas	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Nahkaparkittoa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
Villateollisuuslaitoksia	—	—	—	—	—	—	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	9
Pumpuliteollisuuslaitoksia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Puuhiomoita	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Selluloseitehtaita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Paperitehtaita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Sahalaitoksia	2	1	—	3	8	—	—	4	6	—	—	—	—	—	23	3	3	—	2	1	—	—	—	—	3	—	—	65
Rahnatehtaita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Nikkarinverstaita	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Lankarullatehtaita	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tynnyrintekijän verstaita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3
Korkkitehtaita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Jauhomyllyjä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
Teurastuslaitoksia	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Meijereitä	—	3	—	—	3	2	—	5	—	1	—	—	—	—	—	2	1	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	21
Olut- ja portteripanimoita	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	7
Paloviinapolttimoita	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Kivennäisvesitehtaita	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Yhteensä	42	7	37	22	13	2	6	31	8	1	6	1	4	52	72	47	9	5	4	1	1	3	31	1	3	1	7	417

XII. Lyhykäinen kertomus

niistä Suomen eri teollisuuslaitoksissa vuoden 1890 kuluessa tapahtuneista tapaturmista, joista on ilmoitus annettu.

Teollisuuslaitos.	T a p a t u r m a n l a a t u.
Kiven hakkimo	Kolme tapaturmaa, joista yksi kuoleman seurauksella.
Marmorinsurvolaitos	Työnjohtaja joutui vauhtipöyrään ja tuli niin pahoin runnelluksi, että hän 3 päivän perästä kuoli.
Kalkkitehdas	Eräs kivityömies kadotti poraessaan oikean käden pikkusormen.
Tiilitehdas	Eräs muuri syösty, josta neljä henkeä vahingoittui; näistä saatti kolme muutaman päivän kuluttua jatkaa työtänsä, jota vastoin neljäs oli kauemman aikaa sairaana.
Asfalttitehdas	Kahdeksan palovammaa, joista yksi sitä vaikeata laatua, että silmä katosi.
Sähkövalolaitos	Eräs työmies vahingoitti kaksi sormea.
Luujauhotehdas	" " kadotti yhden sormen.
Nahkaparkitto	" " katkasi käsihartensa.
Satulasepänverstaas	" " löi itselleen isomman haavan vasempaan reiteen.
Verkatehdas	Lankeemus tikapuista, josta mies kadotti näkönsä toisesta silmästä elinajaksi; lankeemus hissistä luuntaitolla ja käsivarren nyrjähdyksellä; kaksi tapaturmaa, joissa molemmissa sormi vahingoittui.
Sam.	Kaksi naista vahingoitti kunkin sormensa.
Pumpuliteollisuuslaitos	Kaksi työmiestä vahingoitti itsensä pudottuaan tikapuista.
S:ma	Kaksi tapausta, joissa sormi vahingoittui.
Liinateollisuuslaitos	Yksi henkilö vahingoitti silmänsä syöstävän kanssa. Toinen sai langetessa olkaluunsa katketuksi ja haavan päähänsä.
Puuhio	Viisi pienempää muserrusta ja haavavammaa.
S:ma	Yksi työmies katkaisi käsihartensa työskennellessään kuivukoneen ääressä.
Sellulosatehdas	Työmies niljautui hinnan päällepanossa ja katkasi siinä vasemman reisiluunsa.
Paperitehdas	Yhden työmiehen tappoi sirkkelisahaa; 17 vuotias poika poltti räsätyksessään paperikoneen kuivusilinteriä oikean kätensä niin pahasti, että se täytyi leikata pois. Yksi työmies menetti 3 sormea sirkkelisahassa.
S:ma	Seitsemän pienempää tapaturmaa, joista yksi tuottaa haittaa vastaisuudessa syystä, että työläinen kadotti kolme sormea.
Sahalaitos	Kaksi pienempää tapaturmaa.
S:ma	Pienempi tapaturma.
S:ma	Kuivinkeiton takia tapahtui höyrypannunräjähdys, jossa kaksi henkeä sai polttovammoja; toinen näistä saatti 6, toinen 34 päivän perästä jatkaa työtään.
S:ma	Työmies vioitti jalkansa; ei kuitenkaan vaarallisesti (oli 2 viikkoa kipeänä).
S:ma	Tukkia maallenaostaessa taitti 15 vuotias poika toisen reisiluunsa, josta hän oli sairaana 7 viikkoa, kuitenkin ilman haittaa vastaisuudessa. 12-vuotias poika, joka ei kuulunut sahaan, lankesi sirkkelisahaan vasten sillä seurauksella, että reisi melkeen poikki sahattiin; kuoli verenvuoduksesta 12 tunnin kuluttua.

Teollisuuslaitos.	T a p a t u r m a n l a a t u.
Sahalaitos	Työmies kadotti vasemman käden kaikki sormet sirkkelisahassa.
S:ma	Työmies kadotti oikean kätensä alapuolen käsiranteen sirkkelisahassa.
S:ma	Kaksi työmiestä vioittui lankunkannossa.
S:ma	Eräs mies voitti toisen kätensä sirkkelissä.
S:ma	Eräs mies voitti toisen kätensä sirkkelissä; toinen samoiten kätensä laskukettingissä; erään miehen jalka likistyi tukin alla; kaksi vaimoa voitti kumpikin kätensä staaafsirkkelissä.
S:ma	Nainen sai toisen käsivartensa voitetuksi sirkkelisahassa.
S:ma	Mies putosi palavaan hiilimiiluun ja paloi; eräs poika paloi tulipalossa.
S:ma	Lankkuja viskatessa tapulista osuuntui lankku työmiehen reiteen, josta reislilu katkesi.
S:ma	Eräs sahuumies menetti sahaa kaksi vasemman käden sormea.
S:ma	Kolme tapaturmaa ohimenevää laatua.
S:ma	Poika tarttui vaatteistansa pyörivään akseliin ja vioittui niin pahasti, että hän seuraavana päivänä kuoli.
S:ma	Mies joutui putoovan tukin alle ja musertui siitä kuoliaaksi.
S:ma	Eräs työmies (rasvaaja) tarttui vaatteistansa vetoakseliin ja musertui kuoliaaksi.
S:ma	19 tapaturmaa, joista yksi kuoleman seurauksella.
S:ma	Eräs mies kadotti vasemman peukalonsa hammasrattaassa.
S:ma	Tyttö poikkisahasi oikean kätensä etusormen.
Rahnatehdas	Kaksi tapaturmaa.
Höyrynikkarinverstas	Eräs mies kadotti oikean pikkusormensa höylyykoneessa.
S:ma	Eräs työmies kadotti yhden sormensa.
Nuohoja	Eräs työmies lankesi katolta ja taittoi toisen reitensä.
Jauhomylly	Eräs työmies voitti toisen jalkansa.
S:ma	Mylläriin käsivarsi joutui siirtolaitokseen ja vioittui pahasti.
S:ma	Eräs työmies sai toisen reitensä sekä käsivartensa taitetuksi viljasäkin pudotessa.
Sikuritehdas	Työmies voitti yhden sormensa.
Sokuritehdas	Neljä pienempää ruumiinvammaa, joista oli 64 päivän työhön kykenemättömyys seurauksena.
Olutpanimo	Kaksi pienempää tapaturmaa.
S:ma	" " "
Tupakkatehdas	Kaksi pienempää ruumiin vammaa, toinen koski sormia, ja toinen käsivartta.

Yhteensä 10 tapaturmaa kuoleman seurauksella.

XIII. Lyhykäinen kertomus

apurahastoista ynnä muista erityisissä Suomen teollisuuslaitoksissa v. 1890
löytyvistä hyväntekeväisyys-laitoksista työväkeä varten.

Teollisuuslaitoksen nimi.	Rahaston eli hyväntekeväisyys-laitoksen nimi.	Rahastoon kerätty pääoma.	Työväen luku laitoksissa, jotka ovat	
			a) perinteiset sairas- ja apurahastoon.	b) vakuutaneet työväkensä tapaturman varalta.
Osakeyhtiö Granit. Hankoniemi.	Sairasrahasto, johon yhtiö antaa apua.	—	255	—
Rauhan tiilitehdas y. m. Janakkala.	Sairas- ja hautaus-apurahasto	700	83	—
Arabian porsliinitehdas. Helsingin pitäjä.	Sairas- ja hautaus-apurahasto	3,000	286	—
Skinnarviikin lasitehdas. Dragsfjerdin pitäjä.	Sairasrahasto	—	71	—
Rokkalan lasitehdas. Johanneksen pitäjä.	S:ma	—	66	—
Pitkärannan lasitehdas. Salmin pitäjä.	Sairas- ja hautaus-apurahasto yhteydessä kupari- ja tinalaitoksen kanssa	3,936	243	—
Helsingin asfaltitehdas.	Kaikki työläiset ovat kirjoitetut Helsingin yleisessä sairas- ja hautausapurahastossa sekä vakuutetut tapaturman varalta . . .	—	112	112
Löyttymäen tila ja tervehdas. Janakkala.	Avunantorahasto	3,000	—	—
Helsingin Kaasutehdas.	Sairas- ja hautaus-apurahasto	7,500	60	—
Porin tulitikkutehdas.	Sairasrahasto	800	68	—
Åström veljesten nahkatehdas. Oulu.	Sairas- ja hautaus-apurahasto, johon työläiset maksavat 50 p. kuukaudessa. Maksutoin lääkärinhoito. Työväki vakuutettu tapaturman varalta kolminkertaisesta työpalkasta	2,000	590	590
Tampereen verkatehdas.	Sairas-apurahasto, perustettu osaksi yhtiön antamalla varoilla, osaksi työväen suorittamalla kuukausmaksuilla. Antaa sairasapua noin 2/3 osaa viikkopalkasta, hautausapua ja apua työhön kykenemättömille leskille sekä kuolleiden työmiesten alaikäisille lapsille. Yhtiö toimittaa maksuttoman lääkärin hoidon sekä lääkkeet. Koko työväestö vakuutettu tapaturman varalta.	26,392	226	226
Littoisten verkatehdas. Liedon pit.	Sairas-apurahasto — <i>Smc</i> 6,747: 12, josta vuoden kuluessa on maksettu <i>Smc</i> 487. Invaliidi- ja apurahasto <i>Smc</i> 12,951, josta on maksettu <i>Smc</i> 30	19,698	219	—
Koskisten verkatehdas. Koskisissa.	Sairas-apurahasto	500	53	—
Finlayson ja kumpu. Pumpuliteollisuuslaitos. Tampere.	Apurahasto; vuoden kuluessa on maksettu sairasavussa <i>Smc</i> 20,203: 65; hautausavussa <i>Smc</i> 274; tapaturmista <i>Smc</i> 729: 45	102,871	2,076	—

Teollisuuslaitoksen nimi.	Rahaston eli hyväntekeväisyyslaitoksen nimi.	Rahastoon kerätty pääoma.	Työväen luku laitoksissa, jotka ovat.		
			a) perustaneet sairaus- ja apurahaston.	b) vakuutaneet työväestön tapaturman varalta.	
Forssan osakeyhtiö. Tam- mela.	Sairas- ja apurahasto. Yhtiö kustantaa työväel- leen maksuttoman lääkärinhoidon ja lää- kkeet. 12 vuoteella varustettu sairashuone	138,434	1,232	—	
Waasan pumpuliteolli- suuslaitos.	Sairas-apurahasto työväkeä varten. Työväen keittiö, josta keskimäärin joka päivä 1,000 annosta à 10 p. myydään työväelle	7,013	784	—	
Tampereen pellava ja rau- tateollisuuslaitos osa- keyhtiö.	Sairas- ja apurahasto, yhteinen pellavankeh- ruulaitokselle ja puuhiomolle	90,000	1,070	—	
John Dahlberg ja Kumpp. trikootehdas. Turku.	Sairas-apurahasto, josta työväki sairauden tapauksissa saavat 3 à 6 m. viikossa 25 à 50 p. kuukausmaksuilla. Sitäpäitsee vapaan lääkärinhoidon ja lääkkeet	—	128	—	
Nokian Osake-yhtiö. Pirk- kala.	Sairas-apurahasto <i>Smc</i> 4,306; apurahasto <i>Smc</i> 12,271; invalidirahasto <i>Smc</i> 7,387. Työväestö vakuutettu Patriassa	23,964	209	209	
Mäntän paperitehdas. Ruovesi.	Sairas- ja köyhäinrahasto; koulurahasto; Alek- santerinrahasto ja kansakoulurakennus- rahasto	3,700	175	—	
Kyröskosken paperiteh- das. Hämeenkyrö.	Sairas- ja hautaus-apurahasto	4,300	151	—	
Verlan puuhiomo. Jaala.	Työväestö vakuutettu tapaturman varalta, nauttii vapaata lääkärinhoitoa ja lääkkeet	—	—	60	
Kymin paperitehdas. Val- keala.	Sairas- ja apurahasto	25,228	445	—	
Kannuskosken puuhiomo. Valkeala.	Sairas-apurahasto	500	41	—	
Tampereen paperitehdas.	Sairas- ja apurahasto, johon työväki maksaa 2% palkastansa	16,500	302	—	
Lohikosken paperitehdas. Jyväskylä.	Apu- ja pensionirahasto. Lääkärinhoidon maksaa tehdas	1,200	56	—	
Valkiakosken paperiteh- das. Sääksmäki.	Sairas- ja hautaus-apurahasto	1,000	244	—	
Taipaleen saha. Leppä- virta.	Sairas-apurahasto on vuoden kuluessa perus- tettu	1,000	75	—	
Jyväskylän höyrysaha.	Sairas- ja pensioni-rahasto	10,477	108	—	
Reposaaren Höyrysaha- osakeyhtiö. Pori.	Sairas- ja hautaus-apurahasto	9,392	337	—	
Kotkan höyrysaha. Kotka.	Sairas-apurahasto, johon työväki suorittaa 2% palkastansa. Rahasto kustantaa lääkärin- avun ja lääkkeet, ynnä antaa sairauden kestäessä kauemman aikaa myöskin apua	1,200	134	—	
Hiettaisten höyrysaha. Kotka.	Lasarettirahasto, johon työväki suorittaa 1% palkastansa	—	282	—	
Nätholman höyrysaha. Helsinki.	Sairas-apurahasto, josta tapaturman sattuesssa annetaan apua	—	147	—	

Teollisuuslaitoksen nimi.	Rahaston eli hyväntekeväisyys laitoksen nimi.	Rahastoon kerätty pääoma.	Työväen luku laitoksissa, jotka ovat	
			2) perustaneet sairaa- ja apurahaston.	3) vakuutaneet työväen tapaturman varalta.
Hallan höyrysaaha. Kymi.	Sairas- ja apurahasto	2,300	256	—
Sunilan höyrysaaha. ”	” ”	—	130	—
Koskulan höyrysaaha ja puuhiomo. Kymi.	” ”	6,700	155	—
Porin Höyrysaahayhtiö. Pori.	„Vanhan sahan“ sairaa-apurahasto <i>Smc</i> 5,535; „Seikku“ sam. <i>Smc</i> 5,487; C. & W. Rosenlevin apurahasto <i>Smc</i> 31,900; R. Rosengrenin sam. <i>Smc</i> 4,000. Työväki vakuutettu tapaturman varalta 1½ kertaisesta työpalkasta . . .	46,912	646	646
Porvoon höyrysaaha.	Sairaa-apurahasto	—	155	—
Tolkin höyrysaaha. Porvoo.	Sam.	500	72	—
Auran sokeritehdas. Turku.	Työväen apurahasto <i>Smc</i> 30,000. Sitäpaitse löytyy rahasto, joka myöskin antaa apua sokeritehtaan työmiehille sekä niiden leskille ja lapsille, ja jonka pääoma nousee 53,000 m. Tämän rahaston hoitavat ja omistavat sokeritehtaan osakkaat . . .	83,000	110	—
Osakeyhtiö P. Sinebrychoff. Helsinki.	Apurahasto. Sairashuone työväkeä varten . .	20,000	278	—
P. C. Rettig ja Kumpp. tupakkatehdas. Turku.	Sairaa- ja hautaa-apurahasto	8,600	386	—
Tollander & Klärichin tupakkatehdas. Helsinki.	Apurahasto	9,500	126	—
H. Borgström nuor. tupakkatehdas. Helsinki.	Sairaa- ja hautaa-apurahasto. Erytynen apurahasto. Ruoankeittolaitos (päivällistä 25 p. hengeltä)	14,900	257	—
Weilin & Göösin kirjapaino. Helsinki.	Sairaa- ja hautaa-apurahasto	3,000	129	—
Tiilitehdas.	Työväki vakuutettu tapaturman varalta . . .	—	—	110
Lujajuhotehdas.	” ” ” ”	—	—	25
Nahkaparkkimo.	” ” ” ” 10,000 m.	—	—	18
Kirjansitomatehdas.	” ” ” ”	—	—	9
Paperitehdas.	” ” ” ”	—	—	50
Kahdeksan sahalaitosta.	” ” ” ”	—	—	255
Rahnatehdas.	” ” ” ”	—	—	55
Tynnyrintekijän verst.	” ” ” ”	—	—	6
Lankarullatehdas.	” ” ” ”	—	—	150
Kaksi jauhomyllyä.	” ” ” ”	—	—	36
Leipomalaitos.	” ” ” ”	—	—	14
Sikuritehdas.	” ” ” ”	—	—	28
Kolme olutpanimoa.	” ” ” ”	—	—	67
Paloviinapolttimo.	” ” ” ”	—	—	23
Viinitehdas.	” ” ” ”	—	—	6
Paloviinapolttimo.	” ” ” ”	—	—	23
Hiivatehdas.	” ” ” ” 25,680 m	—	—	24
Yhteensä		699,717	13,028	2,742

VII. [A.] Säästöpankkein tilasto.

- [1.] Säästöpankit Suomessa vuosina 1870—1872. Helsingissä 1874.
2. Katsaus Suomen säästöpankkeihin, niiden kehitykseen ja tilaan vuosina 1883—1885. Helsingissä 1887—1888.

VII. B. Postisäästöpankin hallituksen kertomus vuodelta 1887. Helsingissä 1888.

2. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1889.
3. Sama sama vuodelta 1889. Helsingissä 1890.
4. Sama sama vuodelta 1890. Helsingissä 1891.

VIII. Sokeain, Kuuromykkäin ja mielivikaisten tilasto.

- [1.] Tilastollisia tauluja Suomen sokioista vuonna 1873. Helsingissä 1877.
2. Heikkojärkisiä lapsia koulu-iässä, asiantilan mukaan Maaliskuulla 1883. Helsingissä 1885.

IX. Alkeisopistojen tilasto.

- [1.] Tilastollinen osoitus Suomen alkeisopistojen tilasta ja vaikutuksesta lukuvuonna 1884—1885. Helsingissä 1886.
[2.] Sama sama lukuvuonna 1885—1886. Helsingissä 1887.
[3.] Sama sama lukuvuonna 1886—1887. Helsingissä 1888.
[4.] Kertomus Suomenmaan alkeisoppilaitoksien tilasta ja toiminnasta lukuvuosina 1884—1887. Helsingissä 1888.
[5.] Tilastollinen osoitus Suomen alkeisopistojen tilasta ja vaikutuksesta lukuvuonna 1887—1888. Helsingissä 1889.
[6.] Sama sama lukuvuonna 1888—1889. Helsingissä 1890.
[7.] Sama sama lukuvuonna 1889—1890. Helsingissä 1891.
[8.] Kertomus Suomenmaan alkeisopistolaitoksien tilasta ja toiminnasta lukuvuosina 1887—1890. Helsingissä 1891.

X. Kansanopetuksen tilasto.

- [Uusi jakso. 1.] 9. Kansakoulut Suomessa lukuvuonna 1883—1884. Helsingissä 1885.
[" " 2.] 10. Tilastollinen katsaus Suomen kansakoululaitokseen lukuvuonna 1884—1885. Helsingissä 1886.
[" " 3.] 11. Sama sama lukuvuonna 1885—1886. Helsingissä 1887.
[" " 4.] 12. Tilastollinen katsaus lastenopetuksen Suomen evankelis-lutherilaisissa seurakunnissa vuonna 1886. Helsingissä 1888.
[" " 5.] 13. Tilastollinen katsaus Suomen kansakoululaitokseen lukuvuonna 1886—1887. Helsingissä 1889.
[" " 6.] 14. Sama sama lukuvuonna 1887—1888. Helsingissä 1889.
[" " 8.] 16. Sama sama lukuvuonna 1889—1890. Helsingissä 1891.

XII. Vankeinhoito.

- [Uusi jakso. 1.] 3. Vankeinhoitohallituksen kertomus vuodelta 1884. Helsingissä 1886.
[" " 2.] 4. Sama sama vuodelta 1885. Helsingissä 1887.
[" " 3.] 5. Sama sama vuodelta 1886. Helsingissä 1888.
[" " 4.] 6. Sama sama vuodelta 1887. Helsingissä 1889.
[" " 5.] 7. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1890.
[" " 6.] 8. Sama sama vuodelta 1889. Helsingissä 1891.

XIII. Postitilasto.

- Uusi jakso. 3. Postihallituksen kertomus vuodelta 1887. Helsingissä 1889.
" " 4. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1890.
" " 5. Sama sama vuodelta 1889. Helsingissä 1891.
" " 6. Sama sama vuodelta 1890. Helsingissä 1892.

XIV. Maanmittaus ja Vakauslaitos.

- [1.] Maanmittaus-ylihallituksen kertomus vuodelta 1885. Helsingissä 1887.
3. Sama sama vuodelta 1887. Helsingissä 1889.
4. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1890.
5. Sama sama vuodelta 1889. Helsingissä 1891.

XV. Luotsi- ja Majakkalaitos.

- Uusi jakso. 1. Luotsi- ja Majakkalaitoksen Ylihallituksen kertomus vuodelta 1885. Helsingissä 1887.
" " 2. Sama sama vuodelta 1886. Helsingissä 1888.
" " 3. Sama sama vuodelta 1887. Helsingissä 1888.
" " 4. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1889.
" " 5. Sama sama vuodelta 1889. Helsingissä 1891.

XVII. Kruununmetsät.

- Unsi jakso. 1. Metsänhoitohallituksen kertomus vuodelta 1885. Helsingissä 1887.
" " 2. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1891.

XVIII. Teollisuustilasto.

1. 1884. Edellinen osa. Vuoriviljelys, geologinen tutkimus ja malmien etsintä, rahapaja ja kontrollilaitos, konepajat ja valimot y. m. Helsingissä 1886.
Jälkimmäinen osa. Tehtaita ja käsityölaitoksia. Ensimmäinen vihko. Helsingissä 1886.
Toinen vihko. Helsingissä 1887.
2. 1885. Edellinen osa. Vuoriviljelys, y. m. Helsingissä 1887.
Jälkimmäinen osa. Tehtaita ja Käsityölaitoksia. Helsingissä 1887.
3. 1886. Edellinen osa. Vuoriviljelys, y. m. Helsingissä 1888.
Jälkimmäinen osa. Tehtaita ja Käsityölaitoksia. Helsingissä 1888.
4. 1887. Edellinen osa. Vuoriviljelys y. m. Helsingissä 1889.
Jälkimmäinen osa. Tehtaita ja Käsityölaitoksia. Helsingissä 1889.
5. 1888. Edellinen osa. Vuoriviljelys y. m. Helsingissä 1891.
Jälkimmäinen osa. Tehtaita ja Käsityölaitoksia. Helsingissä 1891.
6. 1889. Edellinen osa. Vuoriviljelys y. m. Helsingissä 1892.
Jälkimmäinen osa. Tehtaita ja käsityölaitoksia. Helsingissä 1891.

XIX. Tie- ja Vesirakennukset.

- [5.] Tie- ja Vesirakennusten Ylihallituksen kertomus sen johtaessa tehdyistä töistä vuonna 1889. Helsingissä 1890

XX. Rautatie-tilasto.

- [Unsi jakso. [2.] 16. Rautatie-hallituksen kertomus vuodelta 1886. Helsingissä 1887—88.
[" " [5.] 19. Sama sama vuodelta 1889 ynnä lisäviikko. Helsingissä 1890.

XXI. Köyhäinhoidon-tilasto.

- Köyhäinhoito Suomessa vv. 1881, 1883, 1885 ja 1887. Helsingissä 1891.

Kaikki edelläseisovat vihot ovat päällekirjoituksella

Bidrag till Finlands Officiela Statistik

ulostulleet myöskin ruotsiksi, sekä sen lisäksi:

Sarjaa I: 1. Finlands sjöfart och handel 1856—1865. Häfterna 1—2. Helsingfors 1866.

" V. Temperaturförhållanden i Finland åren 1846—1865. Första häftet. Helsingfors 1869.

XI. Medicinalverket.

Ny följd. 1. Medicinalstyrelsens berättelse för år 1884. Helsingfors 1886.

" " 2. D:o d:o för år 1885. Helsingfors 1887.

" " 3. D:o d:o för år 1886. Helsingfors 1888.

" " 4. D:o d:o för år 1887. Helsingfors 1889.

" " 5. D:o d:o för år 1888. Helsingfors 1890.

" " 6. D:o d:o för år 1889. Helsingfors 1891.

" XIII. Poststatistik. Ny följd. 1. Poststyrelsens berättelse för år 1885. Helsingfors 1887.

" " 2. D:o d:o för år 1886. Helsingfors 1888.

XIV. Landtmäteriet och Justeringsverket.

2. Öfverstyrelsens för landtmäteriet berättelse för år 1886. Helsingfors 1889.

XIX. Väg- och vattenbyggnaderna.

[1.] Berättelse om de under Ingeniörkorpens ledning verkställda arbeten år 1885. Helsingfors 1886.

[2.] D:o d:o år 1886. Helsingfors 1887.

[3.] D:o d:o år 1887. Helsingfors 1888.

[4.] D:o d:o år 1888. Helsingfors 1890.

XX. Jernvägsstatistik.

[Ny följd. 1.] 15. Jernvägsstyrelsens i Finland berättelse för år 1885. Helsingfors 1886.

[" " 3] 17. D:o d:o för år 1887. Helsingfors 1888.

[" " 4.] 18. D:o d:o för år 1888. Helsingfors 1889.

[" " 6.] 20. D:o d:o för år 1890. Helsingfors 1891.

VII. [A.] Säästöpankkein tilasto.

- [1.] Säästöpankit Suomessa vuosina 1870—1872. Helsingissä 1874.
2. Katsaus Suomen säästöpankkeihin, niiden kehitykseen ja tilaan vuosina 1883—1885. Helsingissä 1887—1888.

VII. B. Postisäästöpankin hallituksen kertomus vuodelta 1887. Helsingissä 1888.

2. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1889.
3. Sama sama vuodelta 1889. Helsingissä 1890.
4. Sama sama vuodelta 1890. Helsingissä 1891.

VIII. Sokeain, Kuuromykkäin ja mielivikaisten tilasto.

- [1.] Tilastollisia tauluja Suomen sokioista vuonna 1873. Helsingissä 1877.
2. Heikkojärkisiä lapsia koulu-iässä, asiantilan mukaan Maaliskuulla 1883. Helsingissä 1885.

IX. Alkeisopistojen tilasto.

- [1.] Tilastollinen osoitus Suomen alkeisopistojen tilasta ja vaikutuksesta lukuvuonna 1884—1885. Helsingissä 1886.
- [2.] Sama sama lukuvuonna 1885—1886. Helsingissä 1887.
- [3.] Sama sama lukuvuonna 1886—1887. Helsingissä 1888.
- [4.] Kertomus Suomenmaan alkeisoppilaitoksien tilasta ja toiminnasta lukuvuosina 1884—1887. Helsingissä 1888.
- [5.] Tilastollinen osoitus Suomen alkeisopistojen tilasta ja vaikutuksesta lukuvuonna 1887—1888. Helsingissä 1889.
- [6.] Sama sama lukuvuonna 1888—1889. Helsingissä 1890.
- [7.] Sama sama lukuvuonna 1889—1890. Helsingissä 1891.
- [8.] Kertomus Suomenmaan alkeisopistolaitoksien tilasta ja toiminnasta lukuvuosina 1887—1890. Helsingissä 1891.

X. Kansanopetuksen tilasto.

- [Uusi jakso. 1.] 9. Kansakoulut Suomessa lukuvuonna 1883—1884. Helsingissä 1885.
- [" " 2.] 10. Tilastollinen katsaus Suomen kansakoululaitokseen lukuvuonna 1884—1885. Helsingissä 1886.
- [" " 3.] 11. Sama sama lukuvuonna 1885—1886. Helsingissä 1887.
- [" " 4.] 12. Tilastollinen katsaus lastenopetukseen Suomen evankelis-lutherilaisissa seurakunnissa vuonna 1886. Helsingissä 1888.
- [" " 5.] 13. Tilastollinen katsaus Suomen kansakoululaitokseen lukuvuonna 1886—1887. Helsingissä 1889.
- [" " 6.] 14. Sama sama lukuvuonna 1887—1888. Helsingissä 1889.
- [" " 8.] 16. Sama sama lukuvuonna 1889—1890. Helsingissä 1891.

XII. Vankeinhoito.

- [Uusi jakso. 1.] 3. Vankeinhoitotoiminnan kertomus vuodelta 1884. Helsingissä 1886.
- [" " 2.] 4. Sama sama vuodelta 1885. Helsingissä 1887.
- [" " 3.] 5. Sama sama vuodelta 1886. Helsingissä 1888.
- [" " 4.] 6. Sama sama vuodelta 1887. Helsingissä 1889.
- [" " 5.] 7. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1890.
- [" " 6.] 8. Sama sama vuodelta 1889. Helsingissä 1891.

XIII. Postitilasto.

- Uusi jakso. 3. Postihallituksen kertomus vuodelta 1887. Helsingissä 1889.
- " " 4. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1890.
- " " 5. Sama sama vuodelta 1889. Helsingissä 1891.
- " " 6. Sama sama vuodelta 1890. Helsingissä 1892.

XIV. Maanmittaus ja Vakauslaitos.

- [1.] Maanmittaus-ylihallituksen kertomus vuodelta 1885. Helsingissä 1887.
3. Sama sama vuodelta 1887. Helsingissä 1889.
4. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1890.
5. Sama sama vuodelta 1889. Helsingissä 1891.

XV. Luotsi- ja Majakkalaitos.

- Uusi jakso. 1. Luotsi- ja Majakkalaitoksen Ylihallituksen kertomus vuodelta 1885. Helsingissä 1887.
- " " 2. Sama sama vuodelta 1886. Helsingissä 1888.
- " " 3. Sama sama vuodelta 1887. Helsingissä 1888.
- " " 4. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1889.
- " " 5. Sama sama vuodelta 1889. Helsingissä 1891.

XVII. Kruununmetsät.

- Uusi jakso. 1. Metsänhoitohallituksen kertomus vuodelta 1885. Helsingissä 1887.
" " 2. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1891.

XVIII. Teollisuustilasto.

1. 1884. Edellinen osa. Vuoriviljelys, geologinen tutkimus ja malmien etsintä, rahapaja ja kontrollilaitos, konepajat ja valimot y. m. Helsingissä 1886.
Jälkimmäinen osa. Tehtaita ja käsityölaitoksia. Ensimmäinen viikko. Helsingissä 1886.
Toinen viikko. Helsingissä 1887.
2. 1885. Edellinen osa. Vuoriviljelys, y. m. Helsingissä 1887.
Jälkimmäinen osa. Tehtaita ja käsityölaitoksia. Helsingissä 1887.
3. 1886. Edellinen osa. Vuoriviljelys, y. m. Helsingissä 1888.
Jälkimmäinen osa. Tehtaita ja käsityölaitoksia. Helsingissä 1888.
4. 1887. Edellinen osa. Vuoriviljelys y. m. Helsingissä 1889.
Jälkimmäinen osa. Tehtaita ja käsityölaitoksia. Helsingissä 1889.
5. 1888. Edellinen osa. Vuoriviljelys y. m. Helsingissä 1891.
Jälkimmäinen osa. Tehtaita ja käsityölaitoksia. Helsingissä 1891.
6. 1889. Edellinen osa. Vuoriviljelys y. m. Helsingissä 1892.
Jälkimmäinen osa. Tehtaita ja käsityölaitoksia. Helsingissä 1891.

XIX. Tie- ja Vesirakennukset.

- [5] Tie- ja Vesirakennusten Ylihallituksen kertomus sen johtaessa tehdyistä töistä vuonna 1889. Helsingissä 1890

XX. Rautatie-tilasto.

- [Uusi jakso. [2.] 16. Rautatie-hallituksen kertomus vuodelta 1886. Helsingissä 1887—88.
[" " [5.] 19. Sama sama vuodelta 1889 ynnä lisäviikko. Helsingissä 1890.

XXI. Köyhäinhoidon-tilasto.

- Köyhäinhoito Suomessa vv. 1881, 1883, 1885 ja 1887. Helsingissä 1891.

Kaikki edelläseisovat vihot ovat päällekirjoituksella

Bidrag till Finlands Officiela Statistik

ulostulleet myöskin ruotsiksi, sekä sen lisäksi:

Sarjaa 1: 1. Finlands sjöfart och handel 1856—1865. Häfterna 1—2. Helsingfors 1866.

" V. Temperaturförhållanden i Finland åren 1846—1865. Första häftet. Helsingfors 1869.

" XI. Medicinalverket.

- Ny följd. 1. Medicinalstyrelsens berättelse för år 1884. Helsingfors 1886.
" " 2. D:o d:o för år 1885. Helsingfors 1887.
" " 3. D:o d:o för år 1886. Helsingfors 1888.
" " 4. D:o d:o för år 1887. Helsingfors 1889.
" " 5. D:o d:o för år 1888. Helsingfors 1890.
" " 6. D:o d:o för år 1889. Helsingfors 1891.

" XIII. Poststatistik. Ny följd. 1. Poststyrelsens berättelse för år 1885. Helsingfors 1887.

" " 2. D:o d:o för år 1886. Helsingfors 1888.

" XIV. Landtmäteriet och Justeringsverket.

2. Överstyrelsens för landtmäteriet berättelse för år 1886. Helsingfors 1889.

" XIX. Väg- och vattenbyggnaderna.

- [1.] Berättelse om de under Ingeniörkorpens ledning verkställda arbeten år 1885. Helsingfors 1886.
[2.] D:o d:o år 1886. Helsingfors 1887.
[3.] D:o d:o år 1887. Helsingfors 1888.
[4.] D:o d:o år 1888. Helsingfors 1890.

" XX. Jernvägsstatistik.

- [Ny följd. 1.] 15. Jernvägsstyrelsens i Finland berättelse för år 1885. Helsingfors 1886.
[" " 3.] 17. D:o d:o för år 1887. Helsingfors 1888.
[" " 4.] 18. D:o d:o för år 1888. Helsingfors 1889.
[" " 6.] 20. D:o d:o för år 1890. Helsingfors 1891.